

PROGRAM REWITALIZACJI DLA GMINY WODZIERADY

NA LATA 2016 - 2023

*opracowany na podstawie Wytycznych Ministerstwa Infrastruktury i
Rozwoju w zakresie rewitalizacji w programach operacyjnych na lata
2014-2020 z dnia 3 lipca 2015 roku*

Spis treści

WPROWADZENIE	1
POWIĄZANIE LPR GMINY WODZIERADY Z INNYMI DOKUMENTAMI STRATEGICZNYMI I PLANISTYCZNYMI	9
DIAGNOZA CZYNNIKÓW I ZJAWISK KRYZYSOWYCH ORAZ SKALA I CHARAKTER POTRZEB REWITALIZACYJNYCH (M.IN. W OPARCIU O DANE ILOŚCIOWE)	16
ZASIĘG PRZESTRZENNY OBSZARÓW REWITALIZACJI	79
WIZJA OBSZARU PO PRZEPROWADZENIU REWITALIZACJI	86
CELE REWITALIZACJI ORAZ KIERUNKI DZIAŁAŃ (CELE SZCZEGÓŁOWE)	87
LISTA PLANOWANYCH PROJEKTÓW I PRZEDSIĘWZIĘĆ REWITALIZACYJNYCH	89
MECHANIZMY ZAPEWNIENIA KOMPLEMENTARNOŚCI PROJEKTÓW/ PRZEDSIĘWZIĘĆ	103
INDYKATYWNE RAMY FINANSOWE	108
MECHANIZMY WŁĄCZENIA SPOŁECZNOŚCI LOKALNEJ W PROCES REWITALIZACJI	113
SYSTEM WDRAŻANIA PROGRAMU REWITALIZACJI I JEGO PROMOCJA	115
SYSTEM MONITORINGU I EWALUACJI PROGRAMU REWITALIZACJI	117

PROGRAM REWITALIZACJI DLA GMINY WODZIERADY NA LATA 2016-2023

Wprowadzenie

DEFINICJE I GŁÓWNE ZAŁOŻENIA PROCESU REWITALIZACJI

Rewitalizacja¹ – to wyprowadzanie ze stanu kryzysowego obszarów zdegradowanych poprzez działania całościowe (powiązane wzajemnie przedsięwzięcia obejmujące łącznie kwestie społeczne, ekonomiczne, przestrzenne, infrastrukturalne i środowiskowe oraz kulturowe), skoncentrowane terytorialnie i prowadzone w sposób zaplanowany oraz zintegrowany poprzez programy rewitalizacji. Rewitalizacja zakłada optymalne wykorzystanie swoich specyficznych uwarunkowań oraz wzmacnianie lokalnych potencjałów i jest procesem wieloletnim, prowadzonym we współpracy z lokalną społecznością i na jej rzecz. Działania służące wspieraniu procesów rewitalizacji prowadzone są spójnie wewnętrznie – poszczególne działania pomiędzy sobą oraz zewnętrznie – z lokalnymi politykami sektorowymi, np. transportową, energetyczną, celami i kierunkami wynikającymi z dokumentów strategicznych. Dla prowadzenia rewitalizacji wymagane są następujące elementy:

- uwzględnienie rewitalizacji jako istotnego elementu całościowej wizji rozwoju gminy;
- pełna diagnoza służąca wyznaczeniu obszaru zdegradowanego wskazanego w programie rewitalizacji oraz zdefiniowaniu dotyczących go problemów; diagnoza obejmuje łącznie kwestie społeczne, ekonomiczne, przestrzenne – infrastrukturalne i środowiskowe oraz kulturowe;
- ustalenie hierarchii potrzeb w zakresie działań rewitalizacyjnych;
- właściwy dobór narzędzi i interwencji do potrzeb i uwarunkowań danego obszaru;
- zsynchronizowanie działań w sferze społecznej, gospodarczej, przestrzennej, infrastrukturalnej, środowiskowej i kulturowej;
- koordynacja prowadzonych działań oraz monitorowanie i ewaluacja skuteczności rewitalizacji;
- realizacja wynikającej z art. 5 ust. 1 rozporządzenia ogólnego zasady partnerstwa polegającej na włączeniu partnerów w procesy programowania i realizacji projektów rewitalizacyjnych w ramach programów operacyjnych oraz konsekwentnego, otwartego i trwałego dialogu z tymi podmiotami i grupami, których rezultaty rewitalizacji mają dotyczyć.

¹ Wytyczne Ministerstwa Infrastruktury i Rozwoju w zakresie rewitalizacji w programach operacyjnych na lata 2014-2020

PROGRAM REWITALIZACJI DLA GMINY WODZIERADY NA LATA 2016-2023

Działania planowane na obszarze rewitalizacyjnym można podzielić zgodnie z następującym zakresem przedmiotowym:

1. zadania przestrzenne (np. rozwój infrastruktury technicznej, rozwój transportu, restrukturyzacja przemysłu, budowa nowych mieszkań, remont i renowacja istniejących zasobów mieszkaniowych, rozwój infrastruktury społecznej, kulturalnej, turystycznej).
2. zadania gospodarcze (np. wspieranie przedsiębiorczości, rozwój turystyki bądź innych sektorów gospodarki lokalnej, uruchamianie lokalnych finansowych mechanizmów wsparcia).
3. zadania społeczne (np. rozwój zasobów ludzkich, przeciwdziałanie wykluczeniu społecznemu, walka z patologiami społecznymi, zapobieganie zjawisku bezrobocia i bezdomności, aktywizacja środowisk dziecięcych i młodzieżowych, wspieranie kształcenia ustawicznego, przekwaterowywanie mieszkańców terenów rewitalizowanych, uruchamianie systemów wsparcia dla organizacji pozarządowych).

Obszar zdegradowany to obszar, na którym zidentyfikowano sytuację kryzysową.

Stan kryzysowy to sytuacja, w której mierniki poziomu rozwoju społecznego, gospodarczego i przestrzennego (infrastrukturalnego lub środowiskowego) są na niskim poziomie lub obserwuje się ich silną tendencję spadkową. Za stan kryzysowy można uznać także sytuację występowania intensywnych (z dużym natężeniem) problemów społecznych, gospodarczych i przestrzennych.

Program Rewitalizacji - to dokument inicjowany, opracowywany i uchwalany przez radę gminy, na podstawie art. 18 ust. 2 pkt 6 ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (Dz. U. z 2013 r. poz. 594, z późn. zm.), wieloletni program działań w sferze społecznej, ekonomicznej, przestrzennej, infrastrukturalnej, środowiskowej, kulturowej, zmierzający do wyprowadzenia obszarów zdegradowanych ze stanu kryzysu oraz stworzenia warunków do ich zrównoważonego rozwoju, stanowiący narzędzie planowania, koordynowania i integrowania różnorodnych aktywności w ramach rewitalizacji.

Dokument ten zapewnia integrację działań władzy samorządowej, społeczności lokalnej i innych uczestników życia społeczności lokalnej (w tym: organizacji pozarządowych, przedsiębiorców), które mają na celu wyprowadzenie obszaru zdegradowanego z sytuacji kryzysowej i jest przygotowany w oparciu o dokładną diagnozę problemów społecznych, gospodarczych i przestrzennych. Dokument

PROGRAM REWITALIZACJI DLA GMINY WODZIERADY NA LATA 2016-2023

ten musi zostać stworzony we współpracy ze społecznością terenów zdegradowanych oraz z zaangażowaniem wszystkich interesariuszy takich obszarów.

Prawidłowo opracowany Program Rewitalizacji musi charakteryzować się następującymi cechami:

- a. kompleksowość - powinien obejmować działania całościowe i wielowymiarowe, uwzględniające aspekty: społeczny, ekonomiczny, przestrzenny, techniczny, środowiskowy i kulturowy oraz włączać w realizację założonych zadań środki z funduszy zewnętrznych (EFRR, EFS, FS) innych funduszy publicznych oraz środków prywatnych,
- b. koncentracja - powinien skupiać się na obszarach najbardziej zdegradowanych, tj. obszarach gminy gdzie skala problemów i zjawisk kryzysowych jest największa,
- c. komplementarność - powinien uwzględniać wzajemne oddziaływanie między projektami rewitalizacyjnymi, powiązanie działań rewitalizacyjnych ze strategicznymi decyzjami Gminy Wodzierady, efektywny system zarządzania projektami rewitalizacyjnymi (np. współdziałanie instytucji, spójność procedur) oraz kontynuację i dopełnienie przedsięwzięć zrealizowanych w poprzednim okresie programowania 2007-2013,
- d. partycypacja – powinien uwzględniać uczestnictwo społeczności lokalnej we współdecydowaniu o procesie rewitalizacji i stanowić fundament działań na każdym etapie procesu rewitalizacji: diagnozowania, programowania, wdrażania monitorowania i oceniania.

W tym celu w ramach przedmiotowego „Programu Rewitalizacji dla Gminy Wodzierady na lata 2016-2023” dokonano:

- a. dogłębnej diagnozy służącej wyznaczeniu obszarów zdegradowanych wskazanych w programie rewitalizacji oraz zdefiniowano dotyczące ich problemy. Diagnoza obejmuje łącznie kwestie społeczne, ekonomiczne, przestrzenne - infrastrukturalne i środowiskowe, a także kulturowe (w tym związane z dziedzictwem kulturowym) i techniczne,
- b. właściwego doboru narzędzi i interwencji do potrzeb i uwarunkowań danego obszaru,
- c. precyzyjnego doboru działań w sferze społecznej, gospodarczej, przestrzennej (infrastrukturalnej i środowiskowej),
- d. ustalono hierarchię potrzeb w zakresie działań rewitalizacyjnych,
- e. zrealizowano wynikającą z art. 5 rozporządzenia nr 1303/2013 zasadę partnerstwa polegającą na łączeniu szerokiego grona partnerów (w szczególności lokalnych społeczności

PROGRAM REWITALIZACJI DLA GMINY WODZIERADY NA LATA 2016-2023

- i przedsiębiorców) w procesy programowania i realizacji projektów rewitalizacyjnych w ramach programów operacyjnych oraz konsekwentnego, otwartego i trwałego dialogu oraz z tymi podmiotami i grupami, których rezultaty rewitalizacji mają dotyczyć,
- f. podejścia do rewitalizacji, jako istotnego elementu całościowej wizji rozwoju Gminy Wodzierady.

„Program Rewitalizacji dla Gminy Wodzierady na lata 2016-2023” składa się z następujących części:

- a. diagnozy i identyfikacji potrzeb rewitalizacyjnych,
- b. delimitacji obszarów zdegradowanych,
- c. wizji wyprowadzenia obszaru zdegradowanego z sytuacji kryzysowej,
- d. wykazu dopełniających się wzajemnie głównych projektów rewitalizacyjnych dotyczących obszaru zdegradowanego,
- e. ogólnego, zbiorczego opisu innych, uzupełniających rodzajów projektów rewitalizacyjnych wraz z ramami finansowymi,
- f. opisu mechanizmów zapewnienia komplementarności między poszczególnymi projektami rewitalizacyjnymi oraz pomiędzy działaniami różnych podmiotów i funduszy na obszarach objętych programem rewitalizacji,
- g. mechanizmów włączenia mieszkańców, przedsiębiorców i innych podmiotów i grup aktywnych na terenie Gminy Wodzierady w proces rewitalizacji,
- h. systemu realizacji (wdrażania) programu rewitalizacji,
- i. systemu monitoringu skuteczności działań i systemu wprowadzania modyfikacji w reakcji na zmiany w otoczeniu programu.

Prace związane z opracowaniem „Programu Rewitalizacji Gminy Wodzierady na lata 2016-2023” realizowane były przy aktywnym udziale społeczeństwa. Udział społeczności lokalnej w tworzeniu dokumentu rozpoczęto od poinformowania mieszkańców o przystąpieniu do opracowywania dokumentu (strona www gminy). Na etapie tworzenia dokumentu społeczność lokalna miała możliwość wniesienia swoich pomysłów, opinii, stanowisk, sprzeciwu czy aprobaty. Konsultacje społeczne skierowane były do szerokiego grona odbiorców. Zaangażowanie mieszkańców, organizacji pozarządowych i partnerów społecznych spoza JST przebiegało na etapie uzgadniania zapisów dokumentu strategicznego.

Schematy prac nad dokumentem przebiegał następująco:

PROGRAM REWITALIZACJI DLA GMINY WODZIERADY NA LATA 2016-2023

1. Przeprowadzono wstępne badania ankietowe mające na celu zdiagnozowanie obszarów problemowych
2. Urząd Gminy dokonał wstępnej identyfikacji problemów w ramach wewnętrznego zespołu ds. rewitalizacji oraz wstępnej identyfikacji potencjalnych partnerów
3. Przeprowadzenie diagnozy stanu aktualnego
4. Spotkania z interesariuszami i przeprowadzenie wizji lokalnej
5. Spotkanie konsultacyjne z mieszkańcami gminy – omawianie projektu dokumentu
6. Badanie ankietowe
7. Delimitacja obszarów zdegradowanych
8. Zdefiniowanie działań i grup wymagających wsparcia
9. Określenie wizji, misji i celów oraz listy projektów
10. Zdefiniowanie systemu monitorowania i zarządzania Programem.

Proces konsultacji z mieszkańcami Gminy Wodzierady składał się z następujących etapów:

- a. ankieta (wersja papierowa i elektroniczna) na etapie tworzenia głównych założeń dokumentu,
- b. konsultacje projektu dokumentu online oraz w formie tradycyjnej.

Projekt „Programu Rewitalizacji Gminy Wodzierady na lata 2016-2023” został poddany weryfikacji podczas otwartych konsultacji społecznych z przedstawicielami społeczności lokalnej (w dniu 14.07.2016 r.). Podjęte działania pozwoliły tym samym wypracować wersję końcową dokumentu przedstawioną na spotkaniu podsumowującym w dniu

Dokument jasno i precyzyjnie definiuje zakres zadań i odpowiedzialności poszczególnych podmiotów zaangażowanych w jego realizację, posiada realny plan finansowy i realny horyzont czasowy, przejrzysty system monitoringu skuteczności działań i elastyczny system wprowadzania modyfikacji w reakcji na zmiany w otoczeniu programu.

Jednocześnie biorąc pod uwagę możliwość finansowania realizacji założonych w dokumencie działań ze źródeł zewnętrznych, w tym programów operacyjnych, uwzględniono założenia „Narodowego Planu Rewitalizacji” oraz „Wytyczne w zakresie rewitalizacji w programach operacyjnych na lata 2014-2020” określone przez Ministerstwo Infrastruktury i Rozwoju. Dodatkowo dokument uwzględnia zapisy Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Łódzkiego na lata 2014-2020.

Podsumowując należy zaznaczyć, iż na etapie opracowania dokumentu zastosowano zasady:

PROGRAM REWITALIZACJI DLA GMINY WODZIERADY NA LATA 2016-2023

- *partycypacji społecznej* w tworzeniu Programu Rewitalizacji na etapie: diagnozy sytuacji kryzysowej na obszarach zdegradowanych, jak również na etapie identyfikacji możliwych rozwiązań (identyfikacja głównych problemów, propozycja działań rewitalizacyjnych). W trakcie realizacji LPR założono również czynny udział społeczności lokalnej przy wdrażaniu i utrzymaniu przyjętych założeń.
- *dogłębnej diagnozy* - w ramach diagnozy rozeznano potrzeby grup docelowych (w tym przyszłych użytkowników infrastruktury), charakteru i przestrzennego zróżnicowania a następnie specyficznych problemów i potrzeb,
- *kompleksowości* – w ramach kompleksowego podejścia zadbano o to, aby nie pominąć aspektu społecznego, ekonomicznego, przestrzennego, technicznego, środowiskowego i kulturowego związanego zarówno z danym obszarem, jak i jego otoczeniem. LPR Gminy Wodzierady zawiera inwestycje, które nie są nastawione jedynie na szybki efekt poprawy estetyki przestrzeni poprzez działania remontowe i modernizacyjne, ale również takie które skutkują zmianami strukturalnymi na obszarze zdegradowanym. Takie podejście gwarantuje osiągnięcie kompleksowości interwencji w ramach powiązania projektów inwestycyjnych i tzw. projektów „miękkich”,
- *koncentracji* – na etapie tworzenia dokumentu zastosowano zasadę koncentracji terytorialnej (działania rewitalizacyjne skierowane na określony dzięki diagnozie obszar, który charakteryzuje się największą koncentracją problemów) oraz koncentracji tematycznej (działania skupiają się na rozwiązaniu problemów, które wg diagnozy najbardziej szkodzą obszarowi problemowemu),
- *komplementarności* - poprzez zapewnienie ich dopełniania się w różnych wymiarach np.: przestrzennym (wzajemne powiązania projektów na obszarze zdegradowanym i spoza tego obszaru bezpośrednio lub pośrednio na niego oddziałujące), problemowym (projekty dopełniające się tematycznie), proceduralno – instytucjonalnym (efektywne zaprojektowania systemu zarządzania programem rewitalizacji), międzyokresowym (ze względu na brak poprzedniego LPR program opracowano w oparciu o wnioski i doświadczenia z poprzedniej perspektywy programowania) oraz źródeł finansowania (projekty rewitalizacyjne, wynikające z programu rewitalizacji opierają się na konieczności umiejętnego uzupełniania i łączenia wsparcia ze środków m.in. Europejskiego Funduszu

PROGRAM REWITALIZACJI DLA GMINY WODZIERADY NA LATA 2016-2023

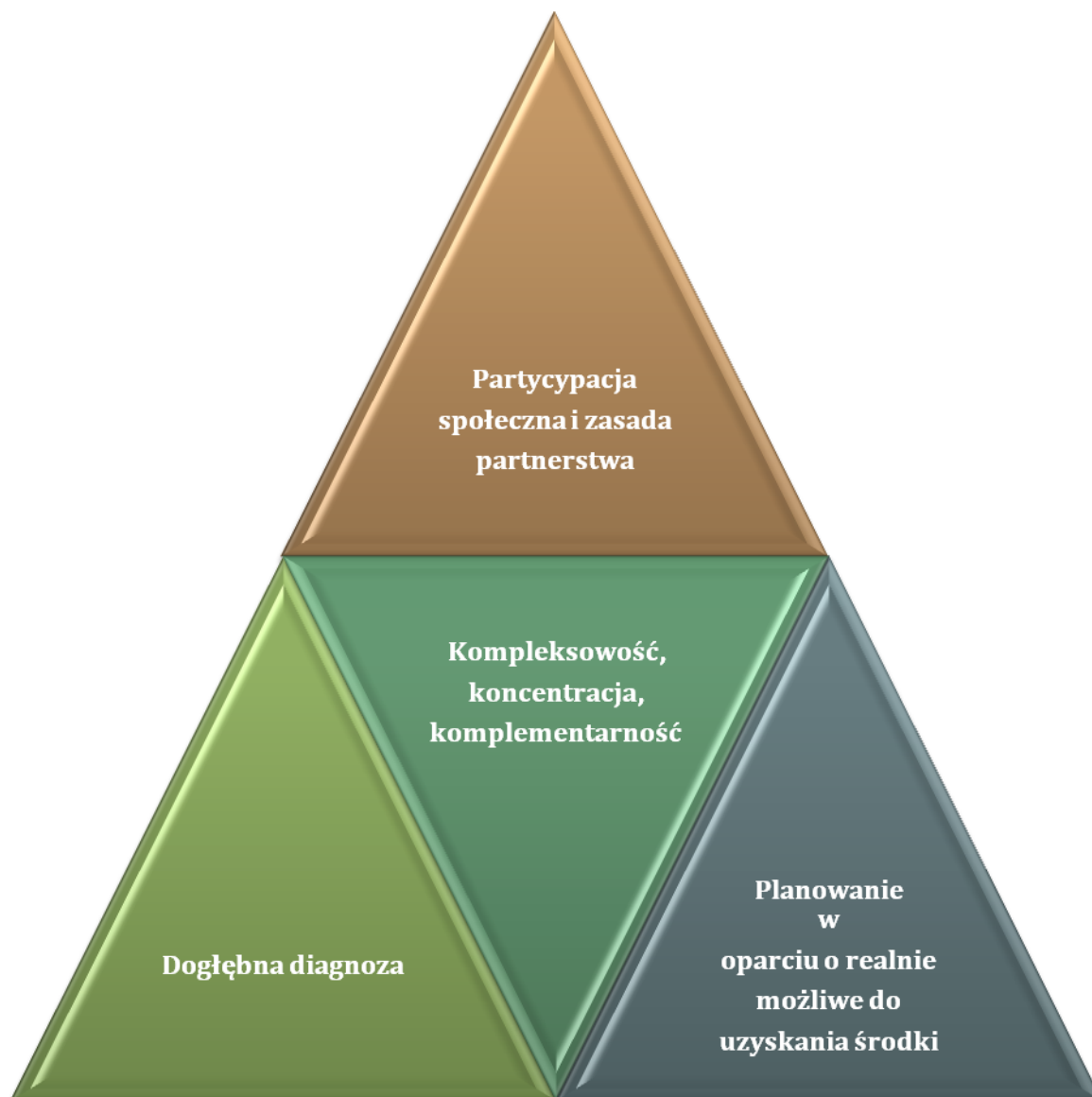
Rozwoju Regionalnego i Europejskiego Funduszu Społecznego - z wykluczeniem ryzyka podwójnego dofinansowania oraz zdolność łączenia prywatnych i publicznych źródeł finansowania),

- *planowania w oparciu o realnie możliwe do uzyskania środki* - Gminy Wodzierady dysponuje ograniczonymi środkami budżetowymi w związku z czym konieczne jest pozyskanie zewnętrznych źródeł finansowania przedsięwzięć ujętych w Programie Rewitalizacji. Przy programowaniu działań z udziałem środków zewnętrznych uwzględniono realne możliwości uzyskania dofinansowania z dostępnych funduszy. Uwzględniono również konieczność posiadania wkładu własnego do projektów. Ponieważ na etapie tworzenia LPR na część projektów gmina nie posiada zapewnionego wkładu finansowego ze źródeł zewnętrznych, a koszty projektów są szacunkami, plan finansowy programu jest z konieczności indykatywny. Niemniej jednak, gmina dąży do zabezpieczenia środków finansowych z różnych źródeł. Realizacja poszczególnych przedsięwzięć, w tym wkład własny zostanie ujęty w Wieloletniej Prognozie Finansowej.

Proces rewitalizacji w dokumencie został przedstawiony jako przedsięwzięcie całościowe (integrujące interwencję na rzecz społeczności lokalnej, przestrzeni i lokalnej gospodarki), skoncentrowane terytorialnie i prowadzone we współpracy z lokalną społecznością, w sposób zaplanowany oraz zintegrowany.

PROGRAM REWITALIZACJI DLA GMINY WODZIERADY NA LATA 2016-2023

Rysunek 1 Główne zasady tworzenia Programu Rewitalizacji

Źródło: opracowanie własne na podstawie wytycznych Ministerstwa Infrastruktury i Rozwoju w zakresie rewitalizacji w programach operacyjnych na lata 2014-2020

PROGRAM REWITALIZACJI DLA GMINY WODZIERADY NA LATA 2016-2023

Powiązanie LPR Gminy Wodzierady z innymi dokumentami strategicznymi i planistycznymi

DOKUMENTY NA POZIOMIE MIĘDZYNARODOWYM

- **Umowa Partnerstwa**

Kluczowe priorytety inwestycyjne (będące przedmiotem wsparcia z Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego), zgodnie z celami tematycznymi:

Cel Tematyczny 3. Wzmacnianie konkurencyjności MŚP

Cel tematyczny 4. Wspieranie przejścia na gospodarkę niskoemisyjną we wszystkich sektorach

Cel tematyczny 6. Zachowanie i ochrona środowiska naturalnego oraz wspieranie efektywnego gospodarowania zasobami

- **Europa 2020. Strategia na rzecz inteligentnego i zrównoważonego rozwoju sprzyjającego włączeniu społecznemu**

Priorytet III. Rozwój sprzyjający włączeniu społecznemu – wspieranie gospodarki o wysokim poziomie zatrudnienia, zapewniającej spójność społeczną i terytorialną.

Ponadto, wpływa na osiągnięcie 3 z 5 celów głównych:

- *CEL 1* Osiągnięcie wskaźnika zatrudnienia na poziomie 75% wśród kobiet i mężczyzn w wieku 20-64 lata.
- *CEL 4* Podniesienie poziomu wykształcenia, zwłaszcza poprzez dążenie do zmniejszenia odsetka osób zbyt wcześnie kończących naukę do poniżej 10% oraz poprzez zwiększenie do co najmniej 40% osób w wieku 30-34 lat mających wykształcenie wyższe lub równoważne.
- *CEL 5* Wspieranie włączenia społecznego, zwłaszcza przez ograniczanie ubóstwa, mając na celu wydzwignięcie z ubóstwa lub wykluczenia społecznego co najmniej 20 mln obywateli.

DOKUMENTY NA POZIOMIE KRAJOWYM

- **Polska 2030. Trzecia fala nowoczesności. Długookresowa Strategia Rozwoju Kraju**

Obszar Konkurencyjności i innowacyjności gospodarki

Innowacyjność gospodarki i kreatywność indywidualna: *Cel 3 Poprawa dostępności i jakości edukacji na wszystkich etapach oraz podniesienie konkurencyjności nauki;*

PROGRAM REWITALIZACJI DLA GMINY WODZIERADY NA LATA 2016-2023

Kapitał Ludzki: *Cel 6 Rozwój kapitału ludzkiego poprzez wzrost zatrudnienia i stworzenie „workfare state”;*

Obszar Równoważenia potencjału rozwojowego regionów Polski

Rozwój regionalny: *Cel 8 Wzmocnienie mechanizmów terytorialnego równoważenia rozwoju dla rozwijania i pełnego wykorzystania potencjałów regionalnych;*

Obszar Efektywności i sprawności państwa

Kapitał społeczny: *Cel 11 Wzrost społecznego kapitału rozwoju.*

- **Strategia Rozwoju Kraju 2020**

Obszar strategiczny: Sprawne i efektywne państwo

Cel 3 Wzmocnienie warunków sprzyjających realizacji indywidualnych potrzeb i aktywności obywateli, kierunek interwencji: rozwój kapitału społecznego.

Obszar strategiczny: Konkurencyjna gospodarka

Cel II. 4 Rozwój kapitału ludzkiego, kierunki interwencji: zwiększenie aktywności zawodowej oraz poprawa jakości kapitału ludzkiego.

Obszar strategiczny: Spójność społeczna i terytorialna

Cel III. 1 Integracja społeczna, kierunki interwencji: zwiększenie aktywności osób wykluczonych i zagrożonych wykluczeniem społecznym oraz zmniejszenie ubóstwa w grupach najbardziej zagrożonych.

- **Strategia Innowacyjności i Efektywności Gospodarki „Dynamiczna Polska 2020”**

Cel 1. Dostosowanie otoczenia regulacyjnego i finansowego do potrzeb innowacyjnej i efektywnej gospodarki

Cel 2. Stymulowanie innowacyjności poprzez wzrost efektywności wiedzy i pracy

Cel 3. Wzrost efektywności wykorzystania zasobów naturalnych i surowców

Cel 4. Wzrost umiędzynarodowienia polskiej gospodarki

- **Strategia Bezpieczeństwo Energetyczne i Środowisko perspektywa do 2020r.**

Cel 1. Zrównoważone gospodarowanie zasobami środowiska

Cel 2. Zapewnienie gospodarce krajowej bezpiecznego i konkurencyjnego zaopatrzenia w energię

Cel 3. Poprawa stanu środowiska

PROGRAM REWITALIZACJI DLA GMINY WODZIERADY NA LATA 2016-2023

- **Strategia Rozwoju Kapitału Ludzkiego 2020**

Cel 3. Poprawa sytuacji osób i grup zagrożonych wykluczeniem społecznym

- **Strategia Rozwoju Kapitału Społecznego 2020**

Cel 4. Rozwój i efektywne wykorzystanie potencjału kulturowego i kreatywnego

- **Krajowa Strategia Rozwoju Regionalnego 2010–2020: Regiony, Miasta, Obszary wiejskie**

Cel główny: Efektywne wykorzystywanie specyficznych regionalnych i innych terytorialnych potencjałów rozwojowych dla osiągnięcia celów rozwoju kraju – wzrostu, zatrudnienia i spójności w horyzoncie długookresowym.

Cel 1 Wspomaganie wzrostu konkurencyjności regionów (konkurencyjność)

Cel 2 Budowanie spójności terytorialnej i przeciwdziałanie marginalizacji obszarów problemowych (spójność)

Cel 3 Tworzenie warunków dla skutecznej, efektywnej i partnerskiej realizacji działań rozwojowych ukierunkowanych terytorialnie (sprawność)

- **Polityka Ekologicznej Państwa w latach 2009-2012 z perspektywą do roku 2016**

Wśród swoich priorytetów wymienia rekultywację terenów zdegradowanych i zdewastowanych przyrodniczo przez przywracanie im wartości przyrodniczej lub użytkowej.

- **Koncepcji Przestrzennego Zagospodarowania Kraju**

Cel 2: Poprawa spójności wewnętrznej i terytorialne równoważenie rozwoju kraju poprzez promowanie integracji funkcjonalnej, tworzenie warunków dla rozprzestrzeniania się czynników rozwoju, wielofunkcyjny rozwój obszarów wiejskich oraz wykorzystanie potencjału wewnętrznego wszystkich terytoriów.

W rozwinięciu tego celu wskazuje się, iż działania polityki przestrzennej w odniesieniu do zdegradowanych obszarów zurbanizowanych mają na celu przywrócenie ich funkcji administracyjnych, społecznych i gospodarczych oraz stworzenie warunków sprzyjających ich powtórnemu zagospodarowaniu dzięki skorelowanym interwencjom w sferze planowania przestrzennego, inwestycjom infrastrukturalnym oraz wsparciu zasobów ludzkich i przedsiębiorczości. Działania restrukturyzacyjne i rewitalizacyjne doprowadzą do odzyskania atrakcyjności danego obszaru lub miasta, do przywrócenia korzystnych warunków życia i podejmowania działalności gospodarczej oraz inwestycyjnej z wykorzystaniem istniejącego

PROGRAM REWITALIZACJI DLA GMINY WODZIERADY NA LATA 2016-2023

potencjału kulturowego i zachowaniem funkcji symbolicznych oraz przyrodniczych obszaru w procesie jego adaptacji do nowych funkcji.

Cel 4 Kształtowanie struktur przestrzennych wspierających osiągnięcie i utrzymanie wysokiej jakości środowiska przyrodniczego i walorów krajobrazowych Polski.

- **Narodowy Plan Rewitalizacji**

Cel główny: poprawa warunków rozwoju obszarów zdegradowanych w wymiarze przestrzennym, społecznym, kulturowym i gospodarczym. Realizacji tego celu służyć będzie tworzenie korzystnych warunków dla prowadzenia rewitalizacji w Polsce i położenie nacisku na holistyczne, zintegrowane podejście do prowadzenia takich działań.

DOKUMENTY NA POZIOMIE REGIONALNYM I SUBREGIONALNYM

- **Strategia Rozwoju Województwa Łódzkiego 2020**

POLITYKA HORYZONTALNA

Filar 1 Spójność gospodarcza, Cel operacyjny 2 Nowoczesny kapitał ludzki i rynek pracy.

Filar 2 Spójność społeczna, Cel operacyjny 4 Wysoki poziom kapitału społecznego i silne społeczeństwo obywatelskie, Cel operacyjny 5 Wysoki standard i dostęp do usług publicznych, Cel operacyjny 6 Reintegracja społeczna grup wykluczonych lub zagrożonych wykluczeniem społecznym.

Filar 3 Spójność przestrzenna, Cel operacyjny 7 Wysoka jakość i dostępność infrastruktury transportowej i technicznej, Cel operacyjny 8 Wysoka jakość środowiska przyrodniczego, Cel operacyjny 9 Zrównoważony system osadniczy.

POLITYKA TERYTORIALNO – FUNKCJONALNA

Obszary miejskie i wiejskie, Cel strategiczny: Atrakcyjne osadniczo obszary wiejskie wykorzystujące potencjały wewnętrzne dla rozwoju wielofunkcyjnego

- **Plan przeciwdziałania depopulacji w województwie łódzkim**

Cel główny: Odbudowa kapitału ludzkiego poprzez tworzenie sprzyjających warunków na rynku pracy, rozwój wykształcenia i kompetencji oraz poprawę jakości życia mieszkańców województwa łódzkiego w perspektywie krótko i długookresowej.

- **Wieloletni Plan Działań Na Rzecz Rozwoju i Upowszechniania Ekonomii Społecznej w Województwie Łódzkim na lata 2013 – 2020**

PROGRAM REWITALIZACJI DLA GMINY WODZIERADY NA LATA 2016-2023

Cel główny: Wzmocnienie pozycji i roli ekonomii społecznej i przedsiębiorczości społecznej w aktywnej integracji społecznej i zawodowej mieszkańców województwa łódzkiego.

Cel szczegółowy 1: Zwiększanie aktywności społecznej i zawodowej mieszkańców społeczności lokalnej w oparciu o zasady i narzędzia ekonomii społecznej. Cel szczegółowy 3: Partnerstwo lokalne na rzecz rozwoju ekonomii społecznej i upowszechniania jej idei.

- **Regionalny Program Operacyjny Województwa Łódzkiego na lata 2014 – 2020**

Oś IV Gospodarka niskoemisyjna (OZE, termomodernizacja budynków, ochrona powietrza)

Oś V Ochrona środowiska (ochrona przyrody)

Oś VI Rewitalizacja i potencjał endogeniczny regionu (rewitalizacja i rozwój potencjału społeczno-gospodarczego)

Oś VII Infrastruktura dla usług społecznych (infrastruktura opieki społecznej, edukacja)

Oś VIII Zatrudnienie (wsparcie aktywności zawodowej, wsparcie przedsiębiorczości)

Oś IX Włączenie społeczne

Oś XI Edukacja, Kwalifikacje, Umiejętności (wysoka jakość edukacji)

DOKUMENTY NA POZIOMIE LOKALNYM

- **Strategia Rozwoju Gminy Wodzierady na lata 2014-2020**

Przeprowadzona w dokumencie analiza społeczno- gospodarcza wykazała konieczne działania zw. z modernizacją lokalnej infrastruktury technicznej połączonej z poprawą jakości życia mieszkańców, aktywizacją lokalnej społ. i rozwojem przedsiębiorczości. Działania zapobiegające sytuacjom kryzysowym przedstawiono w poniższych celach strategicznych:

Cel strategiczny I Środowisko i infrastruktura techniczna - niska jakość życia spowodowana utrudnionym dostępem do usług publicznych (w tym infrastruktury wodno- kanalizacyjnej czy gospodarki odpadami) lub ich niską jakością, wywołują procesy depopulacyjne- często obserwowane na obszarach wiejskich, czy też powstawanie problemów społecznych na dużą skalę (bezrobocie, bierność społ.) oraz dalszą marginalizację gospodarczą i społeczną. Zapewnienie dostępu do dóbr i usług publicznych oraz podnoszenie ich jakości warunkuje rozwój obszarów wiejskich, szczególnie położonych peryferyjnie.

Cel strategiczny II Gospodarka - Gmina położona w centralnej części kraju, zajmuje obszar o funkcjach przejściowych, które tracą swój rolniczy charakter w wyniku procesów urbanizacyjnych. W

PROGRAM REWITALIZACJI DLA GMINY WODZIERADY NA LATA 2016-2023

związku z tym przewidziano działania zmierzające do rewitalizacji lokalnej gosp. m.in. w oparciu o rozwój mikro – małej przedsiębiorczości.

Cel strategiczny IV Wysoka dostępność i jakość usług publicznych - planowane działania dot. infrastruktury oraz lokalnej gosp. są uzupełnione poprzez interwencje w zakresie poprawy dostępności do dobrej jakości usług publicznych np. rozwój, modernizację bazy edukacyjnej, zdrowotnej, bezpieczeństwa.

- **Plan Gospodarki Niskoemisyjnej dla Gminy Wodzierady na lata 2015-2020**

Kierunek strategiczny I. Poprawa efektywności energetycznej i zwiększenie wykorzystania OZE

- **Studium Uwarunkowań i Kierunków Zagospodarowania Przestrzennego Gminy Wodzierady**

Kierunki zmian w strukturze funkcjonalno – przestrzennej Gminy oraz w przeznaczeniu terenów

Kierunki oraz zasady rozwoju infrastruktury technicznej

Kierunki rozwoju i przekształceń infrastruktury społecznej

- **Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Wodzierady na lata 2016 – 2023**

Cel główny: Wsparcie osób i rodzin przeżywających trudności oraz stworzenie warunków do rozwoju, zaspokajania potrzeb oraz integracji społecznej Cele operacyjne:

- 1) przeciwdziałanie zjawiskom ubóstwa, bezrobocia, zapobieganie ich skutkom,
- 2) zapewnienie opieki i godnych warunków życia osobom starszym i niepełnosprawnym,
- 3) pomoc rodzinom będącym w kryzysie, podnoszenie poziomu ich funkcjonowania,
- 4) tworzenie dzieciom i młodzieży równych szans rozwoju w obszarze edukacji, kultury, sportu,
- 5) utworzenia systemu przeciwdziałanie przemocy w rodzinie, problemu uzależnień.

- **Gminny Program Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych na 2016 rok**

Cele główne:

- 1) zapobieganie powstaniu nowych problemów alkoholowych na terenie gminy;
- 2) zmniejszenie rozmiarów istniejących problemów.

- **Gminny Program Przeciwdziałania Narkomanii na 2016 rok**

Cele Programu:

- 1) rozpoznanie problemów związanych z używaniem substancji psychoaktywnych (narkotyków), zmniejszenie ich aktualnych rozmiarów i zapobieganie powstawaniu nowych, raport diagnostyczny,

PROGRAM REWITALIZACJI DLA GMINY WODZIERADY NA LATA 2016-2023

- 2) profilaktyka – określenie zasobów niezbędnych do radzenia sobie z istniejącymi problemami, edukacja publiczna, w tym informowanie o konsekwencjach używania substancji psychoaktywnych,
- 3) zwiększenie bezpieczeństwa środowiska rodzinnego, przeciwdziałanie aktom przemocy zarówno domowej jak i środowiskowej,
- 4) promocja zdrowia, zdrowego stylu życia wolnego od uzależnień w której szczególny akcent położony jest na oddziaływanie wśród dzieci i młodzieży

- **Program Współpracy Gminy Wodzierady z Organizacjami Pozarządowymi oraz Innymi Podmiotami Prowadzącymi Działalność Pożytku Publicznego na rok 2016**

Celem głównym Programu jest współpraca z organizacjami zmierzająca do efektywnego wykorzystania społecznej aktywności w zakresie zaspakajania zbiorowych potrzeb mieszkańców Gminy oraz wzmocnienie rozwoju społeczeństwa obywatelskiego poprzez budowanie i umacnianie partnerstwa pomiędzy Gminą a organizacjami.

- **Gminny Program Wspierania Rodziny na lata 2016 – 2018**

Cel główny: Wsparcie rodzin przeżywających trudności w wypełnianiu ról opiekuńczo - wychowawczych

PROGRAM REWITALIZACJI DLA GMINY WODZIERADY NA LATA 2016-2023

Diagnoza czynników i zjawisk kryzysowych oraz skala i charakter potrzeb rewitalizacyjnych (m.in. w oparciu o dane ilościowe)

Podczas przygotowania programu dokonano wnikliwej diagnozy obszarów kwalifikujących się do objęcia Programem Rewitalizacji w Gminie Wodzierady. Również przy aktywnym udziale podmiotów trzecich – wszystkich zainteresowanych interesariuszy. W ramach przeprowadzonych analiz, w tym ankietyzacji wzięto również pod uwagę oddolne inicjatywy mieszkańców.

Jednocześnie identyfikacja obszarów problemowych została oparta o weryfikowalne kryteria, które w dłuższej perspektywie pozwolą na monitorowanie postępu procesu rewitalizacji.

W niniejszej diagnozie zawarto również opis potencjalnych obszarów zdegradowanych w odniesieniu do otoczenia.

Kwantyfikowalne i weryfikowalne dane pozwalające zdiagnozować obszary problemowe w gminie pozyskano z zasobów Głównego Urzędu Statystycznego, Urzędu Gminy w Wodzieradach (ewidencje ludności, podmiotów gospodarczych, gruntów i budynków), Powiatowego Urzędu Pracy, Komendy Policji, Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej, i innych ogólnodostępnych źródeł informacji.

Uzyskanie danych ilościowych pozwoliło na wyodrębnienie obszarów charakteryzujących się koncentracją problemów, które w dalszym etapie prac powinny stać się przedmiotem dogłębnej analizy w oparciu o inne niż statystyczne metody. Jednocześnie pozyskano informację od lokalnych podmiotów oraz społeczeństwa, zgodnie z horyzontalną zasadą partycypacji.

Analiza zjawisk kryzysowych została przeprowadzona z uwzględnieniem trzech podstawowych rodzajów problemów społecznych, gospodarczych oraz przestrzennych - infrastrukturalnych.

Do podstawowych kryteriów uznania obszaru za zdegradowany mogą należeć m.in.:

- problemy społeczne związane z wysokim odsetkiem ludności korzystającej z pomocy społecznej ze względu na: ubóstwo, bezradność w sprawach opiekuńczo-wychowawczych, niepełnosprawność, alkoholizm, etc.,
- bezrobocie, w tym: długotrwałe bezrobocie,
- przestępczość,
- niska aktywności społeczna mieszkańców,
- niska aktywności gospodarcza mieszkańców,

PROGRAM REWITALIZACJI DLA GMINY WODZIERADY NA LATA 2016-2023

- problemy infrastrukturalne, m.in. mieszkania niewyposażone w dostęp do sieci wodno-kanalizacyjnej,
- występująca zdegradowana tkanka mieszkaniowa, użyteczności publicznej i zdegradowane tereny przestrzeni publicznej.
- problemy demograficzne – depopulacja niektórych miejscowości.

Wystąpienie powyższych zjawisk, w różnych konfiguracjach, w tym równocześnie skumulowanych, będzie świadczyć o kryzysowej sytuacji danego obszaru.

Wyniki analizy pozwolą określić zarówno dynamikę zjawisk kryzysowych, jak również zidentyfikować miejsca – tzw. zdegradowane obszary, w których następuje największa koncentracja problemów.

PROBLEMY DEMOGRAFICZNE

Według danych Urzędu Gminy Wodzierady oraz Głównego Urzędu Statystycznego na dzień 31.12.2014 r. zamieszkiwało na jej terenie 3378 osób, z czego 50,5% mieszkańców stanowili mężczyźni, natomiast 49,5% kobiety. Średni wzrost liczby ludności dla Gminy Wodzierady na koniec 2014 roku w stosunku do roku 2010 wyniósł 5,14%.

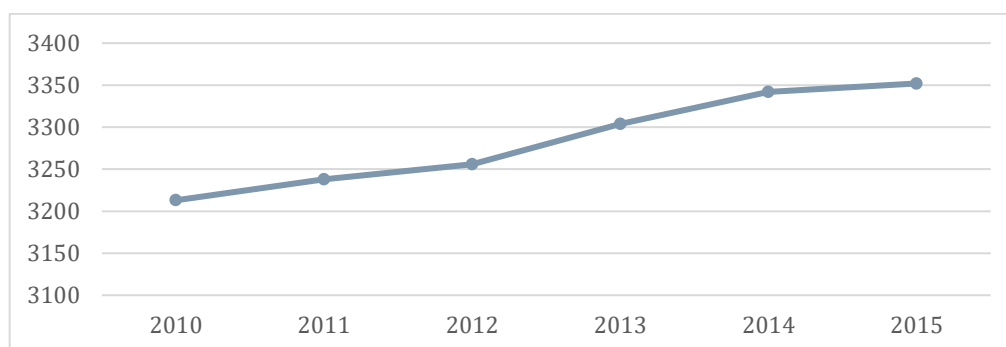
Tabela 1 Liczba mieszkańców Gminy Wodzierady w latach 2010-2014

2010	2011	2012	2013	2014	2015
3 213	3 238	3 256	3 304	3 342	3352

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych UG Wodzierady oraz GUS

Na wykresie poniżej zaprezentowano dynamikę zmian liczby ludności Gminy na przestrzeni lat 2010-2015.

Wykres 1 Dynamika zmian liczby ludności w Gminie Wodzierady w latach 2010-2015

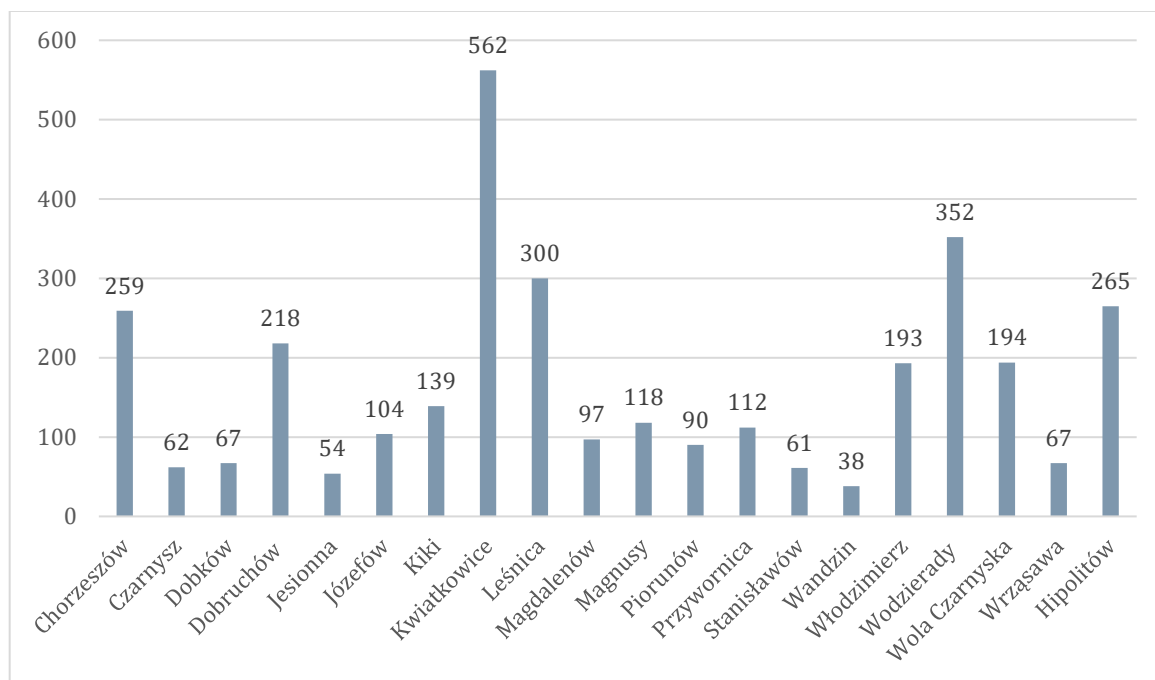

PROGRAM REWITALIZACJI DLA GMINY WODZIERADY NA LATA 2016-2023

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych UG Wodzierady oraz GUS

Wykres poniżej przedstawia natomiast największe skupiska ludności w Gminie Wodzierady. Dane na dzień 31.12.2015 r.

Wykres 2 Największe skupiska ludności w Gminie Wodzierady

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych UG Wodzierady

Z powyższego wykresu jasno wynika, iż w Gminie Wodzierady istnieją dwa duże skupiska ludności: **Kwiatkowice oraz Wodzierady**. Z pozostałych liczących ponad dwieście osób można wyróżnić cztery, twa: trzy położone w zachodniej części Gminy (**Chorzeszów, Dobruchów, Leśnica**) oraz jedno w południowej (**Hipolitów**).

W tabeli poniżej przedstawiono dynamikę zmian liczby ludności w poszczególnych sołectwach Gminy Wodzierady. Rokiem bazowym jest rok 2007 natomiast rokiem docelowym 2015.

Tabela 2 Dynamika zmian liczby ludności w poszczególnych miejscowościach Gminy Wodzierady

Miejscowość	2007	2015	Os.	%
Wandzin	46	38	-8	-17%

PROGRAM REWITALIZACJI DLA GMINY WODZIERADY NA LATA 2016-2023

Miejscowość	2007	2015	Os.	%
Jesionna	59	54	-5	-8%
Dobków	70	67	-3	-4%
Piorunów	94	90	-4	-4%
Czarnysz	64	62	-2	-3%
Wrząsawa	69	67	-2	-3%
Dobruchów	219	218	-1	0%
Stanisławów	60	61	1	2%
Józefów	102	104	2	2%
Wola Czarnyska	184	194	10	5%
Magnusy	111	118	7	6%
Kiki	130	139	9	7%
Chorzeszów	242	259	17	7%
Leśnica	278	300	22	8%
Przyrownica	103	112	9	9%
Kwiatkowice	507	562	55	11%
Włodzimierz	171	193	22	13%
Magdalenów	84	97	13	15%
Wodzierady	297	352	55	19%
Hipolitów	213	265	52	24%

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych UG Wodzierady

Z powyższych danych wynika, iż największy % przyrost liczby mieszkańców odnotowano w sołectwach Hipolitów, Wodzierady, Magdalenów oraz Włodzimierz. Jednocześnie należy zwrócić uwagę na zwiększenie się liczby mieszkańców w okręgu Kwiatkowice. Liczebnie największy przyrost można zauważyć w sołectwach Wodzierady, Kwiatkowice oraz Hipolitów. Zwiększanie się liczby

PROGRAM REWITALIZACJI DLA GMINY WODZIERADY NA LATA 2016-2023

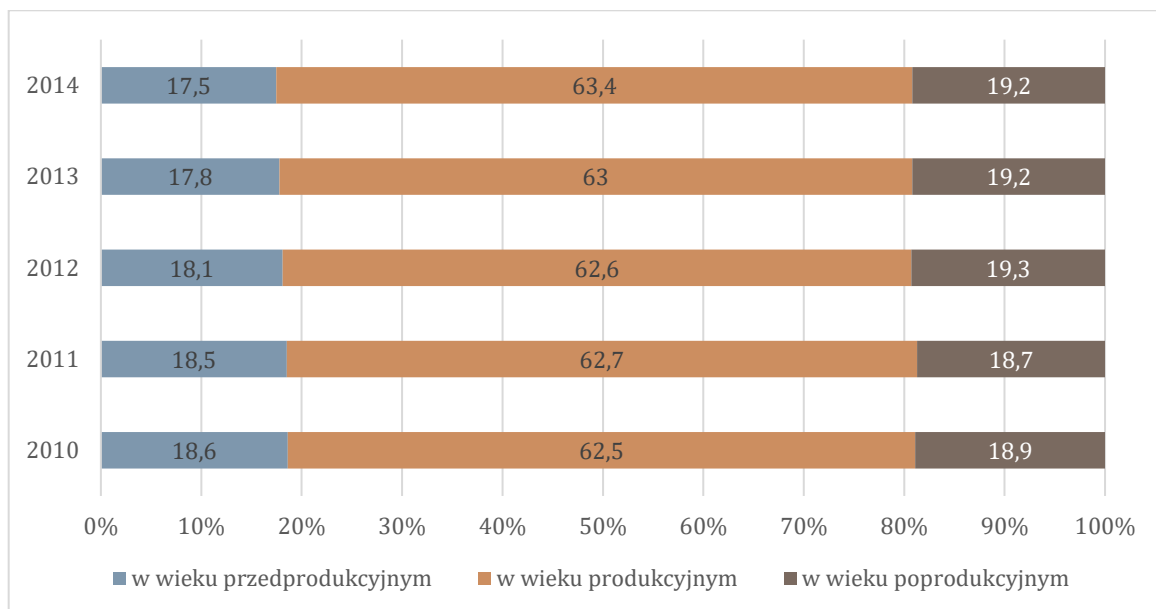
mieszkańców związane jest głównie z ruchem migracyjnym i osiedlaniem się na terenie gminy nowych mieszkańców, nie wynika zaś z dodatniego przyrostu naturalnego. To z kolei będzie miało wpływ na procesy integracyjne (nowi mieszkańcy a społeczność lokalna). Jeśli napływ nowych mieszkańców jest gwałtowny nie ma szans na prawidłowe procesy integracyjne – obok siebie zaczynają istnieć dwa organizmy – stary i nowy (istnieje ryzyko wytworzenia się swoistego „miasta” na wsi) co może być źródłem lokalnych niechęci i konfliktów.

Najbardziej niekorzystną sytuację pod względem liczby ludności odnotowano w miejscowościach Wandzin i Jesionna - tutaj liczba mieszkańców zmniejszyła się w ciągu ostatnich kilku lat o odpowiednio 17% i 8%. Dane w tabeli wskazują ponadto, iż ponad 1/3 sołectw zlokalizowanych na terenie Gminy Wodzierady odnotowała ujemny przyrost liczby mieszkańców.

Analizując strukturę ludności całej Gminy Wodzierady wg ekonomicznych grup wieku (wg danych GUS na koniec 2010 i 2014 roku) należy stwierdzić, iż na przestrzeni ostatnich 5-ciu lat zaznacza się problem dużego udziału osób w wieku poprodukcyjnym w ogólnej liczbie mieszkańców Gminy. W 2010 roku osoby w wieku poprodukcyjnym stanowiły 18 % ogółu ludności Gminy natomiast w roku 2014 ta sama grupa stanowiła już niemal 20% ogółu mieszkańców. Gmina Wodzierady boryka się ponadto z malejącą liczbą ludności w wieku przedprodukcyjnym. W 2010 roku ludność w wieku przedprodukcyjnym stanowiła niemal 19% ogółu mieszkańców by w 2014 roku osiągnąć poziom 17%.

PROGRAM REWITALIZACJI DLA GMINY WODZIERADY NA LATA 2016-2023

Wykres 3 Ludność wg ekonomicznych grup wieku

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS

Grupa osób w wieku produkcyjnym w Gminie Wodzierady na przestrzeni analizowanych lat uległa nieznacznemu wzrostowi z poziomu 62,53 % (2010r.) ogółu mieszkańców do 63,38 % w 2014 roku. Liczbę mieszkańców Gminy Wodzierady wg ekonomicznych grup wieku w latach 2010 oraz 2014 przedstawia wykres powyżej. Osoby te jednak systematycznie przechodzić będą do kategorii wieku poprodukcyjnego zwiększając tym samym wskaźnik obciążenia demograficznego gminy.

PROBLEMY SPOŁECZNE

Problemy społeczne w poszczególnych miejscowościach zostały zidentyfikowane w oparciu o dane dotyczące liczby osób korzystających z pomocy Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej (GOPS) w Wodzieradach ze względu na ubóstwo, bezradność w sprawach opiekuńczo-wychowawczych, alkoholizm oraz niepełnosprawność, a więc czynniki najbardziej wpływające na zagrożenie wykluczeniem społecznym. Powyższe uzupełniono o dane policji dot. poziomu przestępczości oraz statystyki Okręgowej Komisji Edukacyjnej odnoszące się do wyników oceniających poziom nauczania lokalnych szkół. Diagnozę obszaru uzupełniono także o statystyki wyborcze oraz statystyki zebrań sołeckich świadczące o poziomie uczestnictwa mieszkańców w życiu publicznym.

PROGRAM REWITALIZACJI DLA GMINY WODZIERADY NA LATA 2016-2023

Ubóstwo

Największą liczbę osób objętych pomocą ośrodka pomocy społecznej ze względu na ubóstwo odnotowano w 2014 roku. Średnia liczba mieszkańców objętych wsparciem z tego tytułu w latach 2010-2014 wyniosła blisko 134 osoby rocznie i stanowiła prawie 4,2% ogółu ludności Gminy Wodzierady.

Tabela 3 Liczba osób/ rodzin objętych pomocą GOPS ze względu na ubóstwo w Gminie Wodzierady w latach 2010-2014

	2010	2011	2012	2013	2014
Osoby	114	135	147	145	148
Rodziny	57	57	58	63	77

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GOPS w Wodzieradach

Uwzględniając skalę ubóstwa na przestrzeni ostatnich 5 lat można zauważyć, iż zarówno liczba osób jaki i liczba rodzin wspieranych w tym zakresie z roku na roku zwiększa się. W porównaniu do roku bazowego liczba osób objętych wsparciem wzrosła o ponad 70, o 20 zwiększyła się natomiast liczba rodzin wspieranych przez GOSP w zakresie ubóstwa.

Tabela 4 Liczba osób objętych pomocą GOPS ze względu na ubóstwo w poszczególnych miejscowościach w Gminie Wodzierady w latach 2010-2014

Miejscowość	2010	2011	2012	2013	2014
Chorzeszów	8	12	13	14	13
Czarnysz	6	6	11	10	11
Dobków	3	11	9	3	3
Dobruchów	7	6	5	7	7
Hipolitów	23	25	26	26	26
Jesionna	0	0	0	0	0

PROGRAM REWITALIZACJI DLA GMINY WODZIERADY NA LATA 2016-2023

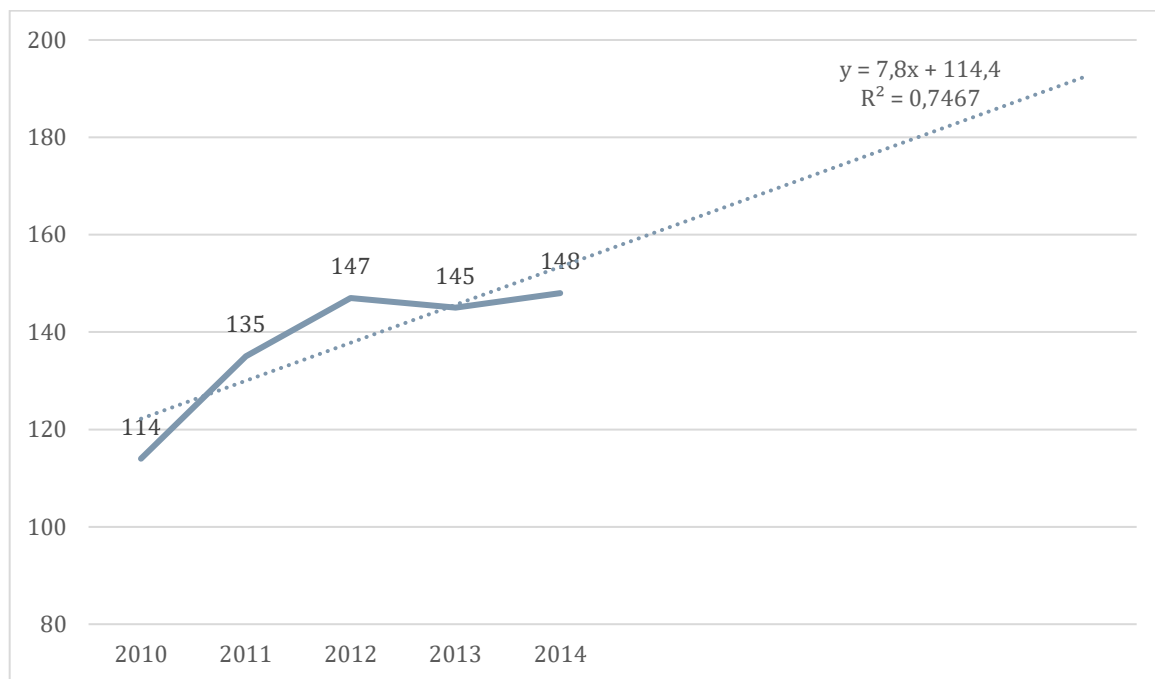
Miejscowość	2010	2011	2012	2013	2014
Józefów	1	1	2	2	3
Kiki	11	12	11	14	14
Kwiatkowice	18	12	19	19	17
Leśnica	6	6	7	11	13
Magdalenów	0	3	3	3	2
Magnusy	0	4	4	1	1
Piorunów	2	4	4	5	5
Przyrownica	4	4	4	6	6
Stanisławów	4	9	8	5	5
Wandzin	0	0	0	0	0
Włodzimierz	8	6	6	6	6
Wodzierady	8	8	9	12	13
Wola Czarnyska	5	6	6	1	1
Wrząsawa	0	0	0	2	2

Źródło: GOPS w Wodzieradach

Liczba osób korzystających z pomocy ze względu na trudną sytuację materialną (ubóstwo) wzrosła na przestrzeni ostatnich pięciu lat o blisko 30% i jak przedstawiono na wykresie poniżej prognozowany jest również jej wzrost w latach następnych.

PROGRAM REWITALIZACJI DLA GMINY WODZIERADY NA LATA 2016-2023

Wykres 4 Ludność wg ekonomicznych grup wieku

Rozpatrując problem w ujęciu terenowym należy zauważyć, iż największy odsetek osób zakwalifikowanych do wsparcia z powodu ubóstwa mieszka w sołectwach:

- Hipolitów,
- Kwiatkowice,
- Kiki,
- Wodzierady,
- Leśnica,
- Chorzyszów,
- Czarnysz,
- Włodzimierz,
- Przyrownica,
- Stanisławów.

Przy czym najbardziej zauważalny wzrost nastąpił w Leśnicy (+7), Wodzieradach, Chorzyszowie, Czarnyszu (+5) oraz Hipolitowie i Kikach (+3).

PROGRAM REWITALIZACJI DLA GMINY WODZIERADY NA LATA 2016-2023

Bezradność w sprawach opiekuńczo- wychowawczych i prowadzeniu gospodarstwa domowego

W aspekcie planowania działań rewitalizacyjnych, bezradność w sprawach opiekuńczo- wychowawczych jest istotnym rodzajem dysfunkcji, gdyż prowadzi do zaniedbań w rozwoju najmłodszych mieszkańców i w rezultacie sprzyja utrwalaniu negatywnych postaw i zachowań. W całej gminie pomocną ze względu na bezradność w sprawach opiekuńczo- wychowawczych objętych jest średnio co roku ponad 200 osób czyli około 6% ogółu mieszkańców Gminy.

Tabela 5 Liczba osób/rodzin objętych pomocą ośrodka pomocy społecznej ze względu na bezradność w sprawach opiekuńczo- wychowawczych w Gminie Wodzierady w latach 2010-2014

	2010	2011	2012	2013	2014
Osoby	205	221	233	207	208
Rodziny	51	40	63	59	64

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GOPS w Wodzieradach

Na przestrzeni ostatnich 5 lat liczba osób objętych wsparciem ośrodka pomocy społecznej ze względu na problemy w kwestiach opiekuńczo- wychowawczych wzrosła najbardziej widocznie w roku 2012 (o blisko 30 osób- i stanowiło niemal 7% ogółu mieszkańców gminy). Natomiast liczba rodzin objętych wsparciem w tym zakresie wzrosła na przestrzeni lat 2010-2014 o ponad 10 rodzin.

Tabela 6 Liczba osób objętych pomocą ośrodka pomocy społecznej ze względu na bezradność w sprawach opiekuńczo- wychowawczych w poszczególnych miejscowościach w Gminie Wodzierady w latach 2010- 2014

Miejscowość	2010	2011	2012	2013	2014
Chorzeszów	9	10	8	9	13
Czarnysz	6	12	10	8	5
Dobków	11	11	14	3	3
Dobruchów	17	12	18	16	16
Hipolitów	20	28	27	27	28

PROGRAM REWITALIZACJI DLA GMINY WODZIERADY NA LATA 2016-2023

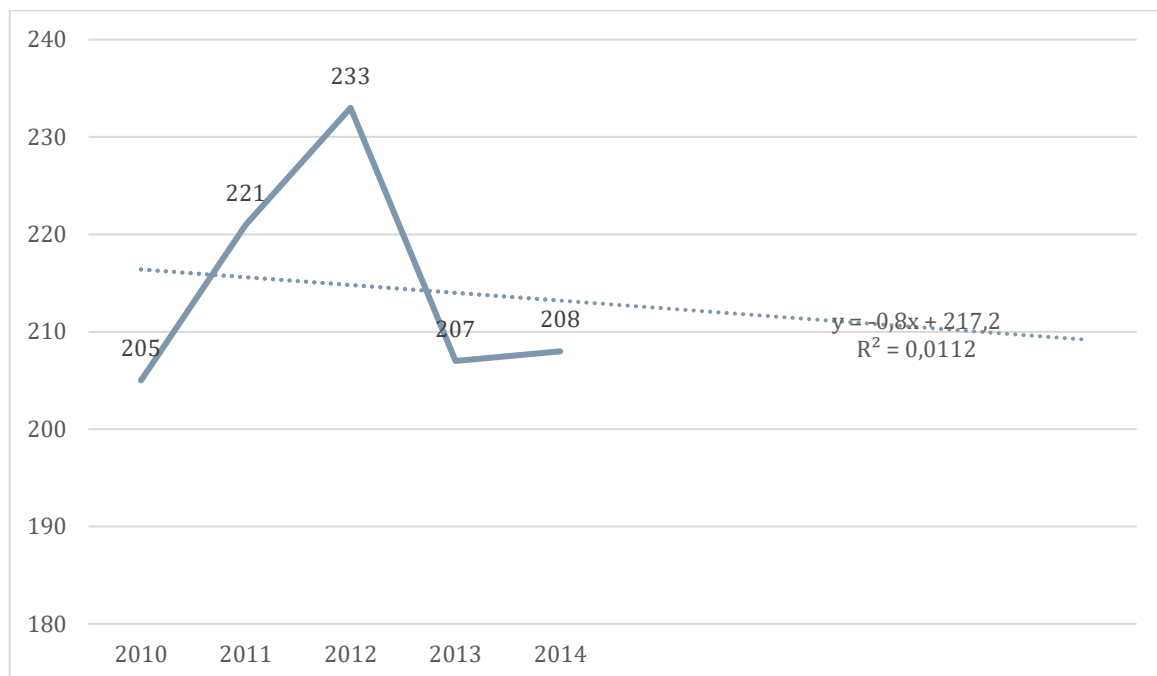
Miejscowość	2010	2011	2012	2013	2014
Jesionna	0	0	0	0	0
Józefów	0	0	5	7	7
Kiki	39	38	37	30	30
Kwiatkowice	25	20	21	24	24
Leśnica	21	23	24	22	22
Magdalenów	3	7	7	5	5
Magnusy	5	7	7	2	2
Piorunów	12	9	10	10	10
Przyrownica	11	13	10	6	6
Stanisławów	4	4	5	5	5
Wandzin	0	0	0	0	0
Włodzimierz	0	3	3	6	6
Wodzierady	9	15	16	18	18
Wola Czarnyska	8	7	7	5	5
Wrząsawa	5	2	4	4	3

Źródło: GOPS Wodzierady

Liczba osób wspieranych ze względu na bezradność w sprawach opiekuńczo- wychowawczych wynosiła w analizowanym okresie średnio ok. 215 os na rok, co stanowi 6,5% ogółu mieszkańców gminy. W latach 2013-2014 nastąpił gwałtowny spadek liczby osób objętych wsparciem z powodu problemów opiekuńczo- wychowawczych trudno jednak prognozować czy taki stan się utrzyma w kolejnych latach (współczynnik determinacji R-kwadrat poniżej 0,5).

PROGRAM REWITALIZACJI DLA GMINY WODZIERADY NA LATA 2016-2023

Wykres 5 Liczba osób objętych pomocą

Rozpatrując problem w ujęciu terenowym należy zauważyć, iż najwięcej osób korzystających z pomocy z powody bezradności mieszkało w sołectwach:

- Kiki,
- Hipolitów,
- Kwiatkowice,
- Leśnica,
- Wodzierady,
- Dobruchów,
- Chorzyszów,
- Piorunów.

Do sołectw zagrożonych tym problemem (zdefiniowana tendencja wzrostowa cechy negatywnej) zaliczyć należy również: Józefów (+7) i Włodzimierz (+6).

PROGRAM REWITALIZACJI DLA GMINY WODZIERADY NA LATA 2016-2023

Na terenie Gminy Wodzierady w miejscowości Chorzeszów funkcjonuje **Dom Pomocy Społecznej** dla osób dorosłych niepełnosprawnych intelektualnie. Dom Pomocy Społecznej prowadzony przez Fundację im. Brata Alberta i aktualnie posiada 14 miejsc. Celem Domu jest zapewnienie mieszkańcom warunków bezpiecznego i godnego życia, z zachowaniem ich intymności, niezależności i samodzielności. Zakres usług ustala się uwzględniając indywidualne potrzeby i możliwości psychofizyczne mieszkańców DPS. Poza niesieniem pomocy i opieki celem Domu jest zwiększenie możliwości rozwoju emocjonalnego, psychicznego i społecznego. Zapewnienie godnego życia i w miarę możliwości samodzielność. Podstawowym problemem w jego funkcjonowaniu pozostaje dostępność komunikacyjna umożliwiającą bezproblemowy dojazd do osób umieszczonych w placówce, kontakty ze środowiskiem zewnętrznym wpływające na ograniczenie procesu wykluczenia społecznego pensjonariuszy.

Alkoholizm

Na przestrzeni lat 2010-2014 liczba osób objętych wsparciem ośrodka pomocy społecznej ze względu na problemy alkoholowe zmniejszyła się o ponad połowę. Podobnie sytuacja wygląda jeśli chodzi o liczbę rodzin objętych tym wsparciem.

Tabela 7 Liczba osób/ rodzin objętych pomocą ośrodka pomocy społecznej ze względu na alkoholizm w Gminie Wodzierady w latach 2010-2014

	2010	2011	2012	2013	2014
Osoby	35	41	31	27	21
Rodziny	14	15	9	11	7

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych UG i GOPS w Wodzieradach

W analizowanym okresie z powodu problemów związanych z alkoholem wsparciem objętych było 31os./ rok. Zgodnie z danymi zamieszczonymi w tabeli powyżej liczba osób wspieranych przez GOSP w zakresie problemów alkoholowych wahała się w badanych latach od 1,1% do 0,6% ogólnej liczby mieszkańców Gminy. Największy spadek liczby beneficjentów pomocy społecznej ze względu na problemy alkoholowe nastąpił na przestrzeni lat 2012- 2014. Największą liczbę zarówno osób, jak i rodzin korzystających z pomocy społecznej w tym zakresie odnotowano w roku 2011.

Tabela 8 Liczba osób objętych pomocą ośrodka pomocy społecznej ze względu na alkoholizm w poszczególnych miejscowościach w Gminie Wodzierady w latach 2010-2014

Miejscowość	2010	2011	2012	2013	2014
-------------	------	------	------	------	------

PROGRAM REWITALIZACJI DLA GMINY WODZIERADY NA LATA 2016-2023

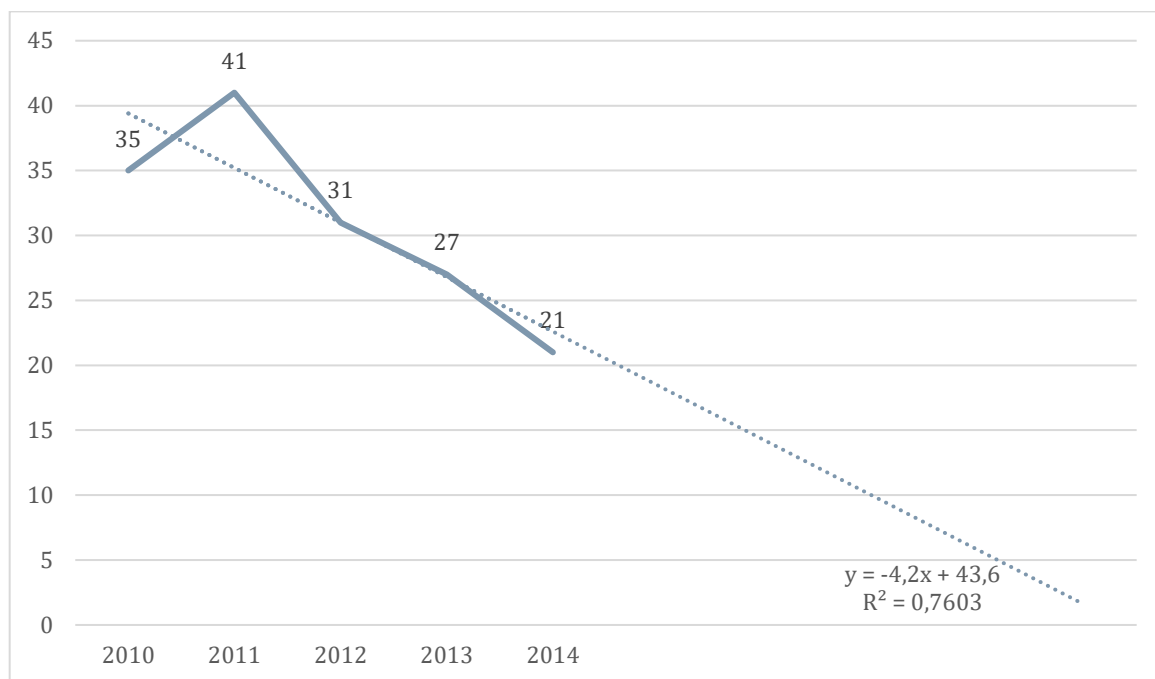
Chorzeszów	9	9	8	7	6
Czarnysz	0	0	0	0	0
Dobków	0	0	0	0	0
Dobruchów	1	1	1	1	0
Hipolitów	8	8	4	3	3
Jesionna	0	0	0	0	0
Józefów	0	0	0	0	0
Kiki	1	1	0	1	0
Kwiatkowice	4	9	6	5	4
Leśnica	2	3	3	3	3
Magdalenów	0	0	0	0	0
Magnusy	4	4	2	0	0
Piorunów	1	2	2	2	1
Przyrownica	1	1	1	0	0
Stanisławów	0	0	0	0	0
Wandzin	0	0	0	0	0
Włodzimierz	1	2	1	3	2
Wodzierady	3	1	3	2	2
Wola Czarnyska	0	0	0	0	0
Wrząsawa	0	0	0	0	0

Źródło: GOPS Wodzierady

PROGRAM REWITALIZACJI DLA GMINY WODZIERADY NA LATA 2016-2023

Zestawiając dane za lata ubiegłe można przyjąć, iż tendencja spadkowa będzie się utrzymywała.

Wykres 6 Liczba osób objętych pomocą

Rozpatrując problem w ujęciu terenowym należy zauważyć, iż najwięcej osób korzystających z pomocy z powody bezradności mieszkało w sołectwach:

- Chorzeszów,
- Kwiatkowice,
- Leśnica
- Hipolitów
- Wodzierady
- Włodzimierz

Do sołectw szczególnie zagrożonych tym problemem (zdefiniowana tendencja wzrostowa cechy negatywnej) zaliczyć należy sołectwa: Leśnica i Włodzimierz.

PROGRAM REWITALIZACJI DLA GMINY WODZIERADY NA LATA 2016-2023

Niepełnosprawność

Największą liczbę osób i rodzin objętych wsparciem ze względu na problemy niepełnosprawności odnotowano, podobnie jak w przypadku problemów alkoholowych, w roku 2011. Należy jednak zauważyć, iż na przestrzeni ostatni 5 lat liczba beneficjentów tego rodzaju pomocy zmniejszyła się o 23 osoby.

Tabela 9 Liczba osób/ rodzin objętych pomocą ośrodka pomocy społecznej ze względu na niepełnosprawność w Gminie Wodzierady w latach 2010-2014

	2010	2011	2012	2013	2014
Osoby	70	53	56	47	47
Rodziny	27	31	31	25	28

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych UG i GOPS w Wodzieradach

Zgodnie z danymi zamieszczonymi w tabeli powyżej liczba osób korzystających z pomocy ośrodka pomocy społecznej ze względu na niepełnosprawność na przestrzeni ostatnich 5 lat ulega wahaniom. Wahania te, od 2012 roku, mają jednak zauważalną tendencję spadkową. Na koniec 2014 roku osoby korzystające z pomocy w zakresie świadczeń dla osób niepełnosprawnych stanowiły nieco ponad 1,4% ogółu mieszkańców Gminy.

Tabela 10 Liczba osób objętych pomocą ośrodka pomocy społecznej ze względu na niepełnosprawność w poszczególnych miejscowościach w Gminie Wodzierady w latach 2010-2014

Miejscowość	2010	2011	2012	2013	2014
Chorzeshów	4	3	4	5	5
Czarnysz	0	0	0	0	0
Dobków	2	2	2	0	0
Dobruchów	2	0	2	2	2
Hipolitów	3	7	4	7	7
Jesionna	6	2	6	2	1

PROGRAM REWITALIZACJI DLA GMINY WODZIERADY NA LATA 2016-2023

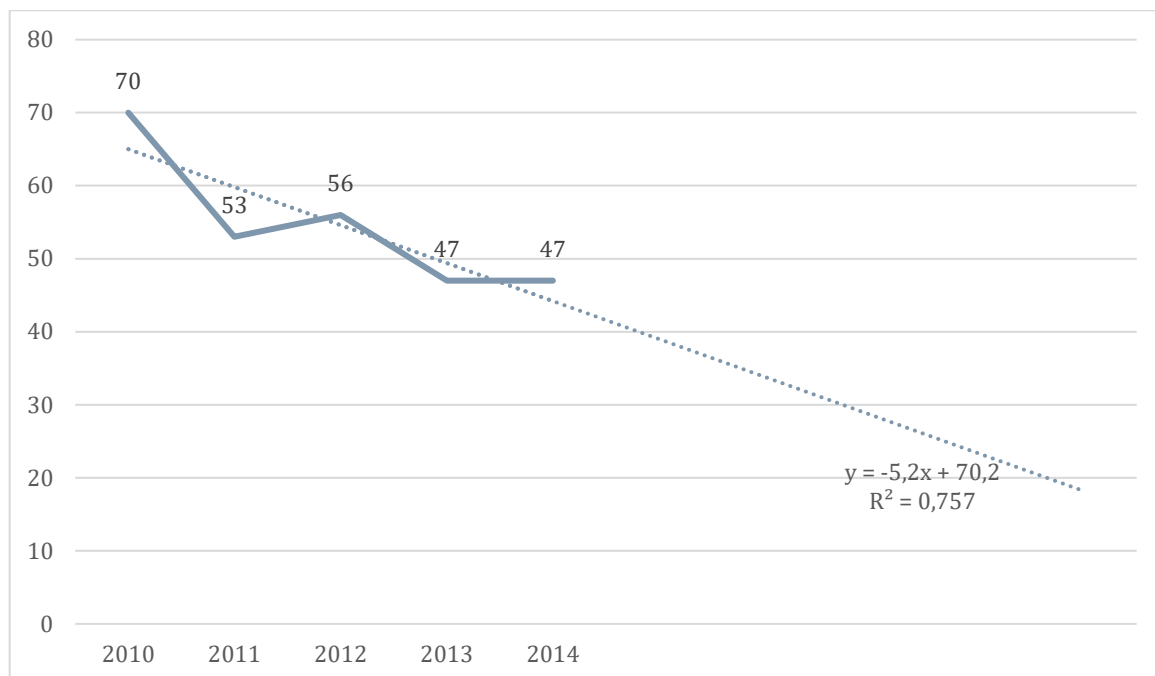
Miejscowość	2010	2011	2012	2013	2014
Józefów	1	1	3	3	3
Kiki	4	1	2	1	1
Kwiatkowice	6	6	6	6	7
Leśnica	7	6	7	7	5
Magdalenów	0	3	3	1	1
Magnusy	4	4	2	0	1
Piorunów	4	3	1	1	1
Przyrownica	3	3	3	1	1
Stanisławów	0	1	1	1	1
Wandzin	0	0	0	0	0
Włodzimierz	9	6	5	3	4
Wodzierady	10	3	3	6	6
Wola Czarnyska	5	2	2	1	1
Wrząsawa	0	0	0	0	0

Źródło: GOPS Wodzierady

Zestawiając dane za lata ubiegłe można przyjąć, iż tendencja spadkowa będzie się utrzymywała.

PROGRAM REWITALIZACJI DLA GMINY WODZIERADY NA LATA 2016-2023

Wykres 7 Liczba osób objętych pomocą

Rozpatrując problem w ujęciu terenowym należy zauważyć, iż najwięcej osób korzystających z pomocy z powody bezradności mieszkało w sołectwach:

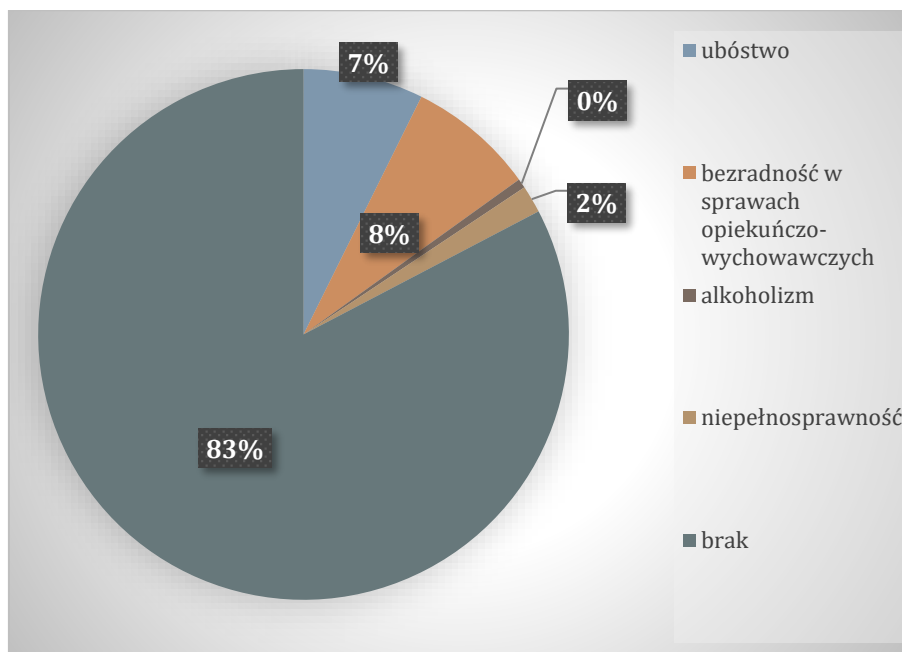
- Kwiatkowice,
- Hipolitów,
- Wodzierady,
- Leśnica,
- Chorzyszów,
- Włodzimierz.

Do sołectw szczególnie zagrożonych tym problemem (zdefiniowana stała tendencja wzrostowa cechy negatywnej) zaliczyć należy sołectwa: Kwiatkowice, Hipolitów, Chorzyszów.

Na wykresie poniżej przedstawiono procentowy udział wskazanych wyżej problemów społecznych w odniesieniu do ogólnej liczby mieszkańców Gminy Wodzierady.

PROGRAM REWITALIZACJI DLA GMINY WODZIERADY NA LATA 2016-2023

Wykres 8 Podsumowanie problemów społecznych w Gminie Wodzierady

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych UG i GOPS w Wodzieradach

Zebrałe powyżej dane statystyczne przełożone zostały na punkty pozwalające na przedstawienie obszarów na których występuje największe skumulowanie negatywnych zjawisk. Każda cecha została oceniona wg następującego schematu:

- trend rosnący cechy negatywnej = 1pkt.
- różnica (dodatnia) cechy w stosunku do średniej różnicy cechy w gminie = 1 pkt.
- liczba ludności dotknięta cechą (od 1 do 3 pkt.).

Poniżej zaprezentowano zestawienie zbiorcze problemów społecznych występujących na terenie gminy.

sołectwo	ubóstwo	bezzradność	alkoholizm	niepełnosprawność	razem
Chorzeszów	4	5	3	5	17
Czarnysz	4	2	0	0	6
Dobków	1	1	0	0	2
Dobruchów	2	2	0	2	6
Hipolitów	5	5	2	5	17
Jesionna	0	0	0	1	1
Józefów	3	5	0	4	12
Kiki	5	3	0	1	9

PROGRAM REWITALIZACJI DLA GMINY WODZIERADY NA LATA 2016-2023

Kwiatkowice	4	3	3	5	15
Leśnica	4	4	4	3	15
Magdalenów	3	4	0	2	9
Magnusy	1	1	0	1	3
Piorunów	3	3	1	1	8
Przyrownica	3	2	0	1	6
Stanisławów	3	5	0	3	11
Wandzin	0	0	0	0	0
Włodzimierz	2	4	3	3	12
Wodzierady	4	5	1	3	13
Wola Czarnyska	1	2	0	1	4
Wrzasawa	3	1	0	0	4

Jak widać największa kumulacja problemów występuje na terenach następujących sołectw:

- Hipolitów
- Chorzeszów,
- Leśnica,
- Kwiatkowice,
- Wodzierady,
- Włodzimierz,
- Stanisławów,
- Józefów.

Wyższą wartość od średniej dla gminy wykazują również sołectwa: Magdalenów, Kiki, i Piorunów.

Przestępczość

Tabela poniżej przedstawia rodzaje odnotowanych w latach 2010-2014 na terenie Gminy Wodzierady przestępstw.

Tabela 11 Rodzaje przestępstw na terenie Gminy Wodzierady w 2015

Rodzaj przestępstwa/ rok	2015
Kradzieże, w tym:	22

PROGRAM REWITALIZACJI DLA GMINY WODZIERADY NA LATA 2016-2023

Rodzaj przestępstwa/ rok	2015
<i>kradzieże z włamaniem</i>	21
<i>kradzieże pojazdów</i>	1
bójki, pobicia, rozboje	1
przemoc domowa	0
przestępstwa związane z narkomanią	3
kierowanie pojazdem w stanie nietrzeźwości	4
inne	13
Ogółem	43

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych UG Wodzierady

Na koniec 2015 roku najwięcej przestępstw odnotowano w kategorii kradzieże. Stanowiły one ponad 50% ogółu przestępstw odnotowanych na terenie Gminy Wodzierady w 2015 roku.

W tym samym okresie przestępstwa dotyczące bójek, pobić czy rozbojów stanowiły nieco ponad 2% ogółu przestępstw popełnionych na terenie całej Gminy Wodzierady. W 2015 roku w pobliżu miejscowości Wodzierady policja zlikwidowała również nielegalną uprawę konopi indyjskich, co świadczy o pojawieniu się na terenie gminy problemów związanych z narkotykami.

Jeśli chodzi o przestępczość dotyczącą przemocy domowej to zgodnie z danymi zwartymi w powyższej tabeli w 2015 roku nie odnotowano żadnego zgłoszenia, ani interwencji z tego zakresu. Ponieważ gmina Wodzierady wchodzi w skład Rejonu III zabezpieczanego przez KPP Policji w Łasku wraz z gminą Łask nie ma dostępnych osobnych statystyk odnoszących się do poziomu poszczególnych sołectw.

Bardziej szczegółowych informacji na temat potrzeb w zakresie bezpieczeństwa dostarczają natomiast spotkania konsultacyjne jakie odbyły się w 2016 roku z mieszkańcami gminy w celu wypracowania założeń do Krajowej mapy założeń bezpieczeństwa. W gminie Wodzierady mieszkańcy zwracali przede wszystkim uwagę na konieczność podejmowania następujących działań:

- zwiększenie liczby patroli prewencyjnych w rejonie placówek handlowych w związku z częstym gromadzeniem się osób nietrzeźwych oraz spożywających alkohol w tych miejscach;

- wzmożenie kontroli pojazdów szczególnie pod kątem przekraczania dopuszczalnej prędkości na drodze wojewódzkiej nr 710 (szczególnie w rejonie szkoły) oraz na drodze powiatowej nr 3706E;
- wzmożenie kontroli przystanków autobusowych pod kątem gromadzenia się osób w stanie nietrzeźwości i dewastujących mienie.
- rozszerzenie zakresu profilaktyki społecznej wśród dzieci i młodzieży.

The map shows the Lublin Voivodeship with various towns and villages. Red arrows point to specific locations: 'Droga powiatowa 3706E' points to a road in the north, 'szkoła' points to a location near Wola Czarnyska, 'Główne punkty handlowo-usługowe' points to a location near Włodzisław, and 'Droga wojewódzka 710' points to a location in the west. The map also shows the 'WOLA CZARNYSKA' area.

Strona 37

PROGRAM REWITALIZACJI DLA GMINY WODZIERADY NA LATA 2016-2023

problemy. Wnioski złożone podczas konsultacji zostały ujęte podczas dyslokowania służb patrolowych oraz przekazane dzielnicowym.

Aktywność społeczna mieszkańców

Aktywność mieszkańców Gminy Wodzierady można rozpatrywać w kilku wymiarach m.in. ekonomicznym i tym związanym z postawami obywatelskimi. Charakter ekonomiczny aktywności społecznej wyrażony jest poprzez wskaźniki takie jak: działalności organizacji pozarządowych, czy frekwencja wyborcza. Rozwój społeczeństwa obywatelskiego wyraża się m. in. poprzez liczbę aktywnych organizacji pozarządowych działających na danym terenie oraz liczbę zaangażowanych w ich działanie osób. Na terenie Gminy Wodzierady według danych GUS działa 14 podmiotów tj. 1 spółdzielnia, 1 fundacja oraz 12 stowarzyszeń i organizacji społecznych. Liczba wskazanych wyżej podmiotów nie zmieniła się na przestrzeni lat 2010-2014. Na obszarze Gminy rozwija się także amatorski ruch sportowy. Działa tutaj klub sportowy- Ludowy Klub Sportowy w Kwiatkowicach oraz liczne kluby uczniowskie. Mieszkańcy Gminy przykładają dużą wagę do kultywowania tradycji. W tym celu zrzeszają się następujących organizacjach:

1. orkiestra dęta z OSP Kwiatkowice;
2. zespół śpiewaczy „Kwiaty Polne”,

a także w wielu innych różnorodnych organizacjach pozarządowych, do których należą:

1. Stowarzyszenie Klub Kobiet „Kwiatkowiarki”;
2. Ludowy Klub Sportowy w Kwiatkowicach;
3. „Rozwój na rzecz Dobkowa” w Dobkowie;
4. Stowarzyszenie „Świetlica wiejska” w Leśnicy;
5. Fundacja Brata Alberta w Chorzeszowie;
6. Ochotnicza Straż Pożarna w Wodzieradach;
7. Ochotnicza Straż Pożarna w Kwiatkowicach;
8. Ochotnicza Straż Pożarna w Chorzeszowie;
9. Ochotnicza Straż Pożarna w Zalesiu;
10. Ochotnicza Straż Pożarna w Woli Czarnyskiej;
11. Ochotnicza Straż Pożarna w Przyrownicy.

OSP biorą również czynny udział w życiu społecznym Gminy - angażują się do prac społecznych i uświetniają swoim udziałem uroczystości kulturalne i religijne.

PROGRAM REWITALIZACJI DLA GMINY WODZIERADY NA LATA 2016-2023

Ważnym wskaźnikiem aktywności społecznej jest także frekwencja wyborcza. Frekwencja w wyborach samorządowych w 2014 roku była wyższa niż średnia w kraju i wyniosła w gminie: **53,83%** uprawnionych do głosowania. Jednocześnie można zauważyć dość duże zróżnicowanie w poziomie aktywnego uczestniczenia w wyborach na poziomie poszczególnych sołectw wchodzących w skład gminy.

Tabela 12 Aktywność wyborcza mieszkańców Gminy Wodzierady w wyborach samorządowych w 2014 roku

Okręgi wyborcze	liczba oddanych głosów	Liczba mieszkańców uprawnionych okręgu	% (oddane głosy/liczba mieszkańców okręgu)
Kwiatkowiec	110	476	23%
Czarnysz, Piorunów, Przyrownica	90	239	38%
Włodzimierz	78	169	46%
Dobruchów	91	189	48%
Wodzierady	146	301	49%
Magnusy, Wrząsawa	75	154	49%
Stanisławów, Zalesie	140	272	51%
Dobków, Józefów	80	148	54%
Chorzeszów	121	215	56%
Wandzin, Wola Czarnyska	121	207	58%
Kiki	68	116	59%
Leśnica	170	254	67%
Jesionna, Magdalenów	94	127	74%

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych UG Wodzierady

Najmniej osób głosujących było w sołectwach:

- Kwiatkowiec,

PROGRAM REWITALIZACJI DLA GMINY WODZIERADY NA LATA 2016-2023

- Czarnysz, Piorunów, Przyrownica,
- Włodzimierz,
- Dobruchów,
- Wodzierady,
- Magnusy i Wrzasawa,
- Stanisławów i Zalesie.

Drugim miernikiem aktywności lokalnych społeczności może być zaangażowanie się ich mieszkańców w działania na rzecz swoich sołectw. Poniższa tabela prezentuje udział mieszkańców w zebraniach sołeckich na przestrzeni ostatnich dwóch lat.

Tabela 13 Liczba osób uczestniczących w zebraniach sołeckich w Gminie Wodzierady w latach 2014-2015

Miejscowość	2014	2015
Chorzeszów	49	37
Czarnysz	8	6
Dobków	8	14
Dobruchów	14	4
Hipolitów	16	15
Jesionna	8	9
Józefów	20	6
Kiki	26	24
Kwiatkowice	23	36
Leśnica	40	23
Magdalenów	4	5
Magnusy	16	14

PROGRAM REWITALIZACJI DLA GMINY WODZIERADY NA LATA 2016-2023

Miejscowość	2014	2015
Piorunów	4	9
Przyrownica	11	11
Stanisławów	24	4
Wandzin	8	9
Włodzimierz	16	8
Wodzierady	15	13
Wola Czarnyska	8	22
Wrząsawa	8	8
Razem	326	177

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych UG Wodzierady

Jak widać z przedstawionych powyżej danych w ostatnim roku nastąpił poważny spadek zainteresowania lokalnymi działaniami. Aż w 16 na 20 sołectw odnotowano zmniejszenie się liczby mieszkańców uczestniczących w zebraniach sołeckich. Jedynie w 4 sołectwach w zebraniach aktywnie uczestniczyło więcej osób:

- Piorunów,
- Dobków,
- Kwiatkowice,
- Wola Czarnyska.

Poziom edukacji

Jedną z barier rozwoju obszarów wiejskich jest niski poziom wykształcenia oraz aktywności mieszkańców wsi, co idzie w parze z ich małą aktywnością zawodową, kulturalną i społeczną. Sytuacji tej towarzyszą gorsze możliwości kształcenia ludności wiejskiej, które wynikają zarówno z uwarunkowań funkcjonowania systemu oświatowego na wsi, jak i możliwości finansowych wiejskich gospodarstw domowych. Widać to dobrze na przykładzie gminy Wodzierady. Reforma edukacji,

PROGRAM REWITALIZACJI DLA GMINY WODZIERADY NA LATA 2016-2023

która miała na celu zniwelowanie nierówności edukacyjnych dzieci i młodzieży pochodzących z różnych środowisk nie pociągnęła jednak ze sobą nakładów na przygotowanie odpowiedniej do potrzeb infrastruktury. O dostępie do edukacji świadczy także ograniczona możliwość uczestnictwa w zajęciach ponadobowiązkowych i pozalekcyjnych. Skutkiem są zdecydowanie gorsze wyniki w nauce osiągnięte przez dzieci mieszkające na terenie gminy w porównaniu do średnich wyników w powiecie i województwie oraz średniej krajowej.

Tabela 14 Wyniki egzaminu gimnazjalnego 2016

%	j. polski	historia	matematyka	przyroda	angielski PP	angielski PR	niemiecki i PR
Wodzierady	↓ 55,3	↘ 51,6	↓ 32,1	↓ 38,6	↓ 46,6	↓ 25,5	↑ 72,5
powiat łaski	↘ 65,6	↓ 50,7	↑ 46,3	↘ 48,7	↘ 60	↘ 39,8	↓ 49
woj. łódzkie	↑ 69	↓ 50	↑ 49	↑ 52	↑ 64	bd	bd
kraj	↑ 69	↑ 56	↑ 49	↑ 51	↑ 64	↑ 45	↘ 57

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych OKE Łódź

Tabela 15 Wyniki sprawdzianu szóstoklasisty- 2016

%	j. polski	matematyka	angielski
Wodzierady	↑ 75,2	↓ 49,2	↓ 66,7
powiat łaski	↓ 68,8	↑ 54,5	↘ 68
woj. łódzkie	↓ 70	↑ 54	↑ 71
kraj	↘ 71	↑ 54	↑ 71

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych OKE Łódź

Znaczącymi czynnikami wpływającymi negatywnie na wyniki osiągnięte przez uczniów lokalnych placówek edukacyjnych pozostają niewątpliwie:

- stan infrastruktury technicznej
- znacząca odległość od szkół (i trudności związane z dojazdem)

Placówki edukacyjne zlokalizowane są w północnej oraz południowej części gminy:

- Kwiatkowice- Zespół Szkół, w skład którego wchodzi szkoła podstawowa, gimnazjum oraz przedszkole (w Kwiatkowicach),

PROGRAM REWITALIZACJI DLA GMINY WODZIERADY NA LATA 2016-2023

- Szkoła Podstawowa w Zalesiu (sołectwo Hipolitów).

Od lat liczba uczniów w szkołach powoli spada, co jest wynikiem obniżenia liczby urodzeń oraz przestarzałej bazy dydaktycznej szkolnictwa podstawowego. Ze względu na zły stan techniczny placówki w Kwiatkowicach dzieci z klas 1-3 szkoły podstawowej zmuszone są do dojazdu i korzystania z budynku po byłej szkole podstawowej zlokalizowanego w sąsiedniej gminie Zadzim w miejscowości Małyń. Wpływa to negatywnie na poziom nauczania dzieci. Czas poświęcony na dojazd został wydłużony, co nie jest bez znaczenia w przypadku nauczania początkowego. Rodzice, którzy posiadają więcej niż jedno dziecko w wieku przedszkolnym lub szkolnym nie mają możliwości ich wspólnego dowozu do placówki edukacyjnej.

W Kwiatkowicach przy ul. Szkolnej znajduje się obecnie:

- budynek Gimnazjum, w którym prowadzone są zajęcia klas 1-3 gimnazjalistów oraz klasy 4, 5 i 6 szkoły podstawowej;
- budynek Szkoły Podstawowej (budynek wyłączony z użytkowania),
- budynek samorządowego przedszkola i punktu przedszkolnego.

Zarówno budynki w Kwiatkowicach, jak i Zalesiu odbiegają znacznie od standardów umożliwiających komfortowe nauczanie, czy też uczestniczenie w zajęciach dodatkowych.

Zebrane powyżej dane statystyczne dot. aktywności oraz edukacji przełożone zostały na punkty pozwalające na przedstawienie obszarów na których występuje największe skumulowanie negatywnych zjawisk. Każda cecha została oceniona wg następującego schematu:

- trend rosnący cechy negatywnej = 1pkt.
- różnica (dodatnia) cechy w stosunku do średniej różnicy cechy w gminie = 1 pkt.
- liczba ludności dotknięta cechą (od 1 do 3 pkt.)
- liczba placówek edukacyjnych w których odnotowano niższe niż średnia w woj. i powiecie średnie wyniki z egzaminów szkolnych = 1 pkt.

Poniżej zaprezentowano zestawienie zbiorcze problemów społecznych występujących na terenie gminy.

sołectwo	aktywność- zebrania	aktywność wyborcza	negatywne wyniki placówek edukacyjnych	razem
Chorzeszów	2			2
Czarnysz	3	1		4

PROGRAM REWITALIZACJI DLA GMINY WODZIERADY NA LATA 2016-2023

sołectwo	aktywność- zebrania	aktywność wyborcza	negatywne wyniki placówek edukacyjnych	razem
Dobków	2			2
Dobruchów	2	1		3
Hipolitów	3	1		4
Jesionna	1			1
Józefów	3			3
Kiki	1			1
Kwiatkowie	5	1	1	7
Leśnica	3			3
Magdalenów	3			3
Magnusy	2	1		3
Piorunów	4	1		5
Przyrownica	2	1		3
Stanisławów	4	1	1	6
Wandzin	0			0
Włodzimierz	3	1		4
Wodzierady	3	1		4
Wola Czarnyska	4			4
Wrząsawa	2	1		3

Jak widać największe skumulowanie problemów występuje na terenie sołectw: Kwiatkowie, Stanisławów, Piorunów oraz Włodzimierz, Wodzierady, Wola Czarnyska, Hipolitów i Czarnysz.

PROBLEMY GOSPODARCZE

Bezrobocie

W Gminie Wodzierady na koniec 2014 roku 99 mieszkańców było zarejestrowanych jako osoby bezrobotne. Największą liczbę osób bezrobotnych odnotowano w Gminie w latach 2012-2013. W porównaniu do roku 2010 liczba mieszkańców bezrobotnych wzrosła o 15 osób.

Tabela 16 Liczba osób bezrobotnych ogółem w Gminie Wodzierady w latach 2010-2014

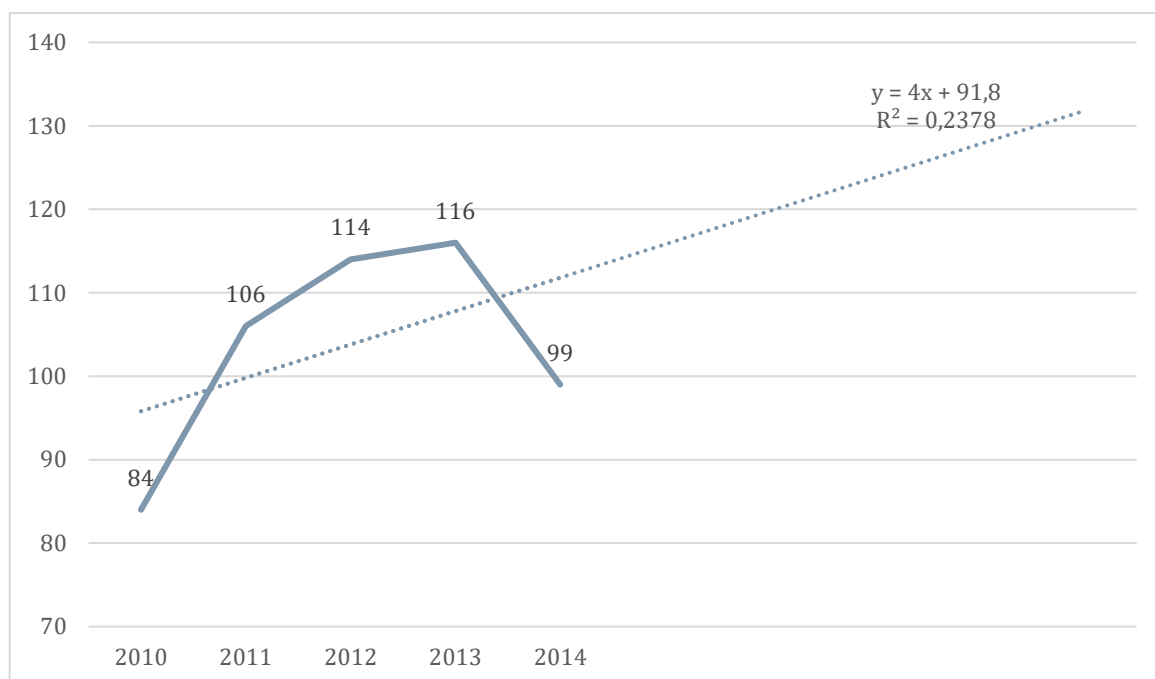
2010	2011	2012	2013	2014
84	106	114	116	99

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych PUP Łask

PROGRAM REWITALIZACJI DLA GMINY WODZIERADY NA LATA 2016-2023

W badanym okresie średnio w ciągu roku na terenie gminy mieszkało 103,8 osób pozostających bez zatrudnienia. Zarejestrowani bezrobotni stanowią ok. 3% ogółu mieszkańców. Należy jednak podkreślić, iż dane Urzędu Statystycznego oraz UG w Wodzieradach obejmują jedynie osoby, które zarejestrowały się w Urzędzie Pracy. Statystyki nie dotyczą osób pozostających bez zatrudnienia a nie zarejestrowanych w żadnej ewidencji- tzw. ukryte bezrobocie. Istnieje ryzyko wzrostu liczby osób bezrobotnych w kolejnych latach.

Wykres 9 Liczba osób bezrobotnych

W tabelach poniżej przedstawiono charakterystykę osób bezrobotnych z terenu Gminy Wodzierady biorąc pod uwagę czas pozostawania bez zatrudnienia, wiek oraz kwalifikacje zawodowe.

Tabela 17 Liczba osób długotrwale bezrobotnych w Gminie Wodzierady w latach 2010-2014

2010	2011	2012	2013	2014
48	58	60	71	60

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych UG Wodzierady

PROGRAM REWITALIZACJI DLA GMINY WODZIERADY NA LATA 2016-2023

Analizując długotrwałe bezrobocie można dostrzec, iż największą liczbę takich osób odnotowano w 2013 roku. Najmniej takich osób zarejestrowanych było w Urzędzie Pracy na początku analizowanego okresu tj. w 2010 roku, co świadczy o nasilaniu się negatywnego zjawiska, jakim jest pozostawanie bez zatrudnienia powyżej 12 miesięcy. Osoby długotrwałe bezrobotne stanowią obecnie ponad 60% ogółu zarejestrowanych z terenu gminy oraz niemal 2% jej ogólnej liczby mieszkańców.

Na przestrzeni ostatnich lat wzrasta również udział bezrobotnych zarejestrowanych w ogólnej liczbie ludności w wieku produkcyjnym zamieszkujących teren gminy Wodzierady.

Tabela 18 Udział bezrobotnych w liczbie ludności w wieku produkcyjnym w latach 2010-2014

2010	2011	2012	2013	2014
5,6	7,3	7,5	7,0	6,4

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS

Rozpatrując problem w ujęciu terenowym należy zauważyć, iż najwięcej osób zarejestrowanych jako bezrobotne mieszkało w sołectwach:

- Wodzierady,
- Leśnica,
- Kwiatkowice,
- Hipolitów
- Dobruchów,
- Włodzimierz,
- Przyrownica
- Magnusy i Magdalenów.

Tabela 19 Liczba osób bezrobotnych w Gminie Wodzierady w latach 2010-2014

Miejscowość	2010	2011	2012	2013	2014
Chorzeszów	4	3	3	3	3

PROGRAM REWITALIZACJI DLA GMINY WODZIERADY NA LATA 2016-2023

Miejscowość	2010	2011	2012	2013	2014
Czarnysz	0	3	4	3	2
Dobków	2	2	2	3	1
Dobruchów	4	5	7	4	7
Hipolitów	3	5	5	6	8
Jesionna	1	1	2	3	1
Józefów	1	5	6	4	4
Kiki	7	6	8	7	4
Kwiatkowice	17	15	12	10	9
Leśnica	11	13	13	13	14
Magdalenów	2	8	7	5	5
Magnusy	0	2	6	2	5
Piorunów	2	2	3	1	3
Przyrownica	4	5	6	9	5
Stanisławów	1	1	1	2	0
Wandzin	0	0	1	0	0
Włodzimierz	9	7	7	12	6
Wodzierady	10	17	15	22	16
Wola Czarnyska	4	3	3	4	4
Wrząsawa	2	3	3	3	2

Źródło: PUP Łask

PROGRAM REWITALIZACJI DLA GMINY WODZIERADY NA LATA 2016-2023

Do sołectw, w których odnotowano również trend rosnący należą także Józefów i Piorunów.

Zebrane powyżej dane statystyczne przełożone zostały na punkty pozwalające na przedstawienie obszarów na których występuje największe skumulowanie negatywnych zjawisk. Bezrobocie zostało ocenione wg następującego schematu:

- trend rosnący cechy negatywnej = 1pkt.
- różnica (dodatnia) cechy negatywnej w stosunku do średniej różnicy cechy w gminie = 1 pkt.
- liczba ludności dotknięta cechą (od 1 do 3 pkt.).

Zestawienie punktacji przedstawiono poniżej.

Sołectwo	bezrobocie
Chorzeszów	1
Czarnysz	3
Dobków	1
Dobruchów	5
Hipolitów	5
Jesionna	2
Józefów	4
Kiki	2
Kwiatkowice	3
Leśnica	5
Magdalenów	5
Magnusy	5
Piorunów	3
Przyrownica	5
Stanisławów	0
Wandzin	0
Włodzimierz	3
Wodzierady	5
Wola Czarnyska	2
Wrząsawa	2

Aktywność gospodarcza

Problemy gospodarcze można również zidentyfikować przy wykorzystaniu wskaźników aktywności gospodarczej mieszkańców danego obszaru oraz niekorzystnej struktury ekonomicznej wg grup

PROGRAM REWITALIZACJI DLA GMINY WODZIERADY NA LATA 2016-2023

wieku. Wg danych Głównego Urzędu Statystycznego wg stanu na dzień 31.12.2014r. w Gminie prowadziły działalność 284 podmioty gospodarcze. W tabeli poniżej przedstawiono jak kształtowała się liczba podmiotów gospodarczych na terenie Gminy Wodzierady na przestrzeni lat 2010-2014

Tabela 20 Dynamika zmian liczby podmiotów gospodarczych na terenie Gminy Wodzierady w latach 2010-2014

	2010	2011	2012	2013	2014	2015
podmioty gospodarki narodowej ogółem	250	244	251	272	284	299
sektor publiczny - ogółem	10	10	11	12	12	12
sektor prywatny - ogółem	240	234	240	260	272	287
Sektor prywatny – osoby fizyczne prowadzące działalność gospodarczą	205	199	203	223	235	249

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS

Jak wskazują dane z powyższej tabeli od 2011 roku aktywność podmiotów gospodarczych na terenie Gminy Wodzierady wzrasta. W sektorze publicznym odnotowano wzrost na poziomie 17% natomiast w sektorze prywatnym ogółem nastąpił wzrost o 14%. O ponad 15% wzrosła również liczba osób fizycznych prowadzących własną działalność gospodarczą. Należy jednak podkreślić, iż wzrost liczby podmiotów wynika przede wszystkim ze zwiększającej się liczby mikro przedsiębiorstw (działalności indywidualnej i firm zatrudniających do 9 osób). Na poziomie małych i średnich przedsiębiorstw zauważalna jest tendencja spadkowa. Zmniejsza się więc liczba tych podmiotów w stosunku do ogólnej liczby mieszkańców gminy w wieku produkcyjnym, co oznacza ograniczoną dostępność do nowych miejsc pracy.

Tabela 21 Podmioty wg klas wielkości na 10 tys. mieszkańców w wieku produkcyjnym

	2010	2011	2012	2013	2014	2015
ogółem	1 244,4	1 201,4	1 231,6	1 298,9	1 326,5	1 388,8
0 - 9	1 184,7	1 137,4	1 172,7	1 241,6	1 270,4	1 337,7
10 - 49	54,8	59,1	54,0	52,5	51,4	51,1

PROGRAM REWITALIZACJI DLA GMINY WODZIERADY NA LATA 2016-2023

	2010	2011	2012	2013	2014	2015
50 - 249	5,0	4,9	4,9	4,8	4,7	0,0
250 i więcej	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS

Tabela na kolejnej stronie przedstawia porównanie liczby podmiotów gospodarczych zarejestrowanych w poszczególnych miejscowościach Gminy Wodzierady w roku 2010 i 2015. Sołectwami, w których odnotowano **spadek ogólnej liczby funkcjonujących podmiotów** (głównie zatrudniających do 9 osób) były: **Czarnysz, Dobruchów, Leśnica, Piorunów, Stanisławów i Wandzin**. Przy czym dodatkowo w sołectwach **Kwiatkowice i Leśnica** odnotowano w 2012 r. również spadek liczby przedsiębiorstw zatrudniających do 49 osób. Wg danych GUS **udział podmiotów wyrejestrowanych** w ogólnej liczbie podmiotów wpisanych do rejestru REGON na 10 tys. ludności **wyniósł w 2015 roku 50,12 jednostek**, co sanowi aż 50% wzrost w stosunku do roku bazowego 2010 (34,56 jednostek).

Tabela 22 Liczba podmiotów gospodarczych w poszczególnych miejscowościach Gminy Wodzierady – w 2010 i 2015 roku.

Miejscowość	2010	2015	podmiot/mieszkańca sołectwa
Chorzeszów	18	23	0,09
Czarnysz	10	9	0,15
Dobków	8	10	0,15
Dobruchów	9	7	0,03
Hipolitów	17	26	0,10
Jesionna	1	2	0,04
Józefów	6	7	0,07
Kiki	4	6	0,04

PROGRAM REWITALIZACJI DLA GMINY WODZIERADY NA LATA 2016-2023

Miejscowość	2010	2015	podmiot/mieszkańca sołectwa
Kwiatkowice	41	55	0,10
Leśnica	30	27	0,09
Magdalenów	6	12	0,12
Magnusy	2	3	0,03
Piorunów	13	9	0,10
Przyrownica	3	4	0,04
Stanisławów	4	3	0,66
Wandzin	15	14	0,05
Włodzimierz	13	19	0,37
Wodzierady	37	48	0,10
Wola Czarnyska	10	12	0,14
Wrząsawa	3	3	0,06

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS i UG Wodzierady

Najwięcej podmiotów gospodarczych zarejestrowano na terenie miejscowości Kwiatkowice oraz Wodzierady. Najniższą aktywność w zakresie prowadzenia działalności gospodarczej wykazywali mieszkańcy: Stanisławowa, Jesionnej, Józefowa, Magnusów oraz Przyrownicy. Jednocześnie należy zauważyć, że napływający i osiedlający się na terenie gminy wiejskiej nowi mieszkańcy nie utrzymują się z rolnictwa, a wieś wybrali z innych powodów - cisza, spokój, niższe ceny nieruchomości oraz koszty ich utrzymania.

Zebrane powyżej dane statystyczne przełożone zostały na punkty pozwalające na przedstawienie obszarów na których występuje największe skumulowanie negatywnych zjawisk. Aktywność gospodarcza została oceniona wg następującego schematu:

- wzrost liczby podmiotów wyrejestrowanych z kategorii zatrudniających do 9 osób = 1pkt.

PROGRAM REWITALIZACJI DLA GMINY WODZIERADY NA LATA 2016-2023

- wzrost liczby podmiotów wyrejestrowanych z kategorii zatrudniających do 49 osób = 2pkt
- wzrost liczby podmiotów wyrejestrowanych z kategorii zatrudniających powyżej 50 osób = 3pkt
- liczba podmiotów przypadająca na 1 mieszkańca poniżej średniej dla gminy (0,12) = 1 pkt.

Zestawienie punktacji przedstawiono poniżej.

Sołectwo	Lb podmiotów gospodarczych/ os.	Lb podmiotów wyrejestrowanych	razem
Chorzeszów	1	0	1
Czarnysz	0	1	1
Dobków	0	0	0
Dobruchów	1	1	2
Hipolitów	1	0	1
Jesionna	1	0	1
Józefów	1	0	1
Kiki	1	0	1
Kwiatkowice	1	2	3
Leśnica	1	3	4
Magdalenów	0	0	0
Magnusy	1	0	1
Piorunów	1	1	2
Przyrownica	1	0	1
Stanisławów	1	1	2
Wandzin	0	1	1
Włodzimierz	1	0	1
Wodzierady	0	3	3
Wola Czarnyska	1	0	1
Wrząsawa	1	0	1

PROBLEMY INFRASTRUKTURALNE I PRZESTRZENNE

Na części obszarów w Gminie Wodzierady występują problemy infrastrukturalne i przestrzenne, do których mogą należeć m.in. niedostateczne wyposażenie w infrastrukturę techniczną, złe warunki mieszkaniowe, występowanie zdegradowanych obiektów, które utraciły swoją funkcję, nieuporządkowane przestrzenie publiczne, itp. Postępujący napływ nowych mieszkańców

PROGRAM REWITALIZACJI DLA GMINY WODZIERADY NA LATA 2016-2023

zauważalny przede wszystkim w sołectwach Kwiatkowice i Wodzierady wiąże się z postępującymi procesami urbanizacyjnymi. Coraz bardziej widocznym problemem na terenie gminy staje się dostęp do podstawowej infrastruktury takiej jak np. wodociągi czy brak kanalizacji.

Na terenie Gminy znajdują się miejsca i budowle wpisane do rejestru zabytków i ewidencji Wojewódzkiego Konserwatora Zabytków:

1. Kwiatkowice - Kościół par. p.w. św. Mikołaja, 1606, nr rej.: 34 z 24.07.1967- dzwonnica, nr rej.: 35 z 24.07.1967
2. Wodzierady - dwór, drewn., pocz. XIX, nr rej.: 72-IV-20 z 20.02.1947 oraz 53 z 24.07.1967

Inne miejsca warte uwagi na terenie Gminy Wodzierady to: nagrobki rodziny Leopoldów z XIX w. w Kwiatkowicach, trzy drewniane domki na końcu Wodzierad, przy wylocie drogi na Łask, Stary młyn w Piorunowie nad Pisią oraz mogiły zabitych w czasie I Wojny Światowej żołnierzy niemieckich i rosyjskich.

Infrastruktura mieszkaniowa i użyteczności publicznej oraz wyposażenie w media

W Gminie Wodzierady zlokalizowanych jest 1 251 mieszkań (wg danych na koniec 2014r.). Tabela poniżej prezentuje liczbę budynków mieszkalnych w poszczególnych miejscowościach w Gminie oraz średnią liczbę osób zamieszkujących jedno mieszkanie. Obecnie Gmina Wodzierady nie posiada w swoich zasobach mieszkań komunalnych, którymi mogłaby dysponować w sytuacjach kryzysowych (socjalnych lub interwencyjnych).

Tabela 23 Liczba budynków mieszkalnych w poszczególnych miejscowościach Gminy Wodzierady

Miejscowość	Liczba budynków mieszkalnych (stan na koniec 2014r.)	Średnia liczba osób zamieszkujących jeden budynek mieszkalny	Ilość budynków na 1 km ² gminy	mieszkańcy na 1 km ²
Chorzeszów	54	3,51	7,7	36,9
Czarnysz	15	4,00	10,7	44,4
Dobków	36	3,22	8,3	15,5
Dobruchów	50	4,32	9,5	41,5

PROGRAM REWITALIZACJI DLA GMINY WODZIERADY NA LATA 2016-2023

Miejscowość	Liczba budynków mieszkalnych (stan na koniec 2014r.)	Średnia liczba osób zamieszkujących jeden budynek mieszkalny	Ib budynków na 1 km ² gminy	mieszkańcy na 1 km ²
Jesionna	16	3,43	10,7	39,5
Józefów	15	4,06	4,5	15,3
Kiki	34	4,14	4,5	31,1
Kwiatkowie	160	3,43	7,6	31,0
Leśnica	78	3,70	24,5	86,0
Magdalenów	28	3,42	11,8	45,4
Magnusy	27	4,29	14,8	51,2
Piorunów	26	3,42	8,2	35,7
Przyrownica	29	3,75	5,6	19,5
Stanisławów	15	4,13	7,6	29,5
Wandzin	9	4,11	11,7	47,7
Włodzimierz	52	3,71	4,0	16,7
Wodzierady	120	3,20	9,4	35,1
Wola Czarnyska	47	4,00	18,3	53,6
Wrząsawa	19	3,42	21,8	89,9
Zalesie	72	3,61	11,0	38,9

Źródło: dane z ewidencji meldunkowej i bazy numeracji porządkowej UG Wodzierady

PROGRAM REWITALIZACJI DLA GMINY WODZIERADY NA LATA 2016-2023

Z danych z tabeli powyżej wynika, iż **najwięcej domostw zlokalizowanych jest w miejscowościach Kwiatkowice oraz Wodzierady**. Oba sołectwa pozostają miejscem docelowym głównych procesów osadniczych dokonujących się na terenie gminy. Najwięcej mieszkańców na jeden budynek mieszkalny przypada natomiast w miejscowościach Dobruchów, Magnusy, Kiki, Stanisławów oraz Wandzin.

Tabela poniżej zawiera zbiorcze porównanie dotyczące liczby budynków mieszkalnych zlokalizowanych na terenie Gminy Wodzierady, które posiadają dostęp do wyposażenia techniczno – sanitarnego.

Tabela 24 Liczba oraz wyposażenie budynków mieszkalnych na terenie Gminy Wodzierady

	2010	2014
budynki mieszkalne ogółem	1 182	1 251
w tym:		
z dostępem do sieci wodociągowej	1 007	1 263
z łazienką	850	922
z centralnym ogrzewaniem	606	679

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS oraz UG Wodzierady

Z danych zawartych powyżej wynika, iż sytuacja na przestrzeni lat 2010 -2014 uległa nieznacznej poprawie jeśli chodzi o wyposażenie budynków mieszkalnych w infrastrukturę techniczno – sanitarną. Należy jednak podkreślić, iż jest to średnia arytmetyczna liczona dla całej Gminy i zwiększenie się odsetka ludności korzystających z sieci wodociągowej związany jest przede wszystkim z budową nowych domów. W 2014 roku niespełna 14% budynków mieszkalnych nie posiadało dostępu do infrastruktury wodociągowej, nieco gorzej sytuacja wygląda jeśli chodzi o wyposażenie mieszkań w łazienkę- ponad ¼ mieszkań nie dysponuje taką infrastrukturą. Z danych statystycznych Urzędu Gminy Wodzierady wynika, iż jedynie w sołectwie Wandzin brak jest sieci wodociągowej.

O wiele gorzej wygląda sytuacja pod względem skanalizowania terenu gminy. **Gmina nie posiada sieci kanalizacyjnej**. Przyczyną takiego stanu rzeczy jest przede wszystkim problem z uzyskaniem społecznej zgody na lokalizację gminnej oczyszczalni ścieków oraz dodatkowo spore rozproszenie zabudowy. W obliczu zwiększonej migracji na teren gminy i rozwoju budownictwa jednorodzinnego

PROGRAM REWITALIZACJI DLA GMINY WODZIERADY NA LATA 2016-2023

rodzi to zagrożenie dla stanu środowiska naturalnego (niekontrolowany zrzut nieczystości, nieszczelne szamba). Rozwiązaniem tej sytuacji jest budowa przydomowych oczyszczalni ścieków. W chwili obecnej liczba przyzagrodowych oczyszczalni ścieków na terenie gminy (zarejestrowanych przez UG) wynosi 36 szt. – jest to ponad siedmiokrotny wzrost w stosunku do roku 2010, w którym zarejestrowano działalność zaledwie 5 instalacji.

Przeprowadzona ocena wartości układów przestrzennych w poszczególnych miejscowości wykazała, że obszar Gminy zagrożony jest postępującą degradacją przestrzeni (zwłaszcza w **Kwiatkowicach** oraz **Wodzieradach**). Stan ten spowodowały niekorzystne zmiany urbanizacyjne przyczyniające się do zniekształcania regionalnego krajobrazu. Na obszarze Gminy można zaobserwować niekorzystne zjawisko jakim jest **tendencja do rozpraszania zabudowy poza istniejące zespoły osadnicze**. Tendencje te na obszarze Gminy mają ograniczony charakter, nieprowadzący do znaczących zmian proporcji między terenami zabudowanymi i otwartymi, jednak prowadzi to do stopniowego ograniczenia wartości krajobrazowych i widokowych obszaru.

W Gminie można również zaobserwować problemy przestrzenne. W wyniku przeprowadzonej inwentaryzacji, wizji lokalnej oraz badań ankietowych, stwierdzono, iż na jej terenie zlokalizowane są obszary oraz obiekty, które straciły swoją funkcję, wymagające modernizacji i odnowy. W tabeli poniżej zaprezentowano zestawienie obiektów, które po przeprowadzonej inwentaryzacji zostały skalsyfikowane jako zdegradowane. Szczególnym przypadkiem jest **budynek zespołu szkół w Kwiatkowicach**, część zespołu ze względu na swój stan została wyłączona z użytkowania, dzieci z klas 1-3 szkoły podstawowej zrekrutowane do tej placówki korzystać muszą z budynków ulokowanych w sąsiedniej gminie (Zadzim) w miejscowości Małyń. Jest to szczególnie uciążliwe ze względu na czas związany z dojazdem do placówki, jak i kosztami związanymi z wynajmem placówki.

Tabela 25 Podsumowanie przeprowadzonej inwentaryzacji budynków na terenie Gminy Wodzierady

Obiekt	Miejscowość
budynek komunalny (wyłączony z użytkowania- po byłej bibliotece gminnej)	Wodzierady nr 7
2 budynki komunalne – mieszkania socjalne	Wodzierady 8 i 9
budynek urzędu administracji	Wodzierady 24
budynek mieszkalny z częścią usługową	Wodzierady 69

PROGRAM REWITALIZACJI DLA GMINY WODZIERADY NA LATA 2016-2023

budynek Szkoły Podstawowej w Zalesiu	Marianów 12A
budynek komunalny – Dom Nauczyciela	Marianów 12
Budynki Zespołu szkół w Kwiatkowicach	Kwiatkowice, ul. Szkolna 17
budynek komunalny – Dom Nauczyciela	Kwiatkowice, ul. Kurnatowskiego 1A
budynek komunalny – Punkt Apteczny	Kwiatkowice, ul. Łódzka 7

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych UG Wodzierady, wizji lokalnej oraz badań ankietowych

Infrastruktura drogowa

W północnej części Gminy przebiega droga wojewódzka nr 710 łącząca Łódź z Błaszakami (7 km w granicach Gminy). Zapewnia dobre połączenie z większymi ośrodkami takimi jak Łódź, Konstantynów Łódzki i Szadek. Stąd popularność gminy jako ośrodka stanowiącego zaplecze mieszkaniowe dla osób pracujących w miastach. Drogi powiatowe tworzą szkielet układu drogowego. Ich długość wynosi 43,5 km. Są to drogi (numeracja za PZD Łask):

- nr 3706E Przyrownica - Kuciny – Łask;
- nr 3723E Pudłówek – Małyń;
- nr 3300E Lutomiersk- Wodzierady – Dobruchów;
- nr 4911E Piaski - Chorzyszów – Janowice;
- nr 4912E Dziadkowice - Kiki – Mauryców;
- nr 3301E Janowice – Łask.

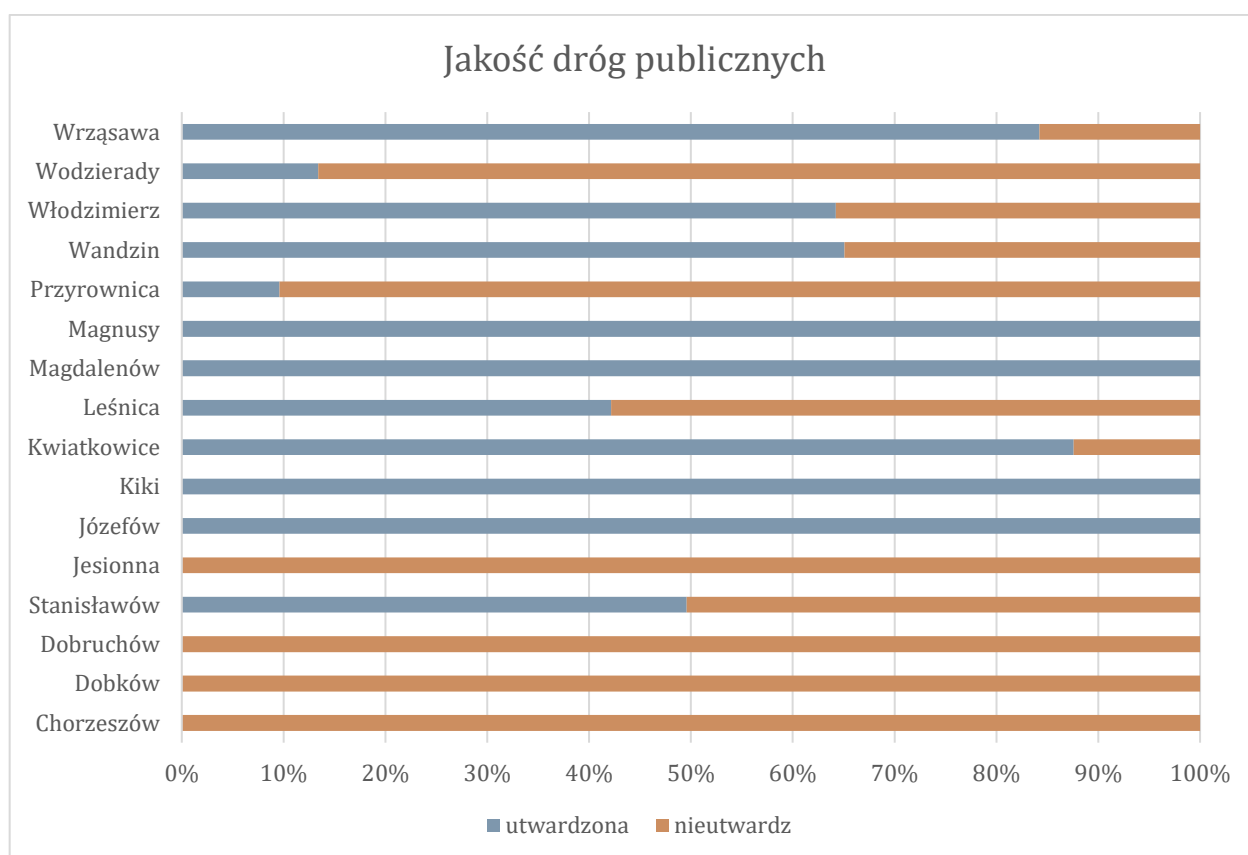
Drogi gminne mają długość 262,5 km, z czego 44,5 km stanowią drogi wyższej kategorii, natomiast 218 km to pozostałe drogi gminne. Stan dróg jest niezadowalający. Zaledwie 23,75 km to drogi o nawierzchni bitumicznej lub betonowej, natomiast aż 238,75 km (**91% wszystkich dróg gminnych**) **to drogi gruntowe**. Bardzo duży koszt inwestycji drogowych oraz niewielki budżet Gminy nie pozwalają na kompleksowe i szybkie rozwiązanie problemu. Gmina sukcesywnie remontuje odcinki dróg, a poprawa ich stanu jest jedną z najważniejszych potrzeb gwarantujących sprawny rozwój Gminy i jedną z potrzeb najczęściej zgłaszanych przez mieszkańców. Należy podkreślić, iż zły stan dróg wpływa bezpośrednio na atrakcyjność gospodarczą gminy (ograniczone możliwości transportowe), jak również ogranicza dostępność podstawowych usług mieszkańcom

PROGRAM REWITALIZACJI DLA GMINY WODZIERADY NA LATA 2016-2023

poszczególnych sołectw wpływając negatywnie na ich aktywność społeczną, utrudnia integrację społeczności lokalnej.

Na wykresie poniżej przedstawiono podstawowe dane dot. jakości dróg publicznych w poszczególnych sołectwach:

Wykres 10 Jakość dróg publicznych

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych UG

Jak wynika z powyższego wykresu najwyższy udział % dróg nieutwardzonych w drogach publicznych występuje na terenie sołectw: Chorzeszów, Dobków, Dobruchów, Hipolitów, Jesionna, Leśnica, Przyrownica, Włodzimierz, Wodzierady.

Dynamika zmian przestrzenno- funkcjonalnych zachodzących na obszarze gminy przebiega najgwałtowniej we wspomnianych już lokalizacjach: Wodzierady oraz Kwiatkowie i związana jest z

PROGRAM REWITALIZACJI DLA GMINY WODZIERADY NA LATA 2016-2023

napływem osób zainteresowanych kupnem działki, budową domu i osiedlaniem się. Nie wszystkie jednak osoby osiedlające się na terenie gminy dopełniają obowiązku meldunkowego, co przekłada się bezpośrednio na ograniczenie wpływów podatkowych do budżetu gminy. Rozwój budownictwa mieszkaniowego jednorodzinnego nie powiązanego z funkcją gospodarstw rolnych wpływa na zmianę charakteru poszczególnych miejscowości gminy wiejskiej. Jednocześnie napływ ludności związany z osiedlaniem się może nieść za sobą ryzyko problemy integracyjne oraz przyczyniać się do pogłębiania procesów peryferyzacji pozostałych gminy.

Poniżej zaprezentowano zestawienie poszczególnych sołectw pod względem ich położenia do centrum gminy Wodzierady:

sołectwo	odległość do centrum (km)
Chorzeszów	2,7
Czarnysz	4,8
Dobków	3,4
Dobruchów	4,8
Hipolitów	5
Jesionna	5,6
Józefów	1
Kiki	6,3
Kwiatkowice	3,3
Leśnica	2,6
Magdalenów	2,1
Magnusy	7
Piorunów	6
Przyrownica	9
Stanisławów	5
Wandzin	4,6
Włodzimierz	3
Wodzierady	0
Wola Czarnyska	4,7
Wrząsawa	4

PROGRAM REWITALIZACJI DLA GMINY WODZIERADY NA LATA 2016-2023

Zebrane powyżej dane statystyczne przełożone zostały na punkty pozwalające na przedstawienie obszarów na których występuje największe skumulowanie negatywnych zjawisk. Problemy infrastrukturalne zostały ocenione wg następującego schematu:

- poziom zurbanizowania i zagęszczenia mieszkańców na 1 km² wyższy od średniej = 1-3 pkt.
- budynki komunalne na terenie sołectwa = 1 pkt.
- zabytki na terenie sołectwa = 1pkt.
- brak sieci wodociągowej = 1 pkt.
- brak sieci kanalizacyjnej = 1 pkt.
- zły stan infrastruktury drogowej = 1 pkt.
- peryferyzacja geograficzna – oddalenie od centrum gminy pow. 5 km, pow. 6 km, pow. 7km = 1-3 pkt.
- peryferyzacja komunikacyjna – brak bezpośredniego dostępu do drogi nr 3706E i 710 = po 1 pkt.

PROGRAM REWITALIZACJI DLA GMINY WODZIERADY NA LATA 2016-2023

Zestawienie punktacji przedstawiono poniżej.

Sołectwo	Stopień zurbanizowania	zdegradowane bud komunalne	zabytki	brak wodociągu	brak kanalizacji	zły stan dróg	peryferyzacja geograficzna	peryferyzacja komunikacyjna	razem
Chorzeszów	2				1	1	0	1	5
Czarnysz	0				1		0	0	1
Dobków	0				1	1	0	1	3
Dobruchów	2				1	1	0	0	4
Hipolitów	2				1	1	1	0	5
Jesionna	0				1	1	1	1	4
Józefów	0				1		0	1	2
Kiki	0				1		2	1	4
Kwiatkowice	3	1	1		1	1	0	1	8
Leśnica	3				1	1	0	1	6
Magdalenów	2				1		0	0	3
Magnusy	0				1		2	1	4
Piorunów	0				1		2	1	4
Przyrownica	0				1	1	3	0	5
Stanisławów	2	1			1		2	0	6
Wandzin	0			1	1		0	1	3
Włodzimierz	2				1	1	0	0	4
Wodzierady	3	1	1		1	1	0	1	8
Wola Czarnyska	1				1		0	0	2
Wrząsawa	0				1		0	1	2

PROGRAM REWITALIZACJI DLA GMINY WODZIERADY NA LATA 2016-2023

PROBLEMY ŚRODOWISKOWE

Na terenie Gminy nie ma obszarów szczególnie cennych przyrodniczo znajdujących się w krajowej i europejskiej sieci ekologicznej. Najbliżej położony obszar objęty statusem NATURA 2000 znajduje się w odległości ponad 15 km od granic gminy (Dolina rzeki Grabi). Główne zagrożenia i problemy środowiskowe są związane z zanieczyszczeniem wód oraz powietrza.

Stan wód powierzchniowych i podziemnych

Większość obszaru gminy położona jest w zlewni rzeki Pisi, lewobrzeżnego dopływu Neru, do którego w płynie około 2 – 2,5 km na północ od granicy gminy. Niewielki fragment terenu przy południowej granicy gminy należy do zlewni rzeki Grabi. Ner i Grabia są dopływami Warty. Na terenie gminy brak jest naturalnych zbiorników wodnych. W dolnym biegu rzeki Pisi, na terenie sołectwa Piorunów, znajduje się duży zespół stawów hodowlanych o łącznej powierzchni przekraczającej 40 ha.

Obszary bezpośrednio **zagrożone powodzią** występują w dolinie rzeki Pisi k. Małynia oraz jej dopływu – cieku łączącego się z nią w **Przyrownicy**, płynącego z **Leśnicy** przez **Dobruchów**, **Magnusy** i **Wrząsawę**. Powierzchnia obszaru wynosi w przybliżeniu 580 ha. Stanowią go głównie niezabudowane tereny łąk i pastwisk. Doliny rzek, mniejszych cieków i rowów oraz lokalne obniżenia terenu są miejscami okresowego lub trwałego występowania wód hipodermicznych (wody płynących w warstwie powierzchniowej gruntu) lokalnie tworzących zabagnienia. Okresowo mogą powodować **ryzyko podtopień** (jako skutek silnych opadów i roztopów).

Pomiary kontrolne **stanu wód powierzchniowych** dokonywane w zlewni Neru (13 punktów pomiarowo- kontrolnych) wykazały, iż są one **silnie zanieczyszczone**. W żadnym z profili nie stwierdzono I, II ani III klasy czystości, zaś sam Ner prowadził wody zakwalifikowane do klasy V.

Znaczący wpływ na wielkość i jakość zasobów wodnych mają czynniki antropogeniczne (działalność przemysłowa, skażenie wód ściekami, melioracja terenów, regulacja cieków wodnych, zmiany struktury wykorzystywania gruntów, urbanizacja, zwiększenie ilości pobieranej wody). W gminie Wodzierady zanieczyszczenie wód powierzchniowych i w głębszych wynika przede wszystkim z nieprawidłowo prowadzonej gospodarki wodno- ściekowej.

PROGRAM REWITALIZACJI DLA GMINY WODZIERADY NA LATA 2016-2023

Głównymi przyczynami zanieczyszczeń wód są:

- **brak sieci kanalizacyjnej** w gminie, odprowadzenie ścieków bez oczyszczania do wód i gruntów;
- infiltracja do wód środków chemicznych do zwalczania szkodników w lasach i na gruntach rolnych;
- stosowanie w uprawach nawozów mineralnych;
- składowanie odpadów na gruntach słabo izolujących.

Punkt obserwacyjno- pomiarowy wód podziemnych zlokalizowany w miejscowości Mauryców (sołectwo Hipolitów) wykazuje, iż **jakość badanych wód głębinowych** poziomu czwartorzędowego jest **dobra** (II klasa czystości). Wartości wskaźników jakości wód nie przekraczają wartości dopuszczalnych jakości wody przeznaczonej do spożycia. Gmina nie posiada zintegrowanego systemu wodociągów. Zaopatrzenie w wodę odbywa się za pomocą trzech wodociągów grupowych: „Kwiatkowice”, „Wodzierady” i „Mauryców”. Na terenie gminy występują również indywidualne ujęcia wód głębinowych i studnie kopane.

Gmina nie posiada sieci kanalizacyjnej, co wykazano już powyżej w punkcie dot. infrastruktury mieszkaniowej i warunków bytowych. **Stanowi to poważne zagrożenie dla zasobów wodnych związane z dostawianiem się ścieków bezpośrednio do wód powierzchniowych oraz infiltracji zawartych w nich zanieczyszczeń do wód podziemnych.** Najpowszechniej stosowanym rozwiązaniem w przypadku braku dostępu do kanalizacji zbiorczej jest odprowadzanie i gromadzenie ścieków w szambach, w dużej mierze, ze względów ekonomicznych, nieszczelnych. Ścieki komunalne i osady z szamb często wywożone są do przypadkowych miejsc lub wypompowywane na pola. Wyjątek na terenie gminy stanowi mechaniczno – biologiczna oczyszczalnia ścieków zlokalizowana przy Szkole Podstawowej w Kwiatkowicach.

Stan powietrza

Kolejnym problemem z zakresu jakości środowiska naturalnego zdiagnozowanym na terenie gminy Wodzierady jest zanieczyszczenie powietrza atmosferycznego.

PROGRAM REWITALIZACJI DLA GMINY WODZIERADY NA LATA 2016-2023

Na terenie gminy występują wszystkie typy emitorów zanieczyszczeń powietrza: punktowe, liniowe oraz powierzchniowe. Największy w pływ na stan czystości atmosfery ma emisja powierzchniowa związana z tzw. niską emisją. Zanieczyszczenia te pochodzą z domowych palenisk i elektrowni grzewczych odprowadzających gazowe produkty spalania paliw konwencjonalnych (głównie węgla). Największe natężenie koncentruje się w północnej części obszaru (**Kwiatkowice**) – powyżej 10 Mg/a*km² oraz środkowej (**Wodzierady, Leśnica**) - do 10 Mg/a*km² (Raport o stanie środowiska w woj. łódzkim w 2007 r. na podstawie mapy II.1-9 Emisja powierzchniowa równoważna w województwie łódzkim w 2007r.). Należy jednak zaznaczyć, że powstawanie zanieczyszczeń powierzchniowych ma charakter sezonowy (okres grzewczy). Emisja liniowa związana jest głównie z transportem samochodowym. Jej natężenie określone jest na podstawie informacji o rodzaju i ilości samochodów na poszczególnych odcinkach dróg oraz wartości w spółczynnikach emisji. Największe strumienie zanieczyszczeń komunikacyjnych pokrywają się z trasami o największym obciążeniu ruchem samochodowym. Głównie należy zwrócić uwagę w tym przypadku na drogę wojewódzką nr 710 relacji Łódź – Błaszki. Mniejsza emisja charakteryzuje pozostałe drogi (powiatowe i gminne), należy jednak zwrócić uwagę, iż zły stan dróg gminnych wpływa zasadniczo na zwiększenie czasu pokonywania poszczególnych odcinków dróg a przez to zwiększoną ilość produkowanych spalin. Zły stan techniczny nawierzchni drogi oraz nieodpowiednia struktura nawierzchni są również jednymi z podstawowych czynników determinującymi powstawanie nadmiernego hałasu drogowego. Szczególnie zdegradowane i uczęszczane odcinki dróg zdiagnozowane przez UG znajdują się w sołectwach **Przyrownica, Leśnica, Włodzimierz oraz Chorzyszów**.

Zebrane powyżej dane przełożone zostały na punkty pozwalające na przedstawienie obszarów na których występuje największe skumulowanie negatywnych zjawisk. Problemy infrastrukturalne zostały ocenione wg następującego schematu:

- ryzyko podtopień = 1 pkt.
- zanieczyszczenie wód powierzchniowych = 1 pkt.
- zanieczyszczenie powietrza = 1pkt.
- nadmierny hałas drogowy = 1 pkt.

Zestawienie punktacji przedstawiono poniżej.

PROGRAM REWITALIZACJI DLA GMINY WODZIERADY NA LATA 2016-2023

Sołectwo	ryzyko podtopień	zanieczyszczenie wód pow.	stan powietrza	poziom hałasu	razem
Chorzeszów				1	1
Czarnysz					0
Dobków					0
Dobruchów	1	1			2
Hipolitów					0
Jesionna					0
Józefów					0
Kiki					0
Kwiatkowice			1		1
Leśnica	1	1	1	1	4
Magdalenów					0
Magnusy	1	1			2
Piorunów					0
Przyrownica	1	1		1	3
Stanisławów					0
Wandzin					0
Włodzimierz				1	1
Wodzierady			1		1
Wola Czarnyska					0
Wrząsawa	1	1			2

PODSUMOWANIE DIAGNOZY ILOŚCIOWEJ

W poniższej tabeli zebrano i usystematyzowano wskaźniki świadczące o występowaniu zdegradowanych obszarów na terenie Gminy Wodzierady. Na podstawie analizy danych ilościowych dokonano oceny problemów społecznych i gospodarczych oraz infrastrukturalnych, funkcjonalno-przestrzennych i środowiskowych w poszczególnych miejscowościach. Dokonano również odniesienia wartości wskaźników w skali całej Gminy.

PROGRAM REWITALIZACJI DLA GMINY WODZIERADY NA LATA 2016-2023

Tabela 26 Wartości wskaźników opracowanych na podstawie diagnozy ilościowej dla poszczególnych miejscowości Gminy Wodzierady

Miejscowość	Problemy społeczne	Problemy gospodarcze)	Problemy infrastrukturalne i funkcjonalno-przestrzenne	Problemy środowiskowe	razem
Chorzeszów	19	2	5	1	19
Czarnysz	10	4	1	0	10
Dobków	4	1	3	0	4
Dobruchów	9	7	4	2	9
Hipolitów	21	6	5	0	21
Jesionna	2	3	4	0	2
Józefów	15	5	2	0	15
Kiki	10	3	4	0	10
Kwiatkowice	21	6	8	1	21
Leśnica	18	9	6	4	18
Magdalenów	12	5	3	0	12
Magnusy	6	6	4	2	6
Piorunów	13	5	4	0	13

PROGRAM REWITALIZACJI DLA GMINY WODZIERADY NA LATA 2016-2023

Miejscowość	Problemy społeczne	Problemy gospodarcze)	Problemy infrastrukturalne i funkcjonalno-przestrzenne	Problemy środowiskowe	razem
Przyrownica	9	6	5	3	9
Stanisławów	16	2	6	0	16
Wandzin	0	1	3	0	0
Włodzimierz	16	4	4	1	16
Wodzierady	17	8	8	1	17
Wola Czarnyska	8	3	2	0	8
Wrząsawa	7	3	2	2	7
Średnia dla GMINY	11,65	4,45	4,15	0,85	11,65

Źródło: opracowanie własne

Intensywność koloru oznacza natężenie wskaźnika w poszczególnych obszarach problemowych (kolumnach) oraz niekorzystną wartość w odniesieniu do wskaźnika dla całej gminy

PROGRAM REWITALIZACJI DLA GMINY WODZIERADY NA LATA 2016-2023

POGŁĘBIONA ANALIZA OBSZARÓW PROBLEMOWYCH

Pogłębiona analiza i diagnoza obszarów problemowych została przeprowadzona przy współpracy z pracownikami instytucji samorządowych (w tym: Urzędu Gminy w Wodzieradach) czy związanych z pomocą społeczną. Dokonano również wizji lokalnych i badań ankietowych wśród mieszkańców odnośnie problemów społeczno- gospodarczych i infrastrukturalnych na obszarze Gminy wymuszających proces rewitalizacji.

Podsumowanie wyników badań ankietowych

Badanie przeprowadzone został w lipcu 2016 r. po spotkaniu konsultacyjnym, na którym przedstawiono wstępne założenia dot. diagnozy podstawowych obszarów problemowych występujących na terenie gminy. Ankieta dostępna była w formie papierowej (do samodzielnego wypełnienia i przekazania do siedziby UG) oraz w wersji elektronicznej zamieszczonej na stronie UG. Łącznie zebrano 30 wypełnionych kwestionariuszy.

Respondenci odnosili się do głównych wg ich opinii problemów występujących na poszczególnych obszarach gminy Wodzierady. Każdy z respondentów mógł wskazać po kilka różnych obszarów problemowych w różnych lokalizacjach – odpowiedzi przedstawione zostały w formie wykresów skumulowanych. Respondenci dokonywali oceny wskazywanych przez siebie problemów wg następujących kryteriów:

- wysokie zagrożenie problemem: 5 punktów (maksymalna ocena)
- średnie zagrożenie problemem: 3 punkty
- niskie zagrożenie problemem: 1 punkt
- brak zagrożenia problemem: 0 punktów (minimalna ocena).

Respondenci wskazywali na następujące problemy w sferze społecznej:

- ubóstwo (81% respondentów określiło zagrożenie jako duże i średnie)
- przestępczość (51% respondentów określiło zagrożenie jako duże i średnie)
- chuligaństwo (51% respondentów określiło zagrożenie jako duże i średnie)
- przemoc (42% respondentów określiło zagrożenie jako duże i średnie)
- alkoholizm (81% respondentów określiło zagrożenie jako duże i średnie)
- niski poziom edukacji (47% respondentów określiło zagrożenie jako duże i średnie)
- niski poziom kapitału społ. (85% respondentów określiło zagrożenie jako duże i średnie)

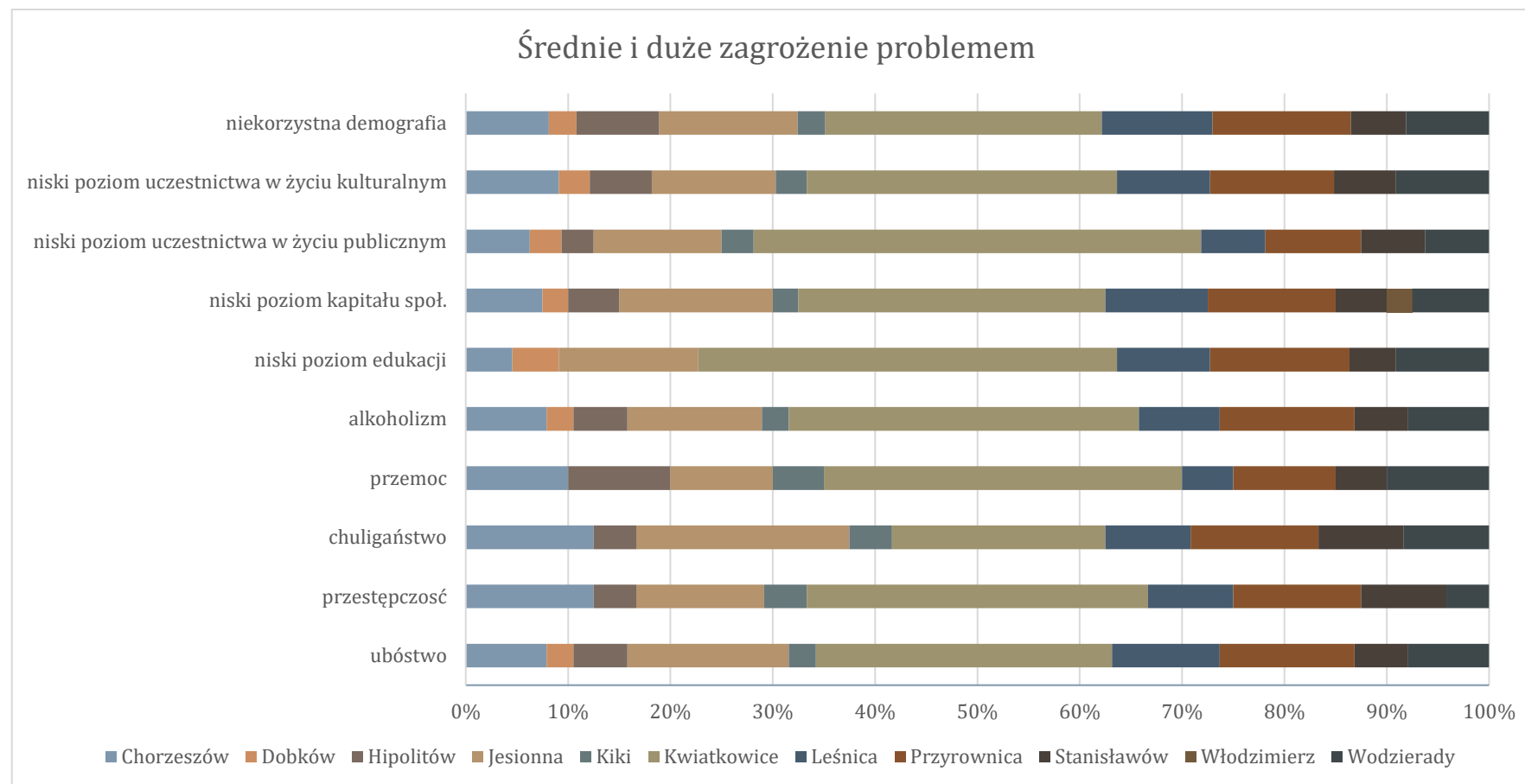
PROGRAM REWITALIZACJI DLA GMINY WODZIERADY NA LATA 2016-2023

- niski poziom uczestnictwa w życiu publicznym (67% respondentów określiło zagrożenie jako duże i średnie)
- niski poziom uczestnictwa w życiu kulturalnym (70% respondentów określiło zagrożenie jako duże i średnie)
- niekorzystna demografia (79% respondentów określiło zagrożenie jako duże i średnie)

Poniżej w zestawieniu graficznym zaprezentowano rozkład wskazywanych przez respondentów problemów społecznych wraz ze wskazaniem obszarów ich występowania.

PROGRAM REWITALIZACJI DLA GMINY WODZIERADY NA LATA 2016-2023

Wykres 11 Średnie i duże zagrożenie poszczególnymi problemami społecznymi

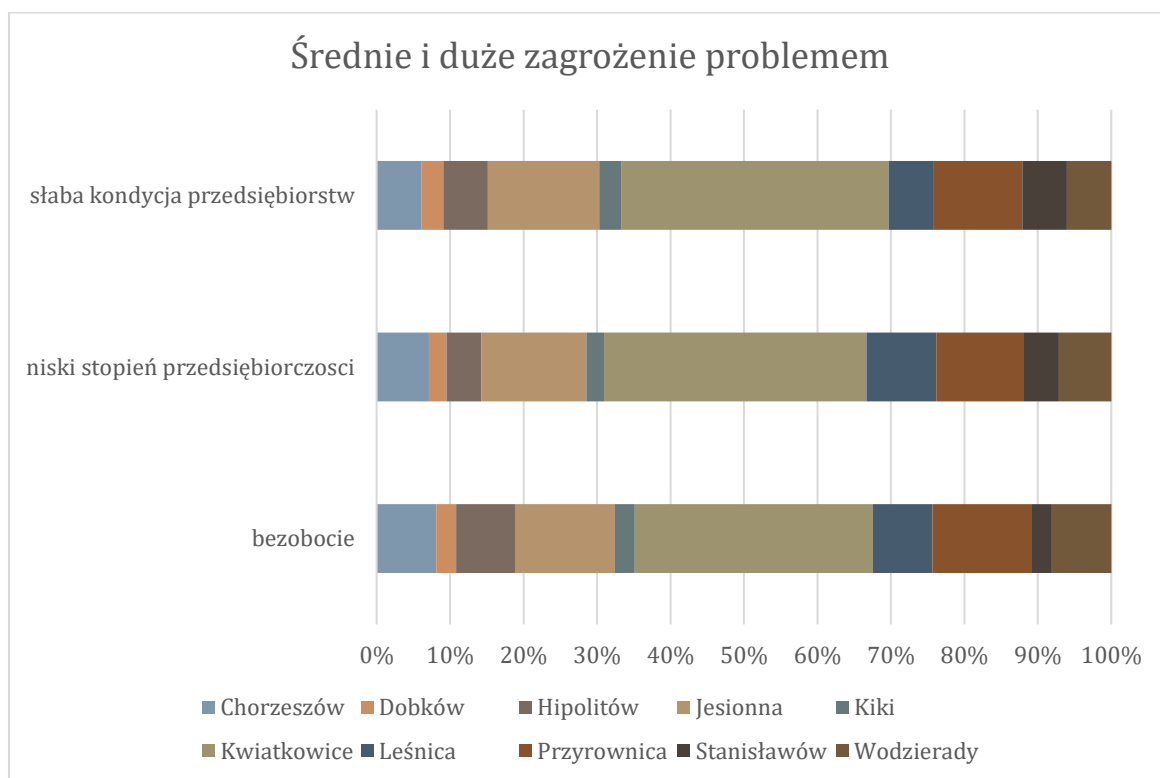
PROGRAM REWITALIZACJI DLA GMINY WODZIERADY NA LATA 2016-2023

Respondenci jako obszary najbardziej zagrożone problemami społecznymi wskazywali: Kwiatkowice, Jesionną, Chorzeshów, Przyrownicę, Leśnicę, Hipolitów, Wodzierady, Stanisławów oraz Włodzimierz, Dobków, Kiki. Przy czym najbardziej koncentrowano się na zagrożeniu ubóstwem, alkoholizmem oraz niskim poziomem edukacji i niskim poziomem kapitału społecznego.

Respondenci wskazywali na następujące problemy w sferze gospodarczej:

- bezrobocie
- niski stopień przedsiębiorczości (niewielka liczba firm)
- słaba kondycja przedsiębiorstw.

Wykres 12 Średnie i duże zagrożenie poszczególnymi problemami gospodarczymi

Na zagrożenie stwarzane przez negatywne zjawiska gospodarcze zwracano uwagę wskazując na obszar Kwiatkowic, Jesionnej, Przyrownicy, Leśnicy, Stanisławowa, Hipolitowa, Wodzierad, Chorzeshowa oraz Dobkowa i Kiki. Głosy respondentów jako podstawowe zagrożenie wskazywały niski stopień przedsiębiorczości występujący na tych terenach (aż 50% respondentów wskazało tu obszar Kwiatkowic) oraz bezrobocie sprzyjające ubożeniu społeczności oraz pociągające za sobą

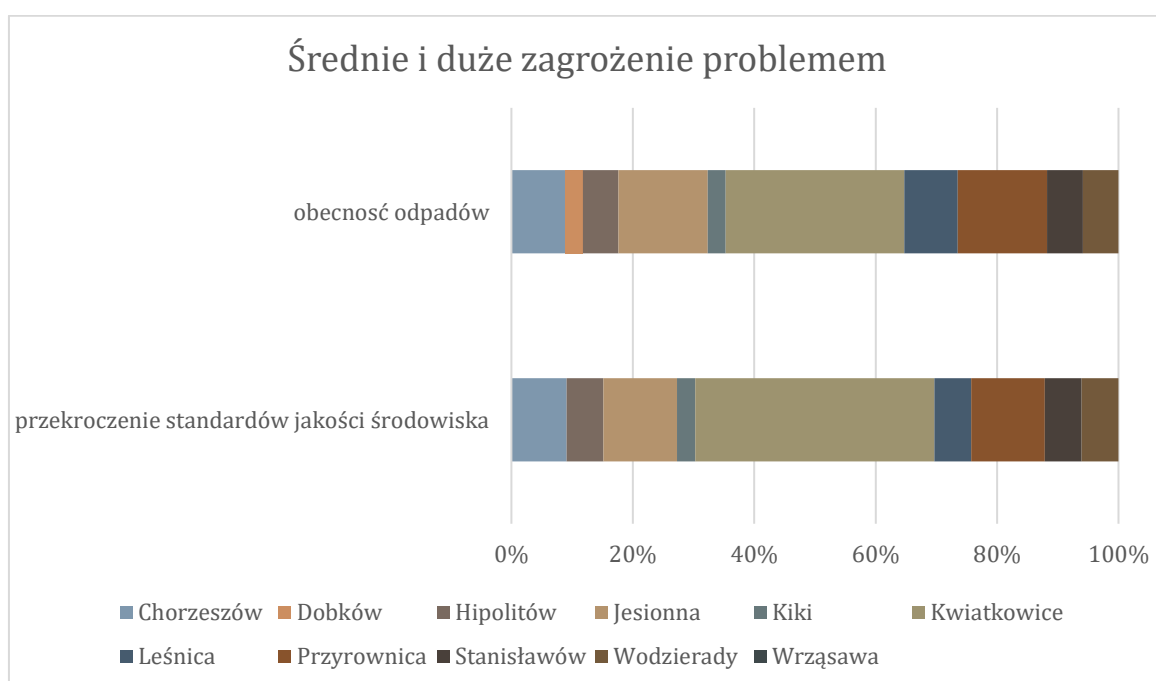
PROGRAM REWITALIZACJI DLA GMINY WODZIERADY NA LATA 2016-2023

szereg kolejnych problemów społecznych. Aż 40% respondentów wskazywało na problem bezrobocia w Kwiatkowicach, po 17% w Jesionnej i Przyrownicy.

W sferze środowiskowej respondenci wskazywali w swoich ankietach na następujące problemy:

- obecność odpadów stwarzających zagrożenie dla życia bądź zdrowia ludzi lub jakości środowiska naturalnego
- zanieczyszczenie środowiska naturalnego

Wykres 13 Średnie i duże zagrożenie poszczególnymi problemami środowiskowymi

Wg opinii respondentów obszarami największego zagrożenia problemami środowiskowymi są Kwiatkowice (43% respondentów wskazywało na przekroczenie jakości standardów środowiska naturalnego a 33% na kłopoty z coraz większą ilością produkowanych odpadów) oraz Przyrownica, Leśnica, Stanisławów, Hipolitów, Jesionna i Chorzeszów. Kwestie problemu odpadów oraz złego stanu środowiska naturalnego zauważono również w Dobkowie, Kikach i Wodzieradach.

W analizowanych ankietach respondenci zwracali również uwagę na następujące problemy przestrzenno-funkcjonalne i infrastrukturalne:

- złe wyposażenie w infrastrukturę techniczną (np. wodno-kanalizacyjną, drogową itp.)
- złe wyposażenie w infrastrukturę społ. (np. szkoły, przedszkola, obiektów rekreacji itp.)

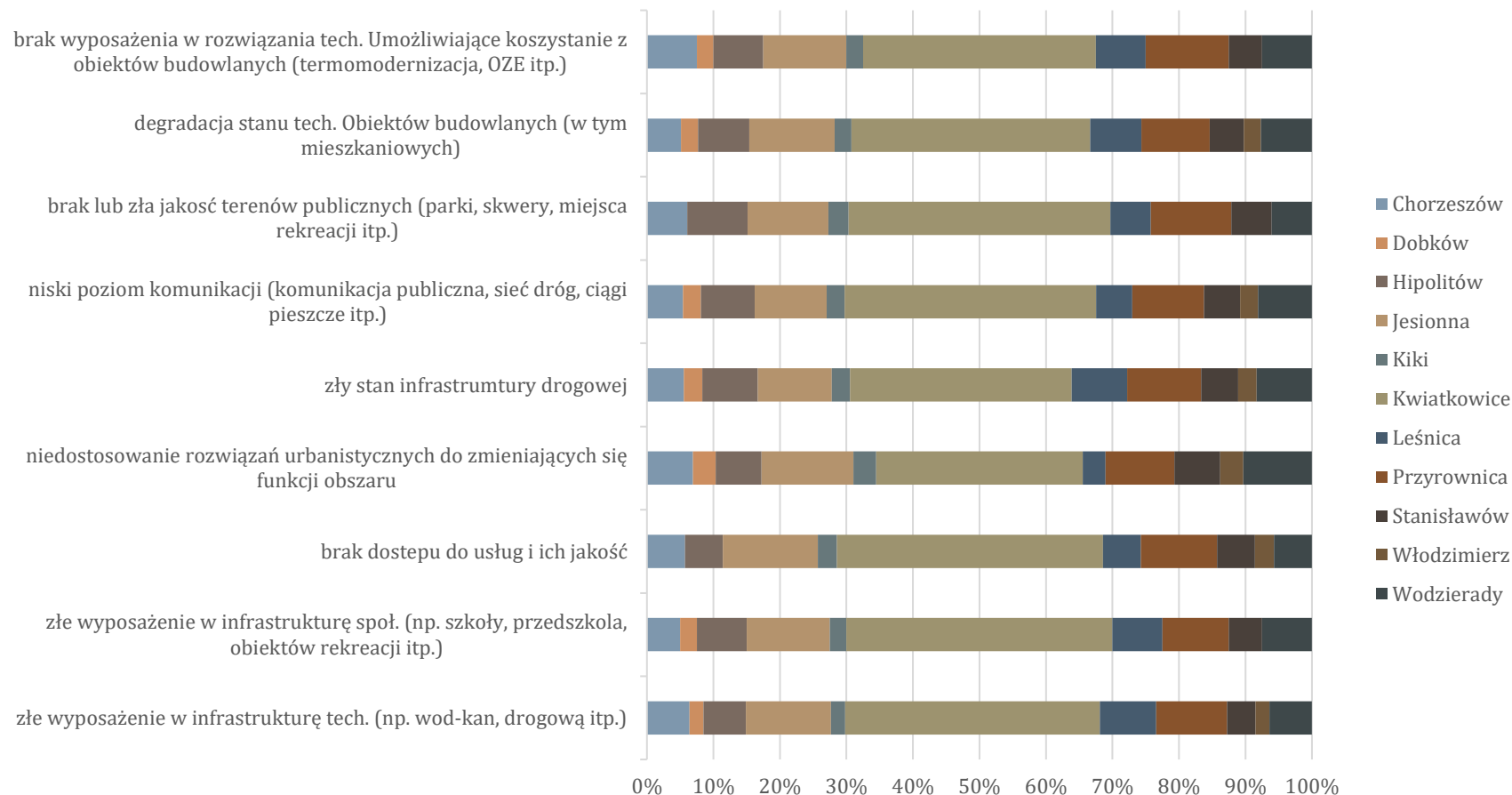
PROGRAM REWITALIZACJI DLA GMINY WODZIERADY NA LATA 2016-2023

- brak dostępu do usług lub ich nieodpowiednią jakość
- niedostosowanie rozwiązań urbanistycznych do zmieniających się funkcji obszaru
- zły stan infrastruktury drogowej
- niski poziom rozwoju komunikacji (komunikacja publiczna, sieć dróg, ciągi piesze itp.)
- brak lub zła jakość terenów publicznych (parki, skwery, miejsca rekreacji itp.)
- degradacja stanu technicznego obiektów budowlanych (w tym mieszkaniowych)
- brak wyposażenia w rozwiązania techniczne umożliwiające korzystanie z obiektów budowlanych (termomodernizacja, OZE itp.)

Najczęściej respondenci wskazywali na zagrożenie problemem niewystarczającego wyposażenia w podstawową infrastrukturę techniczną (w tym wodno- kanalizacyjną, ciepłowniczą) oraz społeczną (taką jak infrastruktura szkolna, przedszkolna, rekreacyjna). Aż 60 % respondentów wskazywało na braki w infrastrukturze wodno-kanalizacyjną w Kwiatkowicach, a 53% zwracało uwagę na problemy związane z infrastrukturą edukacyjno- oświatową. Drugą najczęściej wskazywaną w związku ze stanem infrastruktury technicznej lokalizacją były Jesionna oraz Przyrownica. Kolejnym najczęściej wskazywanym problemem był brak rozwiązań technicznych umożliwiających efektywne korzystanie z budynków (szczególnie w zakresie energooszczędności, termomodernizacji, możliwości wykorzystania OZE). Również w tym przypadku respondenci najczęściej wskazywali na lokalizacje tego problemu w Kwiatkowicach (47%), Jesionnej i Przyrownicy (po 17%). Wielu respondentów wskazało także na problemy związane z stanem lokalnych dróg oraz słabo rozwiniętą siecią komunikacyjną (transport publiczny, sieć drogowa) – zlokalizowało problem w Kwiatkowicach (40%) w Jesionnej i Przyrownicy (po 13%), Wodzieradach, Leśnicy, Stanisławowie. Zestawienie wszystkich wskazywanych przez ankietowanych problemów w przedstawiono poniżej w formie graficznej.

PROGRAM REWITALIZACJI DLA GMINY WODZIERADY NA LATA 2016-2023

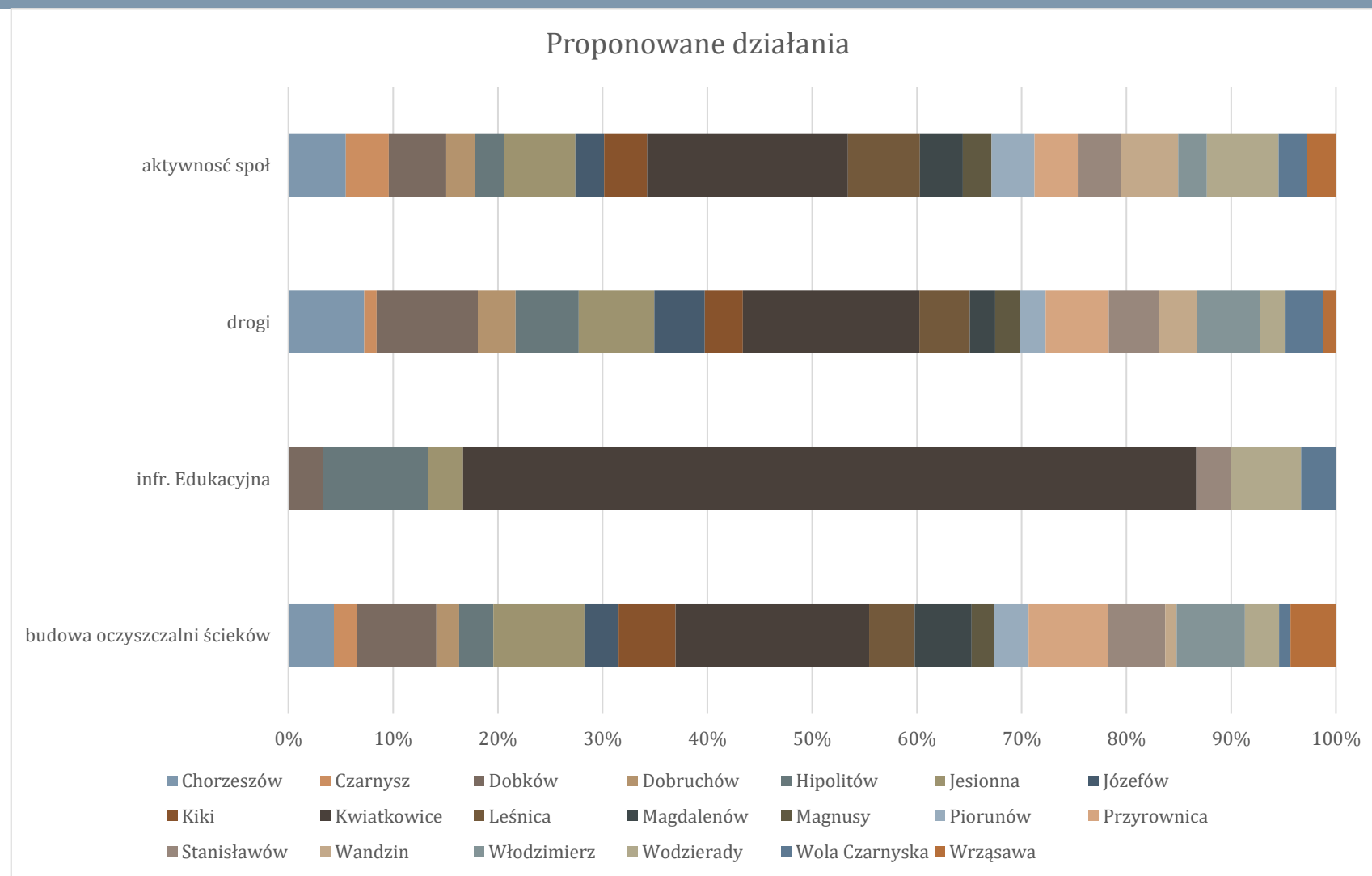
Średnie i duże zagrożenie problemem

PROGRAM REWITALIZACJI DLA GMINY WODZIERADY NA LATA 2016-2023

W końcowej części kwestionariusza respondenci zostali poproszeni o wskazanie sposobów lub działań które mogłyby ograniczyć negatywny wpływ zdiagnozowanych przez nich wcześniej problemów. Zdecydowana większość respondentów opowiedziała się za koniecznością rozwoju sieci przydomowych oczyszczalni ścieków, które ograniczą zanieczyszczenie środowiska naturalnego, poprawią bezpieczeństwo sanitarne gminy oraz podniosą komfort mieszkania w gminie. Ponownie najczęściej jako lokalizację proponowanych działań wskazywano Kwiatkowice (57% respondentów), Jesionną (27%), Przyrownicę, Włodzimierz, Stanisławów, Chorzeszów. Kolejnym równie istotnym działaniem w opinii respondentów jest rozwój i poprawa stanu istniejącej infrastruktury drogowej - 47% respondentów wskazywało na konieczność podejmowania tego rodzaju działań na obszarze Kwiatkowic, po 20-13% respondentów wskazało Przyrownicę, Hipolitów, Jesionną, Włodzimierz, Chorzeszów, Leśnicę. Kolejną grupą proponowanych działań były inicjatywy na rzecz podniesienia poziomu lokalnej aktywności społecznej (np. działania integrujące społeczności lokalne, organizowanie wspólnych wydarzeń służących budowaniu lokalnej tożsamości). Jako ostatnią grupę propozycji wymieniono konieczność podejmowania działań związanych z rozwojem infrastruktury oświatowej w celu podniesienia jakości oferty edukacyjnej – ankietowani wskazywali tu głównie na lokalizację związaną z istniejącymi placówkami szkolnymi, kulturalnymi (Kwiatkowice, Hipolitów, Wodzierady). Poniżej zaprezentowano graficzne zestawienie działań proponowanych do realizacji wraz ze wskazaniem ich lokalizacji.

PROGRAM REWITALIZACJI DLA GMINY WODZIERADY NA LATA 2016-2023

PROGRAM REWITALIZACJI DLA GMINY WODZIERADY NA LATA 2016-2023

Podsumowując wyniki badań ankietowych należy podkreślić, iż zgłaszane przez respondentów problemy potwierdzają diagnozę stanów problemowych występujących na wskazanych w opracowaniu obszarach:

- niewystarczające wyposażenie w infrastrukturę techniczną (np. wodno-kanalizacyjną, drogową itp.), zły stan istniejących obiektów komunalnych (szkoły, przedszkola)
- niski stopień przedsiębiorczości, słaba kondycja przedsiębiorstw
- ubóstwo
- przekroczenie standardów jakości środowiska
- bezrobocie
- alkoholizm
- niski poziom kapitału społecznego
- przestępczość
- brak lub zła jakość terenów publicznych (parki, skwery, miejsca rekreacji itp.)
- niski poziom edukacji

W analizowanych ankietach wskazywano następujące lokalizacje obszarów problemowych:

- Chorzyszów
- Stanisławów
- Kwiatkowice
- Leśnica
- Przyrownica
- Hipolitów
- Włodzimierz
- Wodzierady
- Jesionna
- Dobków
- Kiki.

Zdecydowana większość wskazywanych lokalizacji (7 na 11) pokrywa się z obszarami wyznaczonymi w fazie tworzenia diagnozy terenów zagrożonych i wymagających rewitalizacji ze względów na

PROGRAM REWITALIZACJI DLA GMINY WODZIERADY NA LATA 2016-2023

kumulację problemów społeczno- gospodarczych oraz środowiskowych i przestrzenno-funkcjonalnych.

PROGRAM REWITALIZACJI DLA GMINY WODZIERADY NA LATA 2016-2023

ZASIĘG PRZESTRZENNY OBSZARÓW REWITALIZACJI

Dzięki analizie z poprzednich rozdziałów wyznaczono tzw. obszary zdegradowane, w tym przy zastosowaniu wskaźników statystycznych. W ramach analizy jakościowej dokonano również pogłębionego opisu problemów występujących na tych obszarach.

W celu wyodrębnienia poszczególnych terenów dokonano dwustopniowego wyznaczenia obszarów przewidzianych do rewitalizacji:

- dokonano charakterystyki poszczególnych problemów występujących na terenie gminy i zlokalizowano jednostki (sołectwa) najbardziej zagrożone kumulacją różnych obszarów problemowych
- kolejnym krokiem było wyznaczenie w zlokalizowanych wcześniej jednostkach (sołectwach) obszarów (składających się z poszczególnych działek) skupiających najwyższy procentowo udział cech negatywnych w obszarach problemowych.

W związku z przeprowadzeniem diagnozy metodami statystycznymi, zidentyfikowano potencjalne obszary problemowe (zdegradowane), w których odnotowano najwyższą łączną wartość wskaźników problemowych oraz nagromadzenie problemów z przynajmniej 3 różnych obszarów, są to sołectwa:

- Leśnica (37)
- Kwiatkowice (37)
- Wodzierady (34)
- Chorzyszów (27)
- Włodzimierz (25)
- Hipolitów (25)
- Przyrownica (23)

w których skumulowana jest największa liczba i rodzaj problemów społecznych, gospodarczych, czy środowiskowych, funkcjonalno- przestrzennych i infrastrukturalnych, w porównaniu z innymi obszarami Gminy Wodzierady oraz uśrednionymi wartościami dla niniejszej jednostki samorządu terytorialnego.

Do głównych problemów w/w obszarów należą:

- poziom bezrobocia i ubóstwo

PROGRAM REWITALIZACJI DLA GMINY WODZIERADY NA LATA 2016-2023

- poziom bezradności w sprawach opiekuńczo-wychowawczych (osoby korzystające z pomocy społecznej ze względu na bezradność)
- niepełnosprawności (osoby korzystające z pomocy społecznej ze względu na niepełnosprawność)
- problemy alkoholowe
- niski wskaźnik aktywności społecznej
- brak kanalizacji
- zły stan wód powierzchniowych i zagrożenie podtopieniami
- zły stan infrastruktury komunalnej i drogowej
- zdegradowana infrastruktura edukacyjno- oświatowa i niskie wyniki egzaminów
- peryferyzacja geograficzna i komunikacyjna (Przyrownica, Włodzimierz)
- gwałtowne procesy urbanizacyjne (Kwiatkowice, Wodzierady).

W granicach w/w jednostek, na terenie których odnotowano największą kumulację tendencji negatywnych **wyznaczono do rewitalizacji następujące 9 podobszarów:**

1. **Podobszar Przyrownica** – zlokalizowany na działkach o nr ew.: 117/1, 120, 56, 131/2, 132, 133/2, 134, 135, 144, 137, 212/1, 243/1, 243/2, 215, 214, 245, 211/7, 126, 124, 244, 247, 249/2, 23, 25, 37, 46, 55, 357, 121, 122, 123, 125, 127, 128, 129, 130, 131/1, 138, 146, 117/2, 118/2, 119/2, 194, 196, 212/2, 213, 216, 217, 211/8, 211/5, 241/3, 24, 248/2, 246, 250, 251 o **łącznej powierzchni: 22,58 ha oraz 26 mieszkańców**. Podobszar wyznaczony został ze względu na skumulowanie na podobszarze następujących zjawisk negatywnych:

- zły stan publicznej infrastruktury drogowej – 100% w stosunku do występującej na terenie sołectwa (1,98 km)
- procent osób objętych wsparciem GOPS (ze względu na ubóstwo, niepełnosprawność, alkoholizm oraz bezradność w kwestiach opiekuńczo- wychowawczych) – wg danych GOPS na wyznaczonych terenach mieszka 100% osób z sołectwa objętych wsparciem.
- brak kanalizacji
- położenie w obszarze zalewowym rzeki Ner
- peryferyzacja geograficzna i komunikacyjna

PROGRAM REWITALIZACJI DLA GMINY WODZIERADY NA LATA 2016-2023

2. **Podobszar Kwiatkowice** – zlokalizowany na działkach o nr ew.: 209/1, 209/2, 209/3 o **łącznej powierzchni 1,62 ha**. Na działkach zlokalizowany jest Zespół Szkół w Kwiatkowicach – Przedszkole, Szkoła Podstawowa, Gimnazjum. **Z Zespołu korzysta łącznie 267 osób**.
3. **Podobszar Hipolitów** – zlokalizowany na działkach o nr ew.: 197/1 i 197/2 o łącznej powierzchni **0,91 ha**. Na działkach zlokalizowana jest zabudowa Szkoły Podstawowej w Zalesiu (budynek szkoły wraz z dawnym domem nauczyciela). **Ze szkoły korzysta 100 osób**.

Podobszary Kwiatkowice i Hipolitów wyznaczone zostały ze względu na skumulowanie się następujących zjawisk negatywnych:

- niski poziom nauczania (średnie wyniki uczniów pozostające poniżej wojewódzkiej i powiatowej)
 - zły stan techniczny infrastruktury zdiagnozowany przez UG w trakcie wizji lokalnej (ze szczególnym uwzględnieniem budynku szkoły podstawowej w Kwiatkowicach, który został ze względów bezpieczeństwa wyłączony z użytkowania (uczniowie klas 4-6 odbywają zajęcia w budynku razem z gimnazjalistami, zaś dzieci z nauczania początkowego 1-3 dowożone są do zastępczej placówki znajdującej się na terenie sąsiedniej gminy Zadzim)).
4. **Podobszar Wodzierady 1** – zlokalizowany na działkach o nr ew.: 280/3 i 280/4 o **łącznej powierzchni 1,59 ha**. Na działce zlokalizowane są 2 mieszkalne budynki komunalne z częścią usługową w złym stanie technicznym. Obecnie zamieszkuje w nich 6 rodzin.
5. **Podobszar Wodzierady 2** - zlokalizowany na działkach o nr ew.: 184/4 o **powierzchni 0,06 ha**. Działka niezabudowana komunalna przeznaczona pod miejsce wypoczynku i rekreacji (plac zabaw). Podobszary Wodzierady 1 i Wodzierady 2 wyznaczone zostały ze względu na skumulowanie się następujących zjawisk negatywnych:
- gwałtowne procesy urbanizacyjne zachodzące na terenie sołectwa zlokalizowane głównie we wschodnio- północnej części sołectwa
 - wysoki w stosunku do poziomu gminy i rosnący wskaźnik problemów związanych z:
 - ubóstwem (9%),
 - bezradnością w sprawach wychowawczych i opiekuńczych (9%) odnotowanych w sołectwie
 - zmniejszeniem się liczby działających na terenie sołectwa podmiotów gospodarczych (-11 w analizowanym okresie)

PROGRAM REWITALIZACJI DLA GMINY WODZIERADY NA LATA 2016-2023

- brak kanalizacji
- zdegradowana infrastruktura w postaci budynków komunalnych o charakterze mieszkalnym i użytkowym (stanowiąca 13% zasobów gminy).

Zdegradowana tkanka budynków komunalnych o charakterze mieszkaniowym i użytkowym mogąca zostać wykorzystana na mieszkania komunalne szczególnie potrzebne w sytuacjach interwencji kryzysowej lub przy występujących na terenie problemach socjalnych.

6. **Podobszar Leśnica** - zlokalizowany na działkach o nr ew.: 341/2, 334, 354, 356, 357, 360, 361, 323, 363, 366, 367/1, 368, 370, 369, 367/2, 365, 364, 362, 359, 358, 355, 353, 352, 351, 350, 348/1, 347, 346, 345, 315, 316, 317, 318, 319, 320, 321, 322, 324, 325, 326, 327, 328, 329, 330, 331, 332, 333, 335, 338, 339, 340, 341/1, 342, 343/2, 344 o **łącznej powierzchni 95,13 ha**. Obszar zamieszkuje łącznie **31 osób**.

Podobszar wyznaczony został ze względu na skumulowanie się następujących zjawisk negatywnych:

- wysoki procent osób objętych wsparciem GOPS (ze względu na ubóstwo, niepełnosprawność, alkoholizm oraz bezradność w kwestiach opiekuńczo- wychowawczych) – wg danych GOPS na wyznaczonych terenach mieszka 63% ogółu osób z sołectwa objętych wsparciem
- zły stan publicznej infrastruktury drogowej – droga gruntowa stanowiąca 31% w stosunku do występującej na terenie sołectwa
- brak kanalizacji
- położenie w obszarze zalewowym
- peryferyzacja geograficzna i komunikacyjna

7. **Podobszar Chorzyszów** - zlokalizowany na działkach o nr ew.: 17/1, 17/2, 17/3, 14, 11, 8, 160/3, 160/2, 160/5, 160/4, 159, 158, 150/2, 149, 48, 95, 94, 93, 92, 91, 90, 89, 88, 70, 87, 86, 85/1, 85/2, 84/4, 84/3, 120, 118/3, 115, 113/4, 110, 108, 106, 103, 101/1, 100/4, 100/2, 97/1, 96/1, 82/6, 100/1, 84/2, 96/7, 96/6, 96/5, 96/4, 96/3, 65, 83, 66, 97/2, 98/1, 98/2, 99/2, 100/3, 99/1, 102, 126, 105, 107, 113/3, 113/2, 114, 116, 119/4, 119/5, 118/5, 118/4, 119/7, 119/6, 121, 124, 125, **łącznej powierzchni 125,36 ha**. Obszar zamieszkuje łącznie **48 osób**.

Podobszar wyznaczony został ze względu na skumulowanie się następujących zjawisk negatywnych:

PROGRAM REWITALIZACJI DLA GMINY WODZIERADY NA LATA 2016-2023

- procent osób objętych wsparciem GOPS (ze względu na ubóstwo, niepełnosprawność, alkoholizm oraz bezradność w kwestiach opiekuńczo- wychowawczych) – wg danych GOPS na wyznaczonych terenach mieszka 22% ogółu osób z sołectwa objętych wsparciem.
- zły stan publicznej infrastruktury drogowej –nieutwardzona droga żwirowa (1,73 km) stanowiąca 30% w stosunku do infrastruktury występującej na terenie sołectwa
- brak kanalizacji
- peryferyzacja geograficzna i komunikacyjna

8. Podobszar Włodzimierz 1 - zlokalizowany na działkach o nr ew.: 232, 228, 221, 219, 209/15, 200/5, 195, 185, 179/1, 176/1, 173/1, 170/5, 156/1, 152/1, 144/1, 132/1, 129, 125, 117, 104, 101, 210/12, 210/2, 210/19, 205/1, 268/3, 267/1, 267/2, 200/4, 198, 196/1, 275/3, 177, 136/1, 128/1, 124/3, 227/2, 187, 88, 96, 97, 100, 105/1, 105/2, 105/3, 105/6, 107, 108/4, 108/3, 111, 112/1, 113/7, 115, 116/1, 120/1, 121, 124/2, 133, 137, 140/1, 141, 145, 148/4, 148/3, 149/2, 149/1, 153, 157, 160/1, 161, 164/1, 165, 167/1, 168, 170/1, 170/6, 171/1, 171/2, 171/3, 174, 180, 186, 273, 275/2, 275/1, 274/1, 194, 197, 199, 200/1, 200/2, 201, 268/8, 268/13, 268/14, 204/1, 205/5, 206, 207, 209/16, 210/24, 210/10, 210/18, 212, 214/1, 216, 217, 220, 213, 218/6, 218/1, 222, 223, 224, 226/1, 227/1, 229, 230, 231, 233/1, 233/2, 234 o **łącznej powierzchni 129,98 ha**. Obszar zamieszkują łącznie **92 osoby**.

9. Podobszar Włodzimierz 2 - zlokalizowany na działkach o nr ew.: 3/1, 27, 45/2, 47/2, 50/2, 61, 65, 67, 78/1, 72/1, 11, 15, 46/3, 46/1, 47/1, 51/1, 5, 6, 8, 9, 12/1, 12/2, 14, 17, 18, 20, 21, 23, 24, 26, 28, 30, 33, 34, 35, 36, 37, 38, 40, 41, 42, 43, 44/2, 45/1, 46/4, 48, 49, 51/2, 52, 53, 54, 55, 56, 57, 58, 59, 60, 62, 63, 64, 66, 71/1, 73/1, 74/1, 75/1, 76, 77/1, 79/1, 80, 81, 82 o **łącznej powierzchni 90,09 ha**. Obszar zamieszkują łącznie **33 osoby**.

Podobszary wyznaczone zostały ze względu na skumulowanie się następujących zjawisk negatywnych:

- procent osób objętych wsparciem GOPS (ze względu na ubóstwo, niepełnosprawność, alkoholizm oraz bezradność w kwestiach opiekuńczo- wychowawczych) – wg danych GOPS na wyznaczonych terenach mieszka 61% ogółu osób z sołectwa objętych wsparciem.
- zły stan publicznej infrastruktury drogowej – 56% to drogi żwirowe w stosunku do występującej na terenie sołectwa (0,88 km)

PROGRAM REWITALIZACJI DLA GMINY WODZIERADY NA LATA 2016-2023

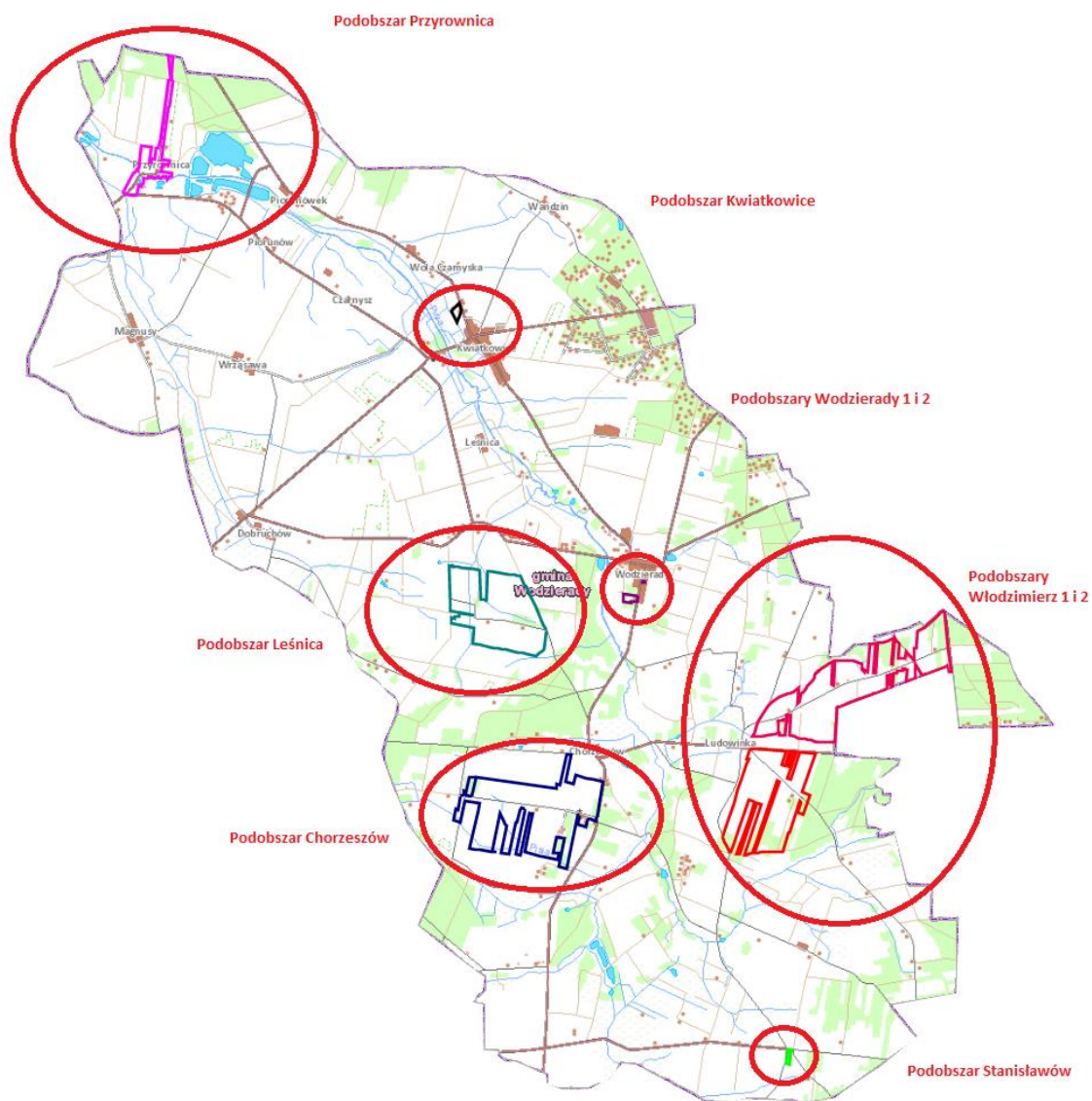
- brak kanalizacji
- peryferyzacja geograficzna i komunikacyjna.

Poniżej w zestawieniu tabelarycznym zaprezentowano porównanie stanu powierzchni i mieszkańców wyznaczonych Podobszarów do ogólnej powierzchni i stanu ludności w gminie:

Obszar	Powierzchnia [ha]	Liczba mieszkańców [os.]
Podobszar Przyrownica	22,58 ha	26
Podobszar Kwiatkowice	1,62 ha	267
Podobszar Hipolitów	0,91 ha.	100
Podobszar Wodzierady 1	1,59 ha	40
Podobszar Wodzierady 2	0,06 ha	0
Podobszar Leśnica	95,13 ha	31
Podobszar Chorzyszów	125,36 ha	48
Podobszar Włodzimierz 1	129,98 ha	92
Podobszar Włodzimierz 2	90,09 ha	33
Razem	489,93 ha	637
Gmina Wodzierady	8 230 ha	3352
% udział wartości Podobszarów w wartości ogólnej Gminy Wodzierady	6%	19%

Na kolejnej stronie przedstawiono lokalizację Podobszarów na mapie Gminy Wodzierady.

PROGRAM REWITALIZACJI DLA GMINY WODZIERADY NA LATA 2016-2023

PROGRAM REWITALIZACJI DLA GMINY WODZIERADY NA LATA 2016-2023

WIZJA OBSZARU PO PRZEPROWADZENIU REWITALIZACJI

Wizja

Gmina Wodzierady ośrodkiem atrakcyjnym i bezpiecznym pod względem zamieszkania oraz prowadzenia aktywności gospodarczej.

Dostępność komunikacyjna, potencjał edukacyjny i społeczno- gospodarczy przyczynią się do osiągnięcia pozycji ośrodka o wysokim komforcie życia, atrakcyjnym miejscu zamieszkania i rozwoju przedsiębiorczości.

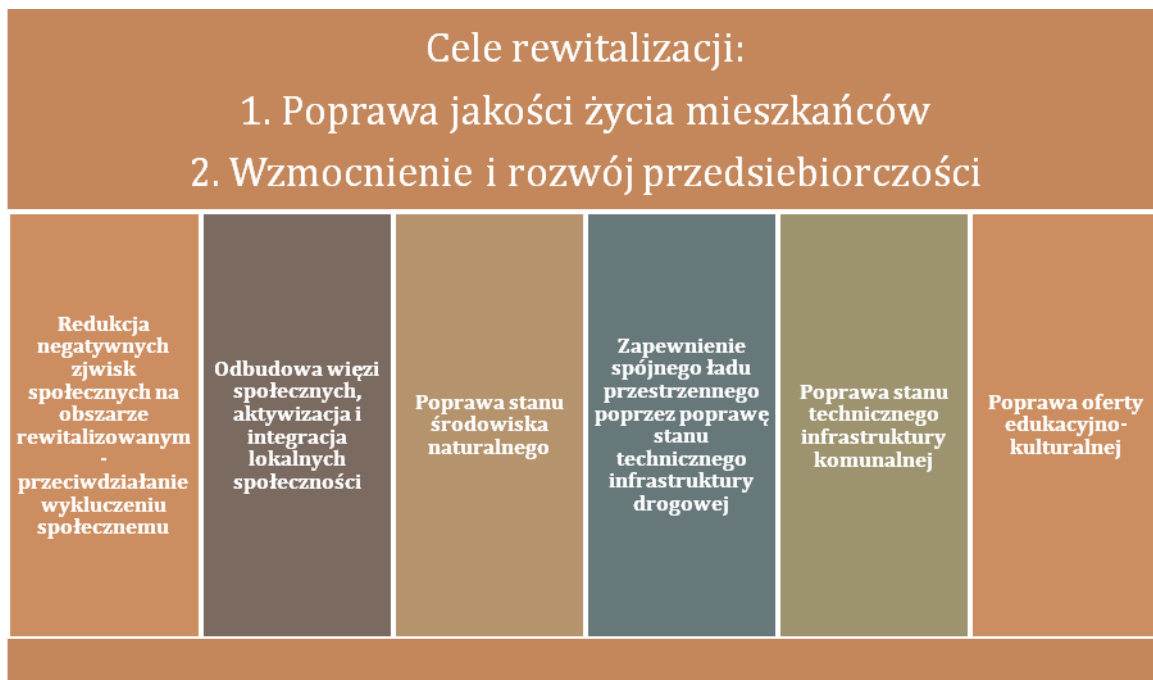
Misja

Skoncentrowanie działań rewitalizacyjnych zmierzających do poprawy jakości i komfortu życia mieszkańców zdegradowanych podobszarów gminy poprzez ograniczenie wysokiej koncentracji problemów społecznych, infrastrukturalnych, gospodarczych, przestrzennych oraz środowiskowych.

Wyprowadzone z sytuacji kryzysowej podobszary stworzą przestrzeń aktywizacji publicznej, społecznej i gospodarczej podnosząc jakość życia mieszkańców oraz atrakcyjność całego ośrodka.

PROGRAM REWITALIZACJI DLA GMINY WODZIERADY NA LATA 2016-2023

CELE REWITALIZACJI ORAZ KIERUNKI DZIAŁAŃ (cele szczegółowe)

Realizacja założonych w Programie działań doprowadzi do osiągnięcia pożądanego stanu w zdefiniowanych wcześniej obszarach kryzysowych.

Zrewitalizowane obszary cechować będzie:

- poprawa warunków życia mieszkańców gminy w sferze bytowej w wyniku której spadnie odsetek osób korzystających ze wsparcia pomocy społecznej
- lepsza dostępność komunikacyjna przeciwdziałająca peryferyzacji geograficznej i społecznej
- wzrost aktywności gospodarczej i społecznej mieszkańców
- poprawa warunków edukacyjno – oświatowych skutkująca lepszym poziomem wykształcenia
- polepszenie jakości środowiska naturalnego (w tym ograniczenie zanieczyszczenia wód powierzchniowych i podziemnych) poprzez budowę przydomowych oczyszczalni ścieków

PROGRAM REWITALIZACJI DLA GMINY WODZIERADY NA LATA 2016-2023

- podniesienie walorów estetycznych i funkcjonalnych przestrzeni publicznej oraz zasobów komunalnych spełniających funkcje społeczne.

PROGRAM REWITALIZACJI DLA GMINY WODZIERADY NA LATA 2016-2023

LISTA PLANOWANYCH PROJEKTÓW I PRZEDSIĘWZIĘĆ REWITALIZACYJNYCH

CHARAKTERYSTYKA PROJEKTÓW POD KĄTEM OSIĄGNIĘCIA CELÓW OGÓLNYCH I SZCZEGÓŁOWYCH (KIERUNKÓW DZIAŁAŃ)

PODSTAWOWE PRZEDSIĘWZIĘCIA REWITALIZACYJNE

Cele ogólne	Poprawa jakości życia mieszkańców						
	Wzmocnienie i rozwój przedsiębiorczości						
Kierunki działań (cele szczegółowe)	Redukcja negatywnych zjawisk społecznych na obszarze rewitalizowanym - przeciwdziałanie wykluczeniu społecznemu	Odbudowa więzi społecznych, aktywizacja i integracja lokalnych społeczności	Poprawa stanu środowiska naturalnego	Zapewnienie spójnego ładu przestrzennego np. poprzez poprawę stanu technicznego infrastruktury drogowej	Poprawa stanu technicznego infrastruktury komunalnej	Poprawa oferty edukacyjno-kulturalnej	Obszar oddziaływania projektu
Nazwa projektu							
PROJEKTY PRZESTRZENNE							
Budowa budynku szkoły podstawowej w Kwiatkowicach o			Projekt przyczyni się do poprawy stanu środowiska poprzez ograniczenie emisji		Przyczyni się do poprawy jakości życia poprzez wyeliminowanie konieczności dowożenia dzieci do placówki	Projekt poprawi warunki edukacji	Podobszar Kwiatkowice

PROGRAM REWITALIZACJI DLA GMINY WODZIERADY NA LATA 2016-2023

charakterystyce niskoemisyjnej					zlokalizowanej w sąsiedniej gminie		
Termomodernizacja oraz rozbudowa Szkoły Podstawowej w Zalesiu			Projekt przyczyni się do poprawy stanu środowiska poprzez ograniczenie emisji		Przyczyni się do poprawy jakości życia	Projekt poprawi warunki edukacji	Podobszar Stanisławów
Plac zabaw dla dzieci w miejscowości Wodzierady		Dzięki projektowi będą mogły bawić się i ćwiczyć umiejętności społeczne polegające na nauce współpracy, kreatywności oraz współzawodnictwa. Dzieci poznają nie tylko zasady współżycia w grupie, ale też lepiej rozumieją własne możliwości. Miejsce to przyczyni się do budowania relacji i więzi między równieśnikami			Przyczyni się do poprawy jakości życia poprzez zagospodarowanie miejsc do bezpiecznej zabawy i rekreacji		Podobszar Wodzierady 2

PROGRAM REWITALIZACJI DLA GMINY WODZIERADY NA LATA 2016-2023

Modernizacja infrastruktury komunalnej przeznaczonej na cele socjalne w miejscowości Wodzierady	Projekt zapewni lokale mieszkalne niezbędne w przypadku interwencji kryzysowej, sytuacji losowych				Projekt wpłynie na poprawę jakości życia mieszkańców poprzez zagwarantowanie mieszkań osobom oczekującym na lokale socjalne		Podobszar Wodzierady 1
Przebudowa drogi gminnej nr 103206E Adolfów - Elodia – Pelagia – Stanisławów na odcinku od km 0+000 do km 1+680 (działki nr 15 i 48)	Wpłyne pozytywnie na zwiększenie dostępności komunikacyjnej terenu i rozwój lokalnej przedsiębiorczości a przez to ograniczenie bezrobocia i jego skutków społ.		Projekt przyczyni się do poprawy stanu środowiska poprzez ograniczenie emisji i hałasu	Wpłyne na poprawę użytkowania dróg przez mieszkańców			Podobszar Chorzyszów
Przebudowa drogi gminnej nr 103209E Przyrownica – gr. Gminy Lutomiersk (Puczniew) na odcinku od km 0+000 do km 1+994 (działki nr 241/3 i 24)	Wpłyne pozytywnie na zwiększenie dostępności komunikacyjnej terenu i rozwój lokalnej przedsiębiorczości a przez to ograniczenie bezrobocia i jego skutków społ.		Projekt przyczyni się do poprawy stanu środowiska poprzez ograniczenie emisji i hałasu	Wpłyne na poprawę użytkowania dróg przez mieszkańców			Podobszar Przyrownica

PROGRAM REWITALIZACJI DLA GMINY WODZIERADY NA LATA 2016-2023

Remont drogi wewnętrznej dojazdowej w miejscowości Leśnica na odcinku od km 0+000 do km 1+410 (działka nr 344)	Wpłyne pozytywnie na zwiększenie dostępności komunikacyjnej terenu i rozwój lokalnej przedsiębiorczości a przez to ograniczenie bezrobocia i jego skutków społ.		Projekt przyczyni się do poprawy stanu środowiska poprzez ograniczenie emisji i hałasu	Wpłyne na poprawę użytkowania dróg przez mieszkańców			Podobszar Leśnica
Remont drogi wewnętrznej dojazdowej w miejscowości Włodzimierz na odcinku od km 0+000 do km 2+675 (działka nr 89)	Wpłyne pozytywnie na zwiększenie dostępności komunikacyjnej terenu i rozwój lokalnej przedsiębiorczości a przez to ograniczenie bezrobocia i jego skutków społ.		Projekt przyczyni się do poprawy stanu środowiska poprzez ograniczenie emisji i hałasu	Wpłyne na poprawę użytkowania dróg przez mieszkańców			Podobszar Włodzimierz 1
Remont drogi wewnętrznej dojazdowej w miejscowości Włodzimierz w kierunku na miejscowość Jesionna	Wpłyne pozytywnie na zwiększenie dostępności komunikacyjnej terenu i rozwój lokalnej przedsiębiorczości a przez to ograniczenie bezrobocia i jego skutków społ.		Projekt przyczyni się do poprawy stanu środowiska poprzez ograniczenie emisji i hałasu	Wpłyne na poprawę użytkowania dróg przez mieszkańców			Podobszar Włodzimierz 2

PROGRAM REWITALIZACJI DLA GMINY WODZIERADY NA LATA 2016-2023

Budowa przydomowych oczyszczalni ścieków na terenie gminy Wodzierady			Projekt przyczyni się do poprawy stanu środowiska poprzez ograniczenie zanieczyszczenia wód powierzchniowych i podziemnych oraz podniesie jakość życia mieszkańców na terenach pozbawionych dostępu do sieci kanalizacyjnej				Podobszar: Przyrownica, Kwiatkowice, Hipolitów, Wodzierady 1 i 2, Leśnica, Chorzeszów, Włodzimierz 1 i 2.
PROJEKTY SPOŁECZNO- GOSPODARCZE							
Zabawa i nauka rozwija II - projekt zajęć skierowany do uczniów szkoły podstawowej	Projekt wpłynie pozytywnie na poziom wyników uzyskiwanych przez uczniów na egzaminach					Program skierowany do uczniów wzbogacający ofertę edukacyjno-kulturalną wpływający pozytywnie na lepsze wyniki w nauce oraz jakość szkolnictwa	Podobszar Kwiatkowice i Hipolitów

PROGRAM REWITALIZACJI DLA GMINY WODZIERADY NA LATA 2016-2023

„Możesz więcej” – projekt realizacji zajęć pozalekcyjnych skierowany do uczniów gimnazjum	Projekt wpłynie pozytywnie na poziom wyników uzyskiwanych przez uczniów na egzaminach					Program skierowany do uczniów wzbogacający ofertę edukacyjno-kulturalną wpływający pozytywnie na lepsze wyniki w nauce oraz jakość szkolnictwa	Podobszar Kwiatkowice
Organizacja dożynek w sołectwach Wodzierady, Kwiatkowice, Przyrownica, Chorzeszów, Włodzimierz, Leśnica, Hipolitów.		Projekt wzbogaca ofertę wydarzeń kulturalnych i służy budowaniu lokalnych więzi społecznych					Podobszar: Przyrownica, Kwiatkowice, Stanisławów, Wodzierady 1 i 2, Leśnica, Chorzeszów, Włodzimierz 1 i 2.

PROGRAM REWITALIZACJI DLA GMINY WODZIERADY NA LATA 2016-2023

POZOSTAŁE PRZEDSIĘWZIĘCIA REWITALIZACYJNE

Cele ogólne	Poprawa jakości życia mieszkańców						
	Wzmocnienie i rozwój przedsiębiorczości						
Kierunki działań (cele szczegółowe)	Redukcja negatywnych zjawisk społecznych na obszarze rewitalizowanym - przeciwdziałanie wykluczeniu społecznemu	Odbudowa więzi społecznych, aktywizacja i integracja lokalnych społeczności	Poprawa stanu środowiska naturalnego	Zapewnienie spójnego ładu przestrzennego np. poprzez poprawę stanu technicznego infrastruktury drogowej	Poprawa stanu technicznego infrastruktury komunalnej	Poprawa oferty edukacyjno-kulturalnej	Obszar oddziaływania projektu
Nazwa projektu							
PROJEKTY PRZESTRZENNE							
Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy			Dokument określa obszary i kierunki ochrony	Przedmiotem projektu jest stworzenie dokumentu planistycznego określającego politykę zagospodarowania przestrzennego gminy			Podobszar: Przyrownica, Kwiatkowice, Hipolitów, Wodzierady 1 i 2, Leśnica, Chorzeszów, Włodzimierz 1 i 2. oraz teren całej gminy

PROGRAM REWITALIZACJI DLA GMINY WODZIERADY NA LATA 2016-2023

PROJEKTY SPOŁECZNO- GOSPODARCZE							
Lokalny Program Rozwoju Przedsiębiorczości	Program wskaże kierunki rozwoju przedsiębiorczości w gminie, wesprze procesy tworzenia i prowadzenia działalności gospodarczej	Projekt posłuży aktywizacji lokalnej społeczności					Podobszar: Przyrownica, Kwiatkowice, Hipolitów, Wodzierady 1, Leśnica, Chorzyszów, Włodzimierz 1 i 2. oraz teren całej gminy
Aktywizacja społeczno-zawodowa osób bezrobotnych	Przedmiotem projektu jest zaproponowanie poradnictwa zawodowego w celu nabycia umiejętności by stać się atrakcyjnym dla potencjalnych pracodawców	Projekt posłuży aktywizacji lokalnej społeczności					Podobszar: Przyrownica, Kwiatkowice, Hipolitów, Wodzierady 1, Leśnica, Chorzyszów, Włodzimierz 1 i 2. oraz teren całej gminy
Program działań promocyjnych na rzecz integracji społecznej osób niepełnosprawnych (wraz z DPS)	Projekt dotyczy zapobiegania wykluczeniu społecznemu ze względu na niepełnosprawność	Projekt aktywizuje lokalną społeczność i jej pozytywne nastawienie w stosunku do osób z niepełnosprawnością					Podobszar: Przyrownica, Kwiatkowice, Hipolitów Wodzierady 1, Leśnica, Chorzyszów, Włodzimierz 1 i 2. oraz teren całej gminy
Usprawnienie obsługi przedsiębiorcy w zakresie ewidencji działalności gospodarczej	Projekt usprawni realizację procedur administracyjnych przez co ułatwi podejmowanie aktywności gospodarczej						Podobszar: Przyrownica, Kwiatkowice, Hipolitów, Wodzierady 1, Leśnica, Chorzyszów, Włodzimierz 1 i 2. oraz teren całej gminy

PROGRAM REWITALIZACJI DLA GMINY WODZIERADY NA LATA 2016-2023

	przyczyniając się do zmniejszenia bezrobocia						
Lokalny Program Rozwoju NGO	Projekt przyczyni się do aktywizowanie organizacji wspierających włączenie społeczne	Projekt posłuży aktywizacji lokalnej społeczności				Projekt wzbogaci ofertę wydarzeń kulturalnych poprzez aktywizację organizacji z obszaru kultury	Podobszar: Przyrownica, Kwiatkowice, Hipolitów, Wodzierady 1, Leśnica, Chorzyszów, Włodzimierz 1 i 2. oraz teren całej gminy

PROGRAM REWITALIZACJI DLA GMINY WODZIERADY NA LATA 2016-2023

CHARAKTERYSTYKA PROJEKTÓW

PODSTAWOWE PRZEDSIĘWZIĘCIA REWITALIZACYJNE

Projekt	Podmiot realizujący	Szacowana wartość	Prognozowane rezultaty
Budowa budynku szkoły podstawowej w Kwiatkowicach o charakterystyce niskoemisyjnej	UG Wodzierady	8 851 965,82 zł	Poprawa warunków i podniesienie poziomu nauczania
Termomodernizacja oraz rozbudowa (2 sale lekcyjne) Szkoły Podstawowej w Zalesiu	UG Wodzierady	816 890,00	Poprawa warunków i podniesienie poziomu nauczania
Plac zabaw dla dzieci w miejscowości Wodzierady	UG Wodzierady	42 997,00 zł	Poprawa jakości życia mieszkańców i podniesienie aktywności społecznej
Modernizacja infrastruktury komunalnej przeznaczonej na cele socjalne w miejscowości Wodzierady	UG Wodzierady	500 000,00 zł	Poprawa stanu dróg i zwiększenie dostępności komunikacyjnej wpływającej na rozwój społeczno-gospodarczy obszaru

PROGRAM REWITALIZACJI DLA GMINY WODZIERADY NA LATA 2016-2023

Przebudowa drogi gminnej nr 103206E Adolfów - Elodia – Pelagia – Stanisławów na odcinku od km 0+000 do km 1+680 (działki nr 15 i 48)	UG Wodzierady	642 915,10 zł	Poprawa stanu dróg i zwiększenie dostępności komunikacyjnej wpływającej na rozwój społeczno-gospodarczy obszaru
Przebudowa drogi gminnej nr 103209E Przyrownica – gr. Gminy Lutomiersk (Puczniew) na odcinku od km 0+000 do km 1+994 (działki nr 241/3 i 24)	UG Wodzierady	826 601,99 zł	Poprawa stanu dróg i zwiększenie dostępności komunikacyjnej wpływającej na rozwój społeczno-gospodarczy obszaru
Remont drogi wewnętrznej dojazdowej w miejscowości Leśnica na odcinku od km 0+000 do km 1+410 (działka nr 344)	UG Wodzierady	388 034,67 zł	Poprawa stanu dróg i zwiększenie dostępności komunikacyjnej wpływającej na rozwój społeczno-gospodarczy obszaru
Remont drogi wewnętrznej dojazdowej w miejscowości Włodzimierz na odcinku od km 0+000 do km 2+675 (działka nr 89)	UG Wodzierady	487 999,89 zł	Poprawa stanu dróg i zwiększenie dostępności komunikacyjnej wpływającej na rozwój społeczno-gospodarczy obszaru

PROGRAM REWITALIZACJI DLA GMINY WODZIERADY NA LATA 2016-2023

Remont drogi wewnętrznej dojazdowej w miejscowości Włodzimierz w kierunku na miejscowość Jesionna 0,000+0,976 km	UG Wodzierady	322 076,35 zł	Poprawa stanu dróg i zwiększenie dostępności komunikacyjnej wpływającej na rozwój społeczno-gospodarczy obszaru
Budowa przydomowych oczyszczalni ścieków na terenie gminy Wodzierady (ok. 70 szt.)	UG Wodzierady	1 000 000,00 zł	Poprawa jakości życia i stanu środowiska naturalnego
Zabawa i nauka rozwija II - projekt zajęć skierowany do uczniów szkoły podstawowej	Zespół Szkół w Kwiatkowicach Szkoła Podstawowa w Zalesiu	30 000,00 zł	Poprawa wyników nauczania
„Możesz więcej” – projekt realizacji zajęć pozalekcyjnych skierowany do uczniów gimnazjum	Zespół Szkół w Kwiatkowicach	30 000,00 zł	Poprawa wyników nauczania
Organizacja dożynek w sołectwach Wodzierady, Kwiatkowice, Przyrownica, Chorzyszów, Włodzimierz, Leśnica, Hipolitów.	KGW Stowarzyszenie Klub Kobiet „Kwiatkowiarki” UG	8 500,00 zł	Aktywizacja mieszkańców i wzmocnienie kapitału społecznego

PROGRAM REWITALIZACJI DLA GMINY WODZIERADY NA LATA 2016-2023

POZOSTAŁE PRZEDSIĘWZIĘCIA REWITALIZACYJNE

Projekt	Podmiot realizujący	Szacowana wartość	Prognozowane rezultaty
Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy	UG Wodzierady	150 000,00 zł	Uporządkowanie kierunków polityki przestrzennej, uregulowanie gwałtownych procesów urbanizacyjnych
Lokalny Program Rozwoju Przedsiębiorczości	UG Wodzierady	25 000,00 zł	Stworzenie podstaw lokalnej polityki gospodarczej służącej zwiększeniu poziomu aktywności gospodarczej
Aktywizacja społeczno- zawodowa osób bezrobotnych	GOPS w Wodzieradach	50 000,00 zł	Aktywizacja zawodowa mieszkańców, ograniczenie poziomu bezrobocia, zmniejszenie się liczby osób korzystających z pomocy społecznej
Program działań promocyjnych na rzecz integracji społecznej osób niepełnosprawnych (wraz z DPS)	UG Wodzierady Fundacja Brata Alberta w Chorzeszowie	30 000,00 zł	Integracja społeczności lokalnej. Włączenie osób niepełnosprawnych w życie społeczności.

PROGRAM REWITALIZACJI DLA GMINY WODZIERADY NA LATA 2016-2023

Usprawnienie obsługi przedsiębiorcy w zakresie ewidencji działalności gospodarczej	UG Wodzierady	45 000,00 zł	Zwiększenie poziomu aktywności gospodarczej
Lokalny Program Rozwoju NGO	UG Wodzierady	20 000,00 zł	Zwiększenie poziomu aktywności społecznej mieszkańców

Sposób monitorowania rezultatów zaproponowanych projektów został przedstawiony w rozdziale pn. "System monitoringu i ewaluacji Programu Rewitalizacji".

PROGRAM REWITALIZACJI DLA GMINY WODZIERADY NA LATA 2016-2023

Mechanizmy zapewnienia komplementarności projektów/ przedsięwzięć

Podczas programowania procesu rewitalizacji nadrzędną zasadą jaką kierowano się przy wyborze projektów rewitalizacyjnych było zapewnienie ich komplementarności w różnych wymiarach, przede wszystkim przestrzennym, problemowym, proceduralno-instytucjonalnym, międzyokresowym i źródeł finansowania. Dodatkowo zapewnia on komplementarność pomiędzy działaniami różnych podmiotów i funduszy na obszarze objętym programem rewitalizacji. Komplementarność ta polega na uzupełnianiu się projektów i zapobieganiu ich powielania, dzięki czemu efekty podejmowanych działań będą wzmocnione, a środki bardziej racjonalnie wydatkowane.

Komplementarność przestrzenna

Wszystkie projekty rewitalizacyjne będą realizowane na obszarze rewitalizacji, natomiast zasięg ich oddziaływania będzie dużo większy niż wyznaczony obszar rewitalizacji. Projekty realizowane na terenie 9 wyznaczonych Podobszarów będą wpływać na obszar całej Gminy. Dzięki tak dużemu promieniowaniu zaplanowanych projektów zapewnione zostanie, że program rewitalizacji będzie efektywnie oddziaływał na cały obszar dotknięty kryzysem.

Komplementarność problemowa

Zaplanowane projekty rewitalizacyjne dopełniają się tematycznie, a program rewitalizacji będzie oddziaływał na obszar rewitalizacji w niezbędnych aspektach (tj. społecznym i przestrzenno-funkcyjnym). Tym samym prowadzona rewitalizacja ma charakter kompleksowy a nie fragmentaryczny, a realizowane projekty doprowadzą wskazany obszar do pożądanego stanu. Podczas podejmowania strategicznych decyzji przez samorząd lokalny na innych polach, pod uwagę brane będą zaplanowane działania rewitalizacyjne, aby zapewnić lepszą koordynację tematyczną i organizacyjną działań administracji. Należy w tym miejscu zaznaczyć, że LPR wykazuje zgodność z dokumentami strategicznymi m. in. na poziomie lokalnym, tak więc już na poziomie programowania rewitalizacji została zapewniona komplementarność problemowa.

Komplementarność proceduralno-instytucjonalna

Przedstawiony system wdrażania i zarządzania realizacją LPR został zaprojektowany w taki sposób aby zapewnić efektywne współdziałanie różnych instytucji na jego rzecz (samorządu gminnego i jego jednostek organizacyjnych oraz pomocniczych, organizacji pozarządowych, sektora przedsiębiorców

PROGRAM REWITALIZACJI DLA GMINY WODZIERADY NA LATA 2016-2023

i mieszkańców) oraz wzajemne uzupełnianie się i spójność procedur. System zarządzania programem rewitalizacji został osadzony w systemie działania i zarządzania Gminy Wodzierady w związku z czym zapewniona jest komplementarność proceduralna i instytucjonalna.

Komplementarność międzyokresowa

Istotnym aspektem procesu rewitalizacji jest prowadzenie działań rewitalizacyjnych w sposób ciągły i spójny, zapewniający trwałość realizowanych przedsięwzięć, co stanowi wyraz komplementarności międzyokresowej. Zaplanowane do realizacji projekty będące kontynuacją, zarówno bezpośrednią jak i pośrednią, dotychczas zrealizowanych przedsięwzięć, a wnioski wyciągnięte z realizacji poprzednich działań pozwolą na jeszcze bardziej efektywne wykorzystanie środków i możliwości.

Wykaz projektów planowanych do realizacji w Gminie Wodzierady:

1. „Moja wymarzona ekopracownia w Zespole Szkół w Kwiatkowicach – Publiczne Gimnazjum”
- projekt realizowany przy współfinansowaniu z Wojewódzkiego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej, projekt rozstrzygnięty pozytywnie;
2. „Bezpieczna +” – w czerwcu 2016 r. złożono wniosek w ramach rządowego programu wspomagania w latach 2015–2018 organów prowadzących szkoły w zapewnieniu bezpiecznych warunków nauki, wychowania i opieki w szkołach, obecnie oczekuje na podpisanie umowy;
3. „Nauka- lubię to!” – w czerwcu 2016r. złożony wniosek o przyznanie dofinansowania w ramach RPO 2014-2020, Osi Priorytetowej XI Edukacja, Kwalifikacje, Umiejętności, Działanie XI.1 Wysoka jakość edukacji, Poddziałanie XI.1.2 Kształcenie ogólne, obecnie oczekuje na rozstrzygnięcie;
4. „Budowa budynku SP w Kwiatkowicach o charakterystyce niskoemisyjnej” – złożony zostanie wniosek o dofinansowanie do Wojewódzkiego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej w ramach działania „Ochrona Powietrza”
5. „Budowa budynku SP w Kwiatkowicach o charakterystyce niskoemisyjnej” - złożony zostanie wniosek o dofinansowanie w ramach RPO 2014-2020;
6. Przebudowa drogi gminnej nr 103209 E Przyrownica – gr. Gmina Lutomiersk (Puczniew) na odcinku od km 0+000 do km 1+994 – w kwietniu 2016 złożono wniosek o przyznanie dofinansowania na budowę dróg lokalnych w ramach PROW 2014-2020, obecnie oczekuje na rozstrzygnięcie;

PROGRAM REWITALIZACJI DLA GMINY WODZIERADY NA LATA 2016-2023

7. Przebudowa drogi gminnej nr 1032406E Adolfów - Elodia – Pelagia – Stanisławów na odcinku od km 0+000 do km 1+680 994 – w kwietniu 2016 złożono wniosek o przyznanie dofinansowania na budowę dróg lokalnych w ramach PROW 2014-2020, obecnie oczekuje na rozstrzygnięcie;
8. Przebudowa drogi gminnej nr 103207 E Ludowinka – Jesionna na odcinku 0+000 do km 3+978994 – w kwietniu 2016 złożono wniosek o przyznanie dofinansowania na budowę dróg lokalnych w ramach PROW 2014-2020, obecnie oczekuje na rozstrzygnięcie;
9. Projekt w ramach Narodowego Programu Czytelnictwa – Priorytet 3 – podpisano umowę o dofinansowanie;
10. Małe i duże Eko-podróż- cykl zajęć dla dzieci przedszkola samorządowego i oddziału przedszkolnego przy ZS w Kwiatkowicach- projekt oczekuje na rozstrzygnięcie.
11. Dodatkowo Gmina planuje złożyć wnioski o dofinansowanie w ramach następujących programów:
 - Regionalny Program Operacyjny Województwa Łódzkiego na lata 2014-2020 – Rewitalizacja i potencjał endogeniczny regionu,
 - Narodowy program rozwoju gminnej i powiatowej infrastruktury drogowej na lata 2016-2019,
 - Wsparcie na wdrażanie operacji w ramach strategii lokalnego rozwoju kierowanego przez społeczność objętego PROW 2014-2020 (wnioski będą obejmowały głównie remonty ewentualnie rozbudowy: Sali OSP w Chorzyszowie, Sali OSP w Kwiatkowicach, Sali OSP w Przyrownicy, Sali OSP w Wodzieradach, Sali OSP w Woli Czarnyskiej, Sali OSP w Zalesiu, Świetlice w Dobkowie, Świetlice w Magnusach).

Wykaz projektów zrealizowanych w Gminie Wodzierady:

1. „Planu Gospodarki Niskoemisyjnej dla Gminy Wodzierady na lata 2016 – 2020” – projekt realizowany przy współfinansowaniu z Wojewódzkiego Funduszu ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej, zakończony 2016 r. ;
2. „Mały skrzat z ekologią za pan brat w oddziale przedszkolnym w Szkole Podstawowej w Zalesiu” - projekt realizowany przy współfinansowaniu z Wojewódzkiego Funduszu ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej, zakończony czerwiec 2016 r.;

PROGRAM REWITALIZACJI DLA GMINY WODZIERADY NA LATA 2016-2023

3. „Moja wymarzona ekopracownia w Szkole Podstawowej w Zalesiu” - projekt realizowany przy współfinansowaniu z Wojewódzkiego Funduszu ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej, zakończony 2015 r.;
4. „Przebudowa budynku na gminny punkt przedszkolny w Kwiatkowicach” - projekt realizowany przy współfinansowaniu z Wojewódzkiego Funduszu ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej, projekt zrealizowany 2015 r.;
5. „Budowa sieci wodociągowej w miejscowości Piorunówek i Wola Czarnyska” – projekt zrealizowany w 2015 r.;
6. „Pielęgnacja drzewostanu parku w miejscowości Kwiatkowice Kolonia” - projekt zrealizowany w 2015 r.;
7. „II Spotkanie Zespołów Śpiewaczych – Powróćmy jak za dawnych lat – Kwiatkowice 2014” oraz „Dzień św. Cecylii patronki muzyków – kultywowanie miejscowych tradycji” - projekt zrealizowany w listopadzie 2014 r.;
8. „Dożynki gminne w sołectwie Wodzierady” - projekt realizowany przy współfinansowaniu z PROW 2014 – 2020, projekt zrealizowany 2014 r.;
9. „Wykonanie systemu grzewczego powietrza pompą ciepła w Przedszkolu Samorządowym w Kwiatkowicach” - projekt zrealizowany w 2014 r.;
10. „Zapewniamy równe szanse” - projekt realizowany przy współfinansowaniu z POKL 2007 – 2013, projekt zrealizowany w 2014 r.;
11. „Wszystko zaczyna się od przedszkola” - projekt realizowany przy współfinansowaniu z POKL 2007 – 2013;
12. „Organizacja dożynek gminnych w sołectwie Zalesie oraz zakup strojów dla zespołu tanecznego Zalesianki. Organizacja gminnych zawodów sportowo – pożarniczych w Kwiatkowicach Kolonii.” -projekt realizowany przy współfinansowaniu z PROW 2007 – 2013, projekt zrealizowany 2013 r.;
13. „Zabawa i nauka rozwija” - projekt realizowany przy współfinansowaniu z POKL 2007 – 2013, projekt zrealizowany w 2012-2013 r.;
14. „Działamy dla wszystkich dzieci” - projekt realizowany przy współfinansowaniu z POKL 2007 – 2013, projekt zrealizowany w 2010-2012 r.;

PROGRAM REWITALIZACJI DLA GMINY WODZIERADY NA LATA 2016-2023

15. „Organizacja święta ludowego, Dożynki w Kwiatkowicach Kolonia oraz zakup strojów ludowych dla zespołu śpiewaczego Kwiaty Polne” - projekt realizowany przy współfinansowaniu z PROW 2007 – 2013, projekt zrealizowany 2012 r.;
16. „Przydomowe oczyszczalnie ścieków” - projekt zrealizowany w 2012 r.

Komplementarność finansowa

Projekty rewitalizacyjnej zawarte w niniejszym Programie będą finansowane w oparciu o uzupełniające się środki z Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego (EFRR), Europejskiego Funduszu Społecznego (EFS), Funduszy Spójności (FS) oraz środków własnych Gminy Wodzierady. Niewykluczone jest również angażowanie w proces rewitalizacji kapitału prywatnego (np. przedsiębiorców), jak również wykorzystanie formuły partnerstwa publiczno-prywatnego.

Komplementarność wdrażanych projektów zapewniono poprzez odpowiednią metodykę prac programowych, skoncentrowaną na wypracowaniu uzupełniających siebie projektów, które podejmą próbę rozwiązania konkretnego problemu, wypełnienia deficytu czy luki – zdiagnozowanej, odczuwalnej i dotyczącej społeczności obszarów zdegradowanych w Wodzieradach.

PROGRAM REWITALIZACJI DLA GMINY WODZIERADY NA LATA 2016-2023

Indykatywne ramy finansowe

Poniżej przedstawiono w zestawieniu tabelarycznym informacje na temat planowanego sposobu finansowania projektów, które składają się na LPR. Zestawienie obejmuje informację o całkowitym koszcie danego projektu oraz strukturze źródeł finansowania, w rozbiciu na: środki własne podmiotu realizującego projekt, środki pochodzące z kredytu lub pożyczki, środki pochodzące z funduszy UE (bezzwrotne albo zwrotne) oraz inne środki – darowizny.

Nazwa projektu	Całkowity koszt projektu	Środki projektodawcy	Kredyt, pożyczka	Środki UE w tym: EFRR, EFS, FS	Inne środki np.: darowizny
Budowa budynku szkoły podstawowej w Kwiatkowicach o charakterystyce niskoemisyjnej	8 851 965,82	1 327 794,87	-	7 524 170,95	-
Termomodernizacja oraz rozbudowa (2 sale lekcyjne) Szkoły Podstawowej w Zalesiu	816 890,00	122 533,50	-	694 356,50	-
Szkolny plac zabaw dla dzieci w miejscowości Wodzierady	42 997,00	6 449,55	-	36 547,45	-
Modernizacja infrastruktury komunalnej przeznaczonej na cele	500 000,00	75 000,00	-	425 000,00	-

PROGRAM REWITALIZACJI DLA GMINY WODZIERADY NA LATA 2016-2023

Nazwa projektu	Całkowity koszt projektu	Środki projektodawcy	Kredyt, pożyczka	Środki UE w tym: EFRR, EFS, FS	Inne środki np.: darowizny
socjalne w miejscowości Wodzierady					
Przebudowa drogi gminnej nr 103206E Adolfów - Elodia – Pelagia – Stanisławów na odcinku od km 0+000 do km 1+680 (działki nr 15 i 48)	642 915,10	233 828,22	-	409 086,88	-
Przebudowa drogi gminnej nr 103209E Przyrownica – gr. Gminy Lutomiersk (Puczniew) na odcinku od km 0+000 do km 1+994 (działki nr 241/3 i 24)	826 601,99	300 635,14	-	525 966,85	-
Remont drogi wewnętrznej dojazdowej w miejscowości Leśnica na odcinku od km 0+000 do km 1+410 (działka nr 344)	388 034,67	141 128,21	-	246 906,46	-

PROGRAM REWITALIZACJI DLA GMINY WODZIERADY NA LATA 2016-2023

Nazwa projektu	Całkowity koszt projektu	Środki projektodawcy	Kredyt, pożyczka	Środki UE w tym: EFRR, EFS, FS	Inne środki np.: darowizny
Remont drogi wewnętrznej dojazdowej w miejscowości Włodzimierz na odcinku od km 0+000 do km 2+675 (działka nr 89)	578 023,22	210 227,05	-	367 796,17	-
Remont drogi wewnętrznej dojazdowej w miejscowości Włodzimierz w kierunku na miejscowość Jesionna 0,000 +0,976 km	322 076,35	117 139,17	-	204 937,18	-
Budowa przydomowych oczyszczalni ścieków na terenie gminy Wodzierady	1 000 000,00	150 000,00	-	850 000,00	-
Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy	150 000,00	150 000,00	-	-	-
Lokalny Program Rozwoju Przedsiębiorczości	25 000,00	25 000,00	-	-	-

PROGRAM REWITALIZACJI DLA GMINY WODZIERADY NA LATA 2016-2023

Nazwa projektu	Całkowity koszt projektu	Środki projektodawcy	Kredyt, pożyczka	Środki UE w tym: EFRR, EFS, FS	Inne środki np.: darowizny
Aktywizacja społeczno- zawodowa osób bezrobotnych	50 000,00	-	-	42 500,00	7 500,00
Program działań promocyjnych na rzecz integracji społecznej osób niepełnosprawnych (wraz z DPS)	30 000,00	10 000,00	-	-	20 000,00
Usprawnienie obsługi przedsiębiorcy w zakresie ewidencji działalności gospodarczej	45 000,00	6 750,00	-	38 250,00	-
Zabawa i nauka rozwija II - projekt zajęć skierowany do uczniów szkoły podstawowej	30 000,00	4 500,00	-	25 500,00	-
„Możesz więcej” – projekt realizacji zajęć pozalekcyjnych skierowany do uczniów gimnazjum	30 000,00	4 500,00	-	25 500,00	-
Organizacja dożynek w sołectwach Wodzierady, Kwiatkowice,	8 500,00	3 500,00	-	5 000,00	-

PROGRAM REWITALIZACJI DLA GMINY WODZIERADY NA LATA 2016-2023

Nazwa projektu	Całkowity koszt projektu	Środki projektodawcy	Kredyt, pożyczka	Środki UE w tym: EFRR, EFS, FS	Inne środki np.: darowizny
Przyrownica, Chorzeshów, Włodzimierz, Leśnica, Hipolitów					
Lokalny Program Rozwoju NGO	20 000,00	20 000,00	-	-	-

PROGRAM REWITALIZACJI DLA GMINY WODZIERADY NA LATA 2016-2023

Mechanizmy włączenia społeczności lokalnej w proces rewitalizacji

Rewitalizacja jest procesem o wybitnie partycypacyjnym charakterze. Włączanie różnorodnych grup interesariuszy w działania rewitalizacyjne powinno odbywać się kompleksowo i na wszystkich etapach tego procesu obejmując wspólne inicjowanie i prowadzenie działań zmierzających do poprawy zastanej sytuacji kryzysowej na obszarze rewitalizacji. Wśród interesariuszy procesu rewitalizacji w Gminie Wodzierady należy wymienić m.in.:

- mieszkańców zamieszkujących obszar rewitalizacji,
- pozostałych mieszkańców,
- organizacje pozarządowe prowadzące działalność na obszarze rewitalizacji,
- podmioty gospodarcze prowadzące działalność na obszarze rewitalizacji,
- właścicieli i zarządców nieruchomości na obszarze rewitalizacji,
- kościoły i związki wyznaniowe.

W celu zaangażowania w planowanie i realizację jak największej grupy mieszkańców reprezentujących sektor biznesu, samorządu i organizacje pozarządowe: zakłada się ustalenie stałego systemu komunikacji Zespołu ds. Rewitalizacji z mieszkańcami. W ramach promocji Programu Rewitalizacji podejmowane będą w szczególności takie działania jak:

1. Umieszczenie na stronie internetowej Urzędu Gminy Wodzierady informacji o postępach we wdrażaniu LPR,
2. Umieszczanie informacji na tablicach ogłoszeń w miejscach publicznie dostępnych,
3. Bieżące informowanie przez Wójta Gminy Wodzierady oraz przedstawicieli sołectw na terenie Gminy,
4. Publikowanie informacji w mediach społecznościowych, stanowiących aktualnie najtańszy sposób dotarcia do grup docelowych, w szczególności osób w wieku do 25 lat,
5. Organizacja spotkań bezpośrednich z potencjalnymi partnerami społeczno-gospodarczymi,
6. Umieszczenie tablic reklamowych w miejscach realizacji inwestycji infrastrukturalnych, informujących o zakresie realizowanych projektów,
7. Umieszczenie stałej tablicy pamiątkowej w miejscach powszechnie dostępnych, celem pozostawienia trwałej informacji o ewentualnym wsparciu inwestycji ze środków unijnych,

PROGRAM REWITALIZACJI DLA GMINY WODZIERADY NA LATA 2016-2023

8. Publikacje w prasie, informacje w radiu i telewizji,
9. Prowadzenie akcji mailingowej w oparciu o istniejącą bazę teleadresową Urzędu Gminy Wodzierady.

PROGRAM REWITALIZACJI DLA GMINY WODZIERADY NA LATA 2016-2023

System wdrażania Programu Rewitalizacji i jego promocja

W celu zapewnienia prawidłowej i właściwej realizacji Programu Rewitalizacji Gminy Wodzierady konieczne jest opracowanie zintegrowanego systemu wdrażania. Podmiotem tworzącym i wdrażającym LPR jest Urząd Gminy Wodzierady. W Urzędzie Gminy został stworzony Zespół ds. rewitalizacji, w skład którego wchodzi osoby posiadające bogate doświadczenie w tworzeniu i realizacji projektów inwestycyjnych i społecznych. Posiedzenia zespołu odbywają się co najmniej raz w roku a zwoływane są przez Koordynatora. Generalna zasada realizacji LPR polega na przypisaniu odpowiednim osobom (zgodnie z zakresami działania wydziałów bądź jednostek organizacyjnych Gminy, w których są zatrudnione) merytorycznych przedsięwzięć zawartych w niniejszym Programie. Dodatkowo każda osoba jest odpowiedzialna za tworzenie projektu, uczestnictwo w spotkaniach konsultacyjnych, gromadzenie i analizę danych ewaluacyjnych.

Na czele zespołu ds. Rewitalizacji stoi Koordynator odpowiedzialny za zlecanie prac poszczególnym członkom zespołu, nadzorowanie ich wykonania, kontakt z wykonawcą wybranym do przygotowania analiz i badań, zamieszczanie stosownych informacji dotyczących LPR na stronie www., organizację i przyjęcie potwierdzeń w spotkaniu konsultacyjnym, opracowanie protokołów, składanie sprawozdań z postępów prac Wójtowi gminy, monitorowanie głównych wskaźników realizacji projektu, przeprowadzanie okresowej oceny realizacji projektów oraz archiwizowanie dokumentów. Dodatkowo Koordynator podejmuje wszystkie decyzje związane z wdrażaniem Programu po wcześniejszym uzgodnieniu ich z członkami zespołu i przy uwzględnieniu głosów z konsultacji społecznych.

Wnioski z prac Zespołu przedstawiane są Radzie ds. Rewitalizacji w skład, której wchodzi również Koordynator. Spotkania Rady odbywają się przynajmniej raz w roku na, które zapraszani są zainteresowane grupy podmiotów (instytucje, organizacje, przedsiębiorcy). Rada podejmuje decyzje co do przyjęcia projektów i aktualizacji założeń LPR.

Równolegle z procesem rewitalizacji przeprowadzane będą działania na rzecz promocji i rozpowszechniania informacji na temat przebiegu prac związanych z realizacją Programu. Działania informacyjne służyć będą utrzymaniu i wzrostowi wiarygodności programu. W ramach działań promocyjnych planuje się umieszczenie odpowiednich informacji, w formie ulotek i tablic reklamowych, w Urzędzie Gminy. Zawierały one będą informacje dla mieszkańców Gminy dotyczące programu rewitalizacji, przyczyn, zasad, celów, itp. Dodatkowo tożsame informacje będą znajdowały

PROGRAM REWITALIZACJI DLA GMINY WODZIERADY NA LATA 2016-2023

się na stronie [www Gminy](http://www.Gminy). Uzupełnieniem w/w działań będą publiczne sprawozdania z poczynionych postępów (w formie pisemnej i ustnej) oraz spotkania władz gminy z mieszkańcami i inwestorami zainteresowanymi lokowaniem kapitału na terenie Gminy.

PROGRAM REWITALIZACJI DLA GMINY WODZIERADY NA LATA 2016-2023

System monitoringu i ewaluacji Programu Rewitalizacji

Kluczowe znaczenie dla prawidłowej i efektywnej realizacji założeń Programu Rewitalizacji ma system monitoringu skuteczności działań oraz wprowadzania modyfikacji w reakcji na zmiany w otoczeniu dokumentu.

Monitorowanie obejmować będzie zarówno finansowe jak i rzeczowe aspekty wdrażania dokumentu. *Monitoring finansowy* dostarczy danych na temat szacunkowego kosztu oraz wykorzystanych źródeł finansowania, będących podstawą do oceny sprawności wydatkowania środków. *Monitoring rzeczowy* pokaże efekty realizacji przedsięwzięć rewitalizacyjnych w odniesieniu do całościowej sytuacji społeczno-gospodarczej gminy.

Definicje wskaźników:

PRODUKT – wynik interwencji w stan aktualny, czyli bezpośredni, materialny efekt realizacji przedsięwzięcia mierzony konkretnymi wielkościami (np. km drogi).

REZULTATY – bezpośrednie i natychmiastowe efekty zrealizowanego programu lub projektu. Rezultaty dostarczają informacji o zmianach, jakie nastąpiły w wyniku wdrożenia programu lub projektu u beneficjentów pomocy, bezpośrednio po uzyskaniu przez nich wsparcia.

ODDZIAŁYWANIE - Wskaźniki odnoszące się do skutków danego programu wykraczających poza natychmiastowe efekty dla beneficjentów (np. wpływ projektu na sytuację społeczno-gospodarczą w pewnym okresie od zakończenia jego realizacji). Oddziaływanie szczegółowe to te efekty, które pojawią się po pewnym okresie czasu, niemniej jednak są bezpośrednio powiązane z podjętym działaniem. Wskaźniki oddziaływania mogą być bezpośrednie i globalne. Oddziaływania bezpośrednie, są to efekty pojawiające się po pewnym upływie czasu, niemniej jednak są bezpośrednio związane z podjętym działaniem i beneficjentami bezpośrednimi. Oddziaływania globalne to długoterminowe efekty mające wpływ na większą populację.

Część wskaźników szczególnie oddziaływanie ma charakter nie mierzalny lub zostanie osiągnięta w długim okresie czasu, dlatego też zostaną one określone szczegółowo przy opracowywaniu poszczególnych projektów.

PROGRAM REWITALIZACJI DLA GMINY WODZIERADY NA LATA 2016-2023

Zrealizowane projekty inwestycyjne będą analizowane pod kątem osiągniętych niżej wskaźników:

Wskaźniki produktu				
Wskaźnik	Źródło danych	Jednostka miary	Rok bazowy 2015	Rok docelowy 2023
Liczba zmodernizowanych budynków komunalnych	Monitoring własny	szt.	0	3
Liczba zmodernizowanych obiektów szkolnych	Monitoring własny	szt.	0	2
Powierzchnia zrewitalizowanych obszarów	Monitoring własny	m	0	489,93 ha
Liczba kilometrów zmodernizowanych dróg	Monitoring własny	km	0	27
Liczba nowopowstałych, przyzagrodowych oczyszczalni ścieków	Monitoring własny	szt.	0	70
Wskaźniki rezultatu				
Wskaźnik	Źródło danych	Jednostka miary	Rok bazowy	Rok docelowy
Ilość nowych jednostek gospodarczych	Monitoring własny	Liczba firm	0	5
Ilość mieszkańców zaangażowanych w struktury społeczne	Monitoring własny	Osoba	15	20
Wzrost wyników z egzaminów	Monitoring własny	%	0	10%
Liczba osób objętych projektami/programami wpływającymi na wzrost aktywności społecznej	Monitoring własny	Osoba	0	20
Wskaźniki oddziaływania				
Wskaźnik	Źródło danych	Jednostka miary	Rok bazowy	Rok docelowy
Wzrost aktywności gospodarczej	Monitoring własny	Liczba firm	287	292

PROGRAM REWITALIZACJI DLA GMINY WODZIERADY NA LATA 2016-2023

Zmniejszenie poziomu przestępczości (liczba przestępstw w stosunku do liczby ludności)	Monitoring własny	Osoba	0,013	0,010
Zmniejszenie poziomu ubóstwa i wykluczenia (osoby korzystające z pomocy społecznej w stosunku do liczby ludności)	Monitoring własny	Osoba	0,062	0,040
Zmniejszenie poziomu bezrobocia (liczba zarejestrowanych bezrobotnych w stosunku do liczby ludności)	Monitoring własny	Osoba	0,029	0,015
Podniesienie jakości warunków zamieszkania	Monitoring własny	Osoba	0	20

Ewaluacja ma na celu poprawę jakości, skuteczności i spójności realizacji Programu Rewitalizacji w odniesieniu do konkretnych problemów obszaru rewitalizowanego z jednoczesnym uwzględnieniem celu strategicznego podejmowanych działań.

Ocena wszystkich projektów i zadań rewitalizacyjnych będzie dokonana przy współudziale wszystkich interesariuszy rewitalizacji w oparciu o zebrane i zinterpretowane za pomocą odpowiedniej metodologii informacje, które pozwolą na udzielenie odpowiedzi na pytanie czy zostały osiągnięte zamierzone cele zakładane przez Program Rewitalizacji?

Ze względu na moment, w którym ewaluacja będzie wykonywana wyróżnić można:

- ✓ ocenę ex-ante- przeprowadzenie oceny szacunkowej przed rozpoczęciem realizacji programu,
- ✓ ocenę on going - przeprowadzenie bieżącej oceny połączonej z monitorowaniem programu,
- ✓ ocenę ex-post - przeprowadzenie oceny nie później niż w 2 lata po zakończeniu realizacji programu.

Dużą zaletą ewaluacji jest jej systematyczność. Pozwala to na cykliczne zbieranie informacji, co w konsekwencji umożliwia na każdym etapie planowania i realizacji ulepszenie podejmowanych działań oraz wykrycie najmniejszych uchybień. Dzięki temu można zminimalizować ryzyko, a przez to uniknąć nadmiernych kosztów związanych z nieprawidłową realizacją zadań.

PROGRAM REWITALIZACJI DLA GMINY WODZIERADY NA LATA 2016-2023

Bardzo istotną kwestią, wywierającą wpływ na każdą ewaluację jest wybór kryteriów.

Komisja Europejska stosuje następujące kryteria :

1. Odpowiedniość – odpowiedniość celów programu rewitalizacji i poszczególnych działań realizowanych w jego ramach dla problemów, jakie program miał rozwiązać, jak również dla środowiska fizycznego i środowiska polityk, w ramach których funkcjonuje.
2. Przygotowanie programu rewitalizacji – logika i kompletność procesu planowania oraz wewnętrzna logika i spójność programu.
3. Efektywność – koszty, szybkość i efektywność zarządzania, przy wykorzystaniu których wkład i działania zostały przekształcone w wyniki, a także jakość osiągniętych wyników.
4. Skuteczność – ocena wkładu osiągniętego dzięki wynikom w stosunku do osiągnięcia celów programu, oraz tego, jaki wpływ miały założenia na osiągnięcia programu.
5. Wpływ – skutek, jaki wywiera program rewitalizacji w szerszym środowisku, oraz jego wkład w rozwój i podniesienie konkurencyjności miasta.
6. Trwałość – prawdopodobieństwo, że strumień korzyści wynikających z program będzie „płynął” nadal.

Podczas realizacji przedsięwzięć rewitalizacyjnych konieczne jest wychwytywanie zmian i szybkie reagowanie na nowe zdarzenia. Mogą one zachodzić na obszarze rewitalizacji lub poza nim, pozostawać w zależności z terenem oraz wywierać na niego wpływ. Ważne jest zatem monitorowanie sytuacji szerzej, by odpowiednio organizować działania zapobiegawcze. Zmiany powinny zostać opisane i zawierać rodzaj i przyczynę, wpływ na dalszą realizację programu i propozycje modyfikacji.